

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

**СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ**

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

«СБХ» газетаси билан биргаликда тарқатилади.

Қонунчиликка мувофиқ, маҳаллий ҳокимият органлари қонунийликни, ҳуқуқ-тартиботни ва фуқароларнинг ҳафсизлигини таъминлаш, ҳудудларни иқтисодий, ижтимоий ва маданий ривожлантириш, маҳаллий бюджетни шакллантириш ва уни ижро этиш, маҳаллий солиқлар, йиғимларни белгилаш, бюджетдан ташқари жамғармаларни ҳосил қилиш, маҳаллий коммунал хўжаликка раҳбарлик қилиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, фуқаролик актларини қайд этишни таъминлаш каби ваколатларни амалга оширади.

МАҲАЛЛИЙ ҲОКИМИЯТ ОРГАНЛАРИ ВА ҚОНУНЛАР ИЖРОСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институтида маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қонун ҳужжатлари ижросини таъминлашнинг асосий йўналишларига бағишлаб ўтказилган давра суҳбатида шулар ҳақида гап борди.

Мазкур институт директори Ш.Файзиев Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида амалга оширилаётган жамиятни янгилаш ва демократлаштириш, мамлакатни модернизациялаш ҳамда ислох этиш борасидаги

ислохотларнинг муваффақияти маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан жойларда қонун ҳужжатлари ижросини таъминлашнинг самарали ташкил қилиниши билан узвий боғлиқ эканини таъкидлади. Зеро, қонун устуворлигини таъминлаш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан ҳисобланади.

Давра суҳбатида маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қонун ҳужжатларини жойларга етказиш, ижросини таъминлаш, тизимлаштириш, тарғиб қилиш борасида изчил ишлар амалга оширилаётгани қайд этилди. Натижада фуқароларнинг ҳуқуқий маданияти тобора юксалмоқда. Бу уларнинг жамият ҳаётида фаол иштирок этишга интилаётгани, ўзи яшаб турган муҳит билан боғлиқ масалаларга дахлдорликда кўринади. Лекин бу борадаги ишлар барча ҳудудларда ҳам талаблар даражасида эмас. Шу боис қонунлар тарғиботи ва уларнинг ижросини изчил таъминлаш борасидаги ишларни янада такомиллаштириш мақсадга мувофиқ.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди, Олий суди, Олий ҳўжалик суди, Вазирлар Маҳкамаси, Бош прокуратура, манфаатдор вазирликлар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, нодавлат нотижорат ташкилотлар, илмий тадқиқот муассасалари, олий ўқув юртлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этган тадбирда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қонун ҳужжатлари ижросини таъминлаш механизмларини такомиллаштиришга қаратилган илмий-амалий тавсиялар қабул қилинди.

Тадбир доирасида институт ходимлари томонидан тайёрланган «Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг ҳуқуқий асослари» деб номланган қўлланманинг тақдими ўтказилди.

ЖАМИЯТНИ АХБОРОТЛАШТИРИШ - ЗАМОН ТАЛАБИ

Мамлакатимизда 22-25 сентябрь кунлари «InfoCom-2009» Ахборот-коммуникация технологиялари ҳафталиги бўлиб ўтади. У ҳар йили анъанавий тарзда ўтказилиб, мазкур тармоқни такомиллаштиришга қаратилган бир қатор тадбирларни ўз ичига олади ва ахборот коммуникация технологиялари (АКТ) соҳаси мутахассисларида ҳам, кўп сонли фойдаланувчиларда ҳам қизиқиш уйғотади.

Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлигидан ЎзА муҳбирига хабар беришларича, АКТ ҳафталиги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси, Компьютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаши, Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, «АКТ сиёсати» лойиҳаси асосида БМТ ривожланиш дастури ва Ўзбекистон ахборот технологиялари корхоналари ва ташкилотлари уюшмаси ҳамкорлигида ташкил этилмоқда.

Мамлакатимизда Президент Ислам Каримов раҳнамолигида ижтимоий-иқтисодий соҳада, жумладан ахборот-коммуникация технологиялари тармоғида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Ахборот маконини шакллантириш масалалари давлатимиз раҳбарининг 2002 йил 30 майда қабул қилинган «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш тўғрисида»ги Фармонида ўз аксини топган ва шу асосда 2002-2010 йилларда Компьютерлаштириш ва АКТ ривожлантириш Дастури ишлаб чиқилиб изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Ушбу ҳужжатларда яқин истиқболда мамлакатимизда компьютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологиялари тараққиётининг йўллари аниқ белгиланган бўлиб, бу миллий ахборот маконини шакллантиришда жиддий ва изчил қадамлар қўйишга хизмат қилади.

Анъанавий ҳафталик Ахборот-коммуникация технологияларига доир миллий саммит билан очилади. Саммит иштирокчилари Ўзбекистонда АКТ тараққиёти муаммолари ва истиқболлари, ахборот технологияларини давлат бошқарувида жорий этиш борасидаги муаммо ва муваффақиятлар, электрон таълим ва фойдаланиш инфратузилмасини ривожлантириш, шунингдек, мамлакатимизда электрон тижорат истиқболларини муҳокама этадилар.

АКТ анжумани ҳар йили нафақат маҳаллий мутахассислар, балки узоқ-яқин хорижий давлатлар халқаро экспертларида ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда.

Ушбу тадбир доирасида умумий долзарб масалалар билан бирга ало-

ҳида йўналишларга доир муаммоларни ҳам батафсил муҳокама қилиш режалаштирилмоқда. Тартибга солиш сиёсатидаги йўналишлар ва асосий ўзгаришлар, IT-технологиялар тараққиёти миллий дастурларини амалга оширишдаги ютуқ ва муаммолар, турли соҳаларда АКТни жорий этиш тажрибаси, инфратузилмани шакллантириш масалалари кўриб чиқилади. Ахборот хавфсизлиги, ахборот-кутубхона марказлари, Ziyonet тизими фаолиятини янада такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилади.

Тошкент ва Нукус шаҳарларида бир вақтнинг ўзида «ICTExpo-2009» ахборот технологиялари миллий кўргазмаси ўтказилади. Кўргазмани бир вақтнинг ўзида икки шаҳарда ўтказиш гоёси ахборот технологияларининг ҳудудларга қай даражада кириб бораётганини намоян этиш билан боғлиқ. Шу кунларда видеоқўприк ташкил этилади, иштирокчиларнинг ҳар икки кўргазма экспозициялари билан танишишлари учун имконият яратилади.

Кўргазмада иштирок этувчи компаниялар иштирокчиларга ахборот технологиялари соҳасидаги ишланмалар, ўзига хос хизматлар ва ечимларнинг кенг қўламини тақдим этади. Мамла-

катимиз компаниялари билан бир қаторда, кўргазмада Россия, Украина, Хитой, Австрия, Германия, Жанубий Корея, Венгрия ва бошқа давлатлар вакиллари ҳам қатнашадилар.

Кўргазма дастури кенг қўламли ва ранг-баранг бўлиб, унинг доирасида турли ўқув семинарлари, давра суҳбатлари ва кўнгилочар тадбирлар ташкил этилади.

АКТ ҳафталиги доирасида Тошкент ахборот технологиялари университетида «Ахборот-коммуникация технологиялари тараққиёти ва кадрлар тайёрлаш муаммолари» мавзуида халқаро анжуман ўтказилади.

«Ахборот-кутубхона ресурсларини шакллантиришнинг илғор усул ва воситалари» мавзуидаги республика илмий-амалий семинари ҳам диққатга молик тадбирлардан бири бўлади. «Йилнинг энг намунали ахборот-кутубхона ва ахборот-ресурс марказлари мутахассиси (кутубхоначиси)» танловининг мамлакат босқичи бўлиб ўтади.

АКТ ҳафталиги давомида бошқа тадбирлар ҳам ўтказилади. «InfoCOM-2009» мамлакатимизда соҳанинг янада тараққий этиши, халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Диққат!

Сиз вақтингизни тежашни хоҳлайсизми?
Ортиқча харажатларга ҳам чек қўймоқчимисиз?

У ҳолда ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИ
таклиф этаётган

«Интерактив хизмат кўрсатиш»
тизимидан фойдаланинг!

Бунда Сиз:

- солиқ ҳисоботларини электрон кўринишда тақдим этиш;
- шахсий ҳисобварақдан кўчирма ва солиштирма далолатнома олиш;
- тегишли давр учун текшириш режа-жадвалидан кўчирма ва текширувчи орган ҳақида маълумот олиш;
- ўз саволларингизга Форумда жавоб олиш имкониятига эга бўласиз.

Тизимдан фойдаланишни истовчилар учун ўқув курслари ташкил этилган.

Тизимдан фойдаланиш учун Интернет тармоғида
soliq.uz ёки **hisobot.uz** сайтининг
«Интерактив хизматлар» саҳифасига кирилади.

Ушбу саҳифага кириш ва ундан фойдаланиш учун электрон рақамли имзо калити ўзингиз рўйхатдан ўтган Давлат солиқ инспекциясидан олинади.

Тизим Ўзбекистондаги БМТ Ривожланиш Дастурининг молиявий кўмағида ишлаб чиқилган.
Маълумотлар учун телефон: **244-97-64, 244-97-66, 241-18-53.**
Ўзбекистон Республикаси ДСҚ Янги технологиялар илмий-ахборот маркази.

ЎзА материаллари асосида тайёрланди.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); font-weight: bold;">УШБУ СОҲДА</p> <p style="text-align: center;">1-бет</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">Ахборот технологиялари ютуқлари</p> <p style="text-align: center;">\$1 = 1497,98 сўм</p>	<p style="text-align: center;">2-бет</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">Қонун ҳужжатларига қисқа шарҳ</p> <p style="text-align: center;">€ 1 = 2204,58</p>	<p style="text-align: center;">4-бет</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">ТИФ иштирокчилари учун</p> <p style="text-align: center;">£1 = 2454,44 сўм</p>	<p style="text-align: center;">5-12-бетлар</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">Янги қонун ҳужжатлари</p> <p style="text-align: center;">¥10 = 164,29 сўм</p>
--	---	---	--

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

ҚОНУНЛАРДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

2009 йил 7 сентябрдаги ЎРҚ-214-сон Қонун билан Оила кодексига қўшимчалар киритилган бўлиб, уларга мувофиқ эллик ёшдан ошган никоҳланувчи шахслар тиббий кўриқдан фақат ўз розилиги билан ўтказилади.

Қонун 2009 йил 8 сентябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

2009 йил 8 сентябрдаги ЎРҚ-215-сон Қонун («*Норма маслаҳатчи*»да чоп этилади) билан Жиноят кодексига киритилган ўзгартишларга мувофиқ нафақат қорхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг қатъий ҳисобидаги ҳужжатлар, штамплар, муҳрлар, бланкаларни, балки автоматотранспорт воситаларининг ва улар тиркамаларининг (ярим тиркамаларининг) давлат рақам белгиларини эгаллаш ҳам жиноят бўлиб ҳисобланади.

Қонун 2009 йил 9 сентябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

2009 йил 9 сентябрдаги ЎРҚ-216-сон Қонун («*Норма маслаҳатчи*»да чоп этилади) билан «Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги Қонун қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар киритилди.

Чунончи, **Солиқ кодексига (2007 йил 25 декабрда ЎРҚ-136-сон Қонун билан тасдиқланган)** киритилаётган ўзгартишлар билан солиқ солинадиган фойдани аниқлашда чегирилмайдиган харажатларга шунингдек инвестиция активларини ишончли бошқарувчилар, давлат ишончли бошқарувчилари ва давлат улушларини бошқариш бўйича ишончли бошқарувчилар ҳизматларининг қийматини ҳамда уларга муқофотлар тўлашга доир харажатлар киритилиши аниқлаштирилган.

«**Ўзбекистон Республикасида жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги Қонун (1991 йил 15 февралдаги 223-ХII-сон), «Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида»ги Қонун (2000 йил 26 майдаги 77-II-сон Қонун таҳририда), «Ўзбекистон Республикаси Марказий банки тўғрисида»ги Қонун (1995 йил 21 декабрдаги 154-I-сон) ва Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турларининг рўйхатида (Олий Мажлисининг 2001 йил 12 майдаги 222-II-сон қарорига 1-илова) матндаги «қимматбаҳо қоғозлар» деган сўзлар «қимматли қоғозлар» деган сўзлар билан алмаштирилди.**

Қонун 2009 йил 10 сентябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

2009 йил 10 сентябрдаги ЎРҚ-217-сон Қонун («*Солиқ ва божхона хабарлари*» газетасининг 37 (789)-сонидан чоп этилган) билан **Солиқ кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.** Чунончи, маҳсулот тақсимолига оид битим амал қиладиган муддат мобайнида чет эллик инвестор учун солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар (ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ бундан мустасно), агар маҳсулот тақсимолига оид битимда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, Ўзбекистон резидентлари учун белгиланган ставкалар бўйича ундирилади. Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ ва акциз солиғи эса Ўзбекистон Республикасининг резидентлари учун белгиланган ставкалар бўйича ундирилади (битимда бошқача қоида белгилаш имкониятисиз). Ўзгартишлар ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ ва акциз солиғини тўлаш қисмида ҳам чет эллик инвесторлар, ҳам Ўзбекистон резидентлари, маҳсу-

лот тақсимолига оид битим иштирокчилари учун тенг шароитларни яратишга қаратилган.

Қонун 2009 йил 11 сентябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

2009 йил 11 сентябрдаги ЎРҚ-218-сон Қонун («*Норма маслаҳатчи*»да чоп этилади) билан **Фуқаролик процессуал кодексига киритилган ўзгартишларга мувофиқ**, адвокатлар, юридик шахсларнинг ходимлари, қариндошларидан ташқари қуйидагилар шартнома бўйича (ихтиёрий) вакил бўла оладилар: нотариот ташкилотларнинг ваколатли вакиллари – шу ташкилотлар аъзоларининг ишлари бўйича; қонунга биноан бошқа шахсларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш ҳуқуқи берилган нотариот ташкилотларнинг ваколатли вакиллари; биргаликда иштирок этувчилардан бири бошқа биргаликдаги иштирокчиларнинг топшириғи бўйича; ишни кўраётган суд томонидан ишда жисмоний шахсларнинг вакиллари сифатида қатнашишга рухсат берилган шахслар. Судда иш юритиш бўйича вакил сифатида профессионал фаолият билан фақат адвокатлар шуғулланиши мумкинлиги аниқлаштирилган.

Қонун 2009 йил 12 сентябрда «Халқ сўзи» газетасида расмий эълон қилинган кундан бошлаб кучга кирди.

ЯНА АМНИСТИЯ ҲАҚИДА

2009 йил 28 августда Олий Мажлис Сенатининг «Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн саккиз йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида» 661-I-сон қарори қабул қилинди. Амнистия тўғрисидаги ҳужжат судланган аёллар, жиноят содир этган вақтда 18 ёшга тўлмаган шахслар, 60 ёшга тўлган эрақлар ва чет эл фуқароларига йўналтирилган. Ёшдан қатъи назар, эҳтиётсизлик орқасида жиноят содир этган шахслар, шунингдек, ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноят содир этганлиги учун биринчи марта ҳукм қилинган шахслар, I ва II гуруҳ ногиронлари, қонунда белгиланган тартибда жазони ўташга тўсқинлик қиладиган оғир касалликка чалинган деб топилган шахслар (жавобгарликни оғирлаштирадиган ҳолатларда қасддан одам ўлдириш жиноятини содир этганлар бундан мустасно) ҳам жазодан озод қилинади. Амнистиянинг амал қилиши узоқ муддатга ёки умрбод озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилинган; ўта хавfli рецидивист деб топилган; ўта оғир жиноят содир этган; шунингдек ўлим жазоси афв этиш тартибидан озодликдан маҳрум қилиш жазосига алмаштирилган шахсларга татбиқ этилмайди.

ТАЪЛИМ УЧУН ХТУДАН 28 000 000\$

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 7 сентябрдаги «Халқаро тараққиёт уюшмаси иштирокида «Мактаб таълимини ривожлантириш. 2-босқич» лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» 258-сон қарори билан белгиланишича, Халқаро тараққиёт уюшмаси (ХТУ)нинг 18,9 млн қарз олишининг махсус ҳуқуқлари суммасидаги (эквивалентда 28 млн АҚШ доллари) кредити Ўзбекистон Республикасига Ўзбекистон билан ХТУ ўртасидаги молиялаштириш

Меърий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қисқача шарҳлари 2009 йил 5 сентябрдан 11 сентябргача бўлган давр учун «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 37-сони асосида тайёрланди.

Мазкур ва бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан www.porma.uz сайтидаги эркин кириладиган «Қонунчиликдаги янгиликлар» рўқнида танишиб чиқишингиз мумкин.

тўғрисидаги битимга асосан берилади. Лойиҳа бўйича ижро этувчи орган этиб Халқ таълими вазирлиги тайинланди. Кредитни қайтариш, шунингдек воситачилик ҳақи тўлаш билан боғлиқ харажатлар ва кредит бўйича бошқа харажатлар Ўзбекистон Давлат бюджети маблағлари ҳисобига амалга оширилади. Асосий техник-иқтисодий параметрлар билан биргаликда лойиҳанинг техник-иқтисодий ҳисоб-китоблари ва молиялаштириш режаси тасдиқланди. Кўрсатилган лойиҳа доирасида ХТУ кредити ҳисобига сотиб олинган товарлар (ишлар, хизматлар) божхона тўловларидан (божхона расмийлаштируви йиғимлари бундан мустасно), қўшилган қиймат солиғидан ҳамда давлат мақсадли жамғармаларига ва бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасига мажбурий ажратмалар ва йиғимлардан озод этилди.

СУВ ҚУРИЛИШИ УЧУН МАХСУС КОМПАНИЯ

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 10 сентябрдаги «Алоҳида муҳим сув хўжалиги объектларида қурилиш-монтаж ишларини бажариш бўйича «Ўзмахсуссувқурилиш» иқтисослаштирилган компанияси» давлат қорхонаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида» 259-сон қарори билан «Ўзмахсуссувқурилиш» компанияси ижро этувчи аппаратининг тузилмаси тасдиқланди. Белгиланишича, компания: ўз фаолиятини ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш асосида амалга оширади; соф фойдани ўзининг устав фондиди тўлдиршига ҳамда моддий-техника базасини мустаҳкамлашга йўналтирилади; алоҳида муҳим сув хўжалиги объектларида қурилиш-монтаж ишларининг тузилган шартномаларга қатъий мувофиқ равишда ўз вақтида ва сифатли бажарилиши, Давлат бюджети ва бошқа манбалар ҳисобига харид қилинадиган махсус техника, машина ва механизмлардан мақсадли ва самарали фойдаланилиши, уларнинг сақланиши, уларга ўз вақтида техника ва профилактика хизмати кўрсатилиши, уларнинг зарур иш ҳолатида бўлиши учун жавоб беради.

БАНК РЕЗЕРВЛАРИНИ МАРКАЗИЙ БАНҚДА САҚЛАНГ

Марказий банк бошқарувининг қарори (AB томонидан 2009 йил 9 сентябрда 2004-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Тижорат банкларининг Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида депозитга ўтказиладиган мажбурий резервлари тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Низом Президентнинг 2009 йил 28 июлдаги «Тижорат банкларининг инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришга йўналтирилган узоқ муддатли кредитлари улушини кўпайтириши рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПҚ-1166-сон қарорига мувофиқ тижорат банклари томонидан мажбурий резервларни ҳисоблаш ва Марказий банкда депозитга ўтказиш тартибини белгилайди ҳамда республика ҳудудида фаолият кўрсатаётган барча банкларга татбиқ этилади. Мажбурий резервлар нормативи Марказий банк бошқаруви қарори билан ўрнатилади ва резерв шакллантириладиган мажбуриятларнинг тури ва муддатига боғлиқ бўлади. Ҳужжатда жисмоний шахслар ва бошқа банкларнинг депозитлари резерв шакллантириладиган мажбуриятлар таркибига киритилмаслиги белгиланган.

2009 йил 9 октябрда кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:)*

	15.09.2009 й.дан	22.09.2009й.гача
1 Австралия доллари	1284,37	1303,99
1 Англия фунт стерлинги	2488,20	2454,44
1 Дания кронаси	292,71	296,41
1 БАА дирҳами	407,62	407,86
1 АҚШ доллари	1497,11	1497,98
1 Миср фунти	271,46	272,06
1 Исландия кронаси	12,05	12,11
1 Канада доллари	1382,63	1402,34
1 Хитой юани	219,29	219,41
1 Малайзия ринггити	428,11	430,83
1 Польша злотийси	522,86	534,53
1 СДР	2371,44	2378,15
1 Туркия лираси	997,41	1017,65
1 Швейцария франки	1442,16	1453,78
1 ЕВРО	2178,44	2204,58
10 Жанубий Корея вони	12,22	12,41
10 Япония иенаси	165,63	164,29
1 Россия рубли	48,73	49,29
1 Украина гривнаси	187,27	187,15

**) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олманган.*

ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ДИҚҚАТИГА!

I. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг **2009 йил 27 августдаги 236-аф-сонли** буйруғига асосан қуйидаги аудиторлик ташкилотларига берилган лицензияларнинг амал қилиши 2009 йилнинг 27 августидан тугатилди:

1. «ISMAYIL-AUDIT» масъулияти чекланган жамиятига 2008 йил 30 апрелда берилган 00705-сонли лицензия.
 2. «STORNO PLUS» хусусий аудиторлик қорхонасига 2008 йил 17 июнда берилган 00707-сонли лицензия.
- II. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг **2009 йил 4 сентябрдаги 238-аф-сонли** буйруғига асосан масъулияти чекланган жамият шаклидаги «AUDIT-NAZORAT-SERVIS» аудиторлик ташкилотига 2008 йил 28 мартда берилган 00591-сонли лицензиянинг амал қилиши 2009 йилнинг 4 сентябридан тугатилди.

**Молия вазири ўринбосари
М.МИРЗАЕВ.**

МДҲ ВА БОЛТИКБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	17.09.2009	1	0,8032	1	1,1832	1	0,0263
Арманистон	17.09.2009	1	381,52	1	561,98	1	12,59
Беларусь	18.09.2009	1	2765,00	1	4075,33	1	90,99
Грузия	17.09.2009	1	1,6786	1	2,4633	1	5,4844
Қозоғистон	18.09.2009	1	150,91	1	222,31	1	4,98
Қирғизистон	12.09.2009	1	44,2486	1	64,5388	1	1,4402
Латвия	18.09.2009	1	0,477	1	0,702804	1	0,0156
Литва	18.09.2009	1	2,3411	1	3,4528	10	7,6983
Молдова	17.09.2009	1	11,1873	1	16,4203	1	0,3653
Тожикистон	17.09.2009	1	4,3903	1	6,4228	10	1,4454
Ўзбекистон	15.09.2009	1	1497,11	1	2178,44	1	48,73
Украина	17.09.2009	100	800,42	100	1174,2982	10	2,6152
Эстония	17.09.2009	1	10,6194	1	15,6466	1	0,350215

Манба: www.porma-tass.ru

УШБУ СОНДА:

- **УСТУВОРЛИКЛАР**
 - Маҳаллий ҳокимият органлари ва қонунлар ижроси
 - Жамиятни ахборотлаштириш – замон талаби **1-бет**
 - **ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
 - Янги ҳужжатларни тақдим этамиз

- Валюталар курси **2-бет**
- **КАДРЛАР БЎЛИМИ**
 - Магистрантни қандай қилиб ишда қолдириш мумкин?
 - Махсус контингент учун махсус шартлар
 - Ноанъанавий саволлар **3-бет**

- **ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ**
 - Қайта ишланиб, қайтарилди **4-бет**
 - **ЎЗБЕКISTON ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
 - Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари:

- «О мерах по рациональному использованию ресурсов плодовоощной продукции, бахчи и винограда в 2009 году»;
- «Электр ва иссиқлик энергиясидан фойдаланиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида».
- 5-12-бетлар**
- **top**
- 13-16-бетлар**

Кадрлар бўлими

МАГИСТРАНТНИ ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ИШДА ҚОЛДИРИШ МУМКИН?

? Олий ўқув юртимиз бухгалтери магистратурага имтиҳонларни муваффақиятли топшириб, бюджет асосида ўқишга кирди. У ўқишдан бўш вақтида ўзининг лавозим мажбуриятларини бажаришга улгураётганлиги боис уни штатда ярим ставкада ишлайдиган бухгалтер сифатида қолдира оламизми? Агар қолдириб бўлса, бу ҳолда олий ўқув юрти ва юқори турувчи ташкилот томонидан белгиланган машаққатли ва ишга янгидан қабул қилиш шартми?

Ш.Қосимова,
олий ўқув юрти бош бухгалтери.

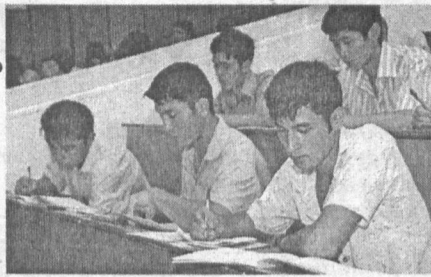
– Ходимнинг олий ўқув юртида ўқий бошлаши ўқиш бошланган пайтдан бошлаб у ўзининг меҳнат мажбуриятларига илгаригидек кўп вақт ажрата олмаслигини англатади. Бу ҳолда иш берувчи билан иш вақти тўғрисида келишиб олиш лозим. Меҳнат кодекси (МК)нинг 248-моддасига кўра ишлаб чиқаришда касбга доир таълим олаётган, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда малакасини ошираётган ёки таълим муассасаларида ўқийдиган ходимларга ишни таълим билан бирга қўшиб олиб боришлари учун иш берувчи зарур шароитлар яратиб бериши шарт.

Ходим олий ўқув юртига ўқишга қабул қилинганда у билан меҳнат шартномасини бекор қилмаслик керак. Ходимни штатнинг тегишли лавозимида 0,5 ставкада ишлашга расмийлаштириб, меҳнат шартномасига ўзгартишлар киритиши ва тегишли буйруқ чиқариш мумкин. Меҳнат дафтарчасига ўзгартишлар киритиш керак эмас, чунки бунинг учун асос йўқ.

МКнинг 153-моддасига кўра мукофотлар, қўшимча тўловлар, устамалар, рағбатлантириш тарзидаги тўловлар иш берувчи томонидан ходимларнинг вакиллик органи билан келишиб қабул қили-

надиган локал ҳужжатларда белгиланади. Шу тариқа, агар олий ўқув юртининг локал ҳужжатларида 0,5 ставкада ишлайдиган ходимларга мукофотлар ва устамалар татбиқ этилмаслиги махсус назарда тутилмаган бўлса, демак бундай ходимлар уларга ҳақлидир. Худди шу нарса Олий таълим тўғрисида низомнинг (олий ва ўрта махсус таълим вазирининг АВ томонидан 2003 йил 22 февралда 1222-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган, бундан кейин – Низом) 62-бандида кўрсатилган. Чунончи, олий таълим муассасаси маъмурий-ҳўжалик ва бошқа ходимларининг ҳуқуқлари Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари, мансаб йўриқномалари, олий таълим муассасасининг устави ва ички тартиб қоидалари билан белгиланади.

МКнинг 249-моддасига кўра таълим муассасаларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, ўқув режасини бажараётган ходимлар меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда белгиланган тартибда иш жойидан ҳақ тўланадиган қўшимча таътилга чиқиш, қисқартирилган иш ҳафтаси шароитида ишлаш ва бошқа имтиёзлар олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Низомнинг 50-бандига кўра таълимнинг кундузги шаклида ўқийдиган талабаларга ўқишдан бўш вақтда – куннинг иккинчи ярмида – олий таълим муассасасининг ўзида ҳамда бошқа ташкилотларда меҳнат шартномаси бўйича ишлашга рухсат берилади. Талабаларнинг меҳнат шартномалари бўйича ишлаш вақтининг бошқа хусусиятлари олий таълим муассасасининг устави билан ҳам белгиланиши мумкин. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олаётган талабаларга уларнинг иш жойида МКнинг 248-250, 254-257-моддаларида назарда тутилган имтиёзлар берилади.

1999-2000 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларининг магистратурасига қабул қилиш тартиби ва қоидалари тўғрисида низомга (ВМнинг 1999 йил 12 июлдаги 342-сон қарорига 2-илова) мувофиқ, магистратурага кирувчилар олий ўқув юртининг қабул комиссиясига куйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар:

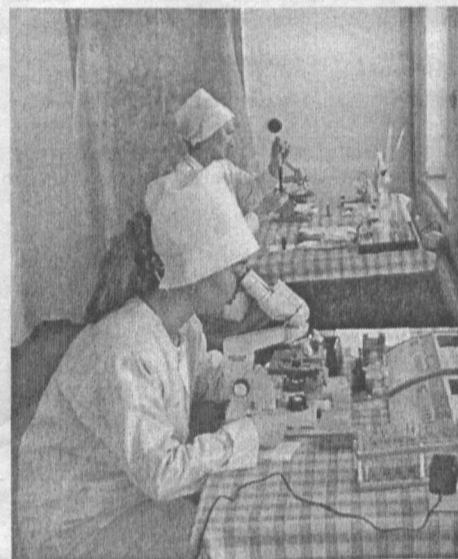
- магистратура ихтисослигини кўрсатган ҳолда ректор номига шахсий ариза;
- олий таълим тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, иловаси билан;
- 3x4 ўлчамдаги 6 фотокарточка;
- 086-сон шаклда тиббий маълумотнома.

Магистратурага қабул қилиш пайтида меҳнат дафтарчаси талаб қилинмаслиги сабабли ходимни ишдан бўшатишнинг кераги йўқ.

МАХСУС КОНТИНГЕНТ УЧУН МАХСУС ШАРТЛАР

? Даволаш-профилактика муассасасида (ХХТУТ 91514) жами 57 ходим ишлайди. Улардан 4 киши II гуруҳ ногирони бўлиб, ТМЭКнинг улар махсус яратилган шароитларда ишлашга ҳақли деган ҳулосасидан кўчирмага эгалар. Қонунчилик ишлайдиган ногиронларга ҳамда уларни ишга жойлаштирган корхоналарга турли хил ижтимоий имтиёзлар ва кафолатлар берилишини назарда тутати. Масалан, ихтисослаштирилган цехларда ишлайдиган ногиронларнинг меҳнатидан фойдаланувчи корхоналар учун ногиронлар меҳнатига ҳақ тўлаш фондидан ажратмалар миқдори 4,7 фоизни ташкил қилади. «Ихтисослаштирилган цех» деганда нима тушунилади? Агар ногиронлар соғлиқни сақлаш пунктларида ишласалар, бу пунктларни ихтисослаштирилган цехлар деб ҳисоблаш ва уларга нисбатан қонун ҳужжатларида назарда тутилган солиқ имтиёзларини қўллаш мумкинми?

Ж.Рустамов,
бош бухгалтер.

– Ягона ижтимоий тўловни ҳамда давлат ижтимоий суғуртасига мажбурий бадаллар ва ажратмаларни ҳисоблаш, тўлаш ва тақсимлаш тўғрисида низомнинг (МВ, МАИМКВ, ДСҚ ва МБ бошқарувининг АВ томонидан 2004 йил 6 апрелда 1333-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган) 8-бандига мувофиқ, ихтисослаштирилган цехлар, участкалар ва корхоналарда ишловчи ногиронлар меҳнатидан фойдаланувчи юридик шахслар учун ижтимоий суғурталашга мажбурий бадалларнинг миқдори ногиронлар меҳнатига ҳақ тўлаш фондидан 4,7%ни ташкил қилади. Энг муҳим жиҳат бўлиб муассасада ногиронларнинг ишлаши учун махсус шароитларни яратиш ҳисобланади.

Саломатлик пункти ҳам, бошқа исталган ташкилот сингари, фақат ногиронлар меҳнати қўлланиладиган участкаларда махсус шароитлар барпо этилган тақдирдагина, берилган имтиёздан фойдалана олади. Булар муассасада ҳам, унга ёндашган ҳудудда ҳам ногироннинг аравача-креслода ҳаракатланиши учун махсус йўлқанинг барпо этилиши, ер участкасини қаттиқ материаллар (асфальт, бетон, плитка ва ҳоказо) билан қоплаш, тўғри ёритиш ва бошқа чоралар бўлиши мумкин. Бироқ барча ҳолларда иш берувчи ходимлар соғлигининг хусусиятларидан келиб чиқиши лозим. Чунончи, агар корхонада эшитиш қобилияти заиф бўлган ногиронлар ишласа, аравача-креслоларда ҳаракатланиш учун йўлқанинг мавжудлиги махсус шароитлар барпо этилганлигидан гувоҳлик бермайди. Бу ҳолда овозни кучайтирувчи махсус ускуна, масалан, телефон аппаратида овоз кучайтиргич харид қилиниши зарур.

«Ўзбекистон Республикасида ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг (1991 йил 18 ноябрдаги 422-ХII-сон, 2008 йил 11 июлдаги ЎРҚ-162-сон Қонун билан тас-

диқланган таҳрирда) 23-моддасига мувофиқ, ташкилотларда банд бўлган ногиронларга ногиронни реабилитация қилишнинг яқка тартибдаги дастурига (бундан кейин – РЯТД) мувофиқ зарур меҳнат шароитлари яратилиши шарт. Ногиронни реабилитация қилишнинг яқка тартибдаги дастури тўғрисида низомнинг (ВМнинг 2009 йил 18 мартдаги 75-сон қарорига илова) 1-бандига мувофиқ, бундай дастур ногирон учун реабилитация қилишнинг мақбул чора-тадбирлари комплекси, улар ногирон организмнинг, шунингдек меҳнат фаолиятининг муайян турларини бажариш қобилиятининг бузилган ёки йўқолган функцияларини тиклашга, компенсация қилишга йўналтирилган тиббий, касб бўйича, ижтимоий ва бошқа реабилитация қилиш чора-тадбирларини амалга оширишнинг айрим турлари, шакллари, муддатлари ва тартибини ўз ичига олади. Бироқ юқорида кўрсатилган Низомнинг 3-бандига мувофиқ, РЯТД ногирон учун тавсия тусига эга, ногирон реабилитация қилишнинг у ёки бу турини, шунингдек умуман дастурни бажариши рад этиш ҳуқуқига эга.

Бу ҳолда иш берувчи ногиронликни тасдиқлайдиган ҳужжатга (ногиронлик гувоҳномасига) амал қилиши керак, унда ногирон соғлигининг ҳолати ва унинг фаолияти чегараланиши нимадан иборатлиги баён этилади.

Махсус шароитлар барпо этилганлигининг исботи бўлиб ташкилот участкаларни жалб этилган ногиронлар меҳнатини енгиллаштирадиган махсус ускуналар, мосламалар билан жиҳозлашга сарфлаган харажатларини тасдиқлайдиган ҳужжатлар (ҳисобварақ-фактура, олди-сотди шартномаси ва бошқалар) хизмат қилади.

Ишлаш учун махсус шароитларни яратишдан ташқари, иш берувчи меҳнат қонунчилиги назарда тутган кафолатлар ва талабларга риоя этиши лозим.

Ноанъанавий саволлар

ИШГА КЕЧ ҚОЛДИНГИЗ

? Ходимларимиз кўпинча ишга кечикиб келишади. Ўз вақтида ишга келишни назорат қилиш учун қандай йўл тутган яхшироқ?

– Агар қоровуллар ва офисга кираверишда ўрнатилган айланувчи ўтиш жойлари ёрдам бермаса, кириш учун замонавий назорат тизими (ЗНТ)ни ўрнатиш лозим. Уларнинг баъзилари ишга кеч қолишлар ва вақтлик кетишларни автоматик тарзда белгилаб боришга имконият яратади. Натижада кадрлар хизмати кеч қолишларнинг тўлиқ мониторингини олиши ҳамда интизомни бузувчилар «қора рўйхати»ни тузиши мумкин. Замонавий назорат тизимини оддий электрон калит сўзлар ёки ҳозирги кунда урф бўлган биометрия асосида ташкил қилса бўлади. Тўғри, иккала вариант ҳам камчиликлардан холи эмас. Электрон калит сўз (ускуна қиймати ҳар бир ходимга 30\$ ва ундан юқори) йўқотилиши ёки бошқасига бериб юборилиши мумкин.

Биометрик тизим эса жуда қиммат туради. Асосийси – маъмуриятчилик томонидан эмас, балки жиддий ишлаб чиқариш зарурати унинг жорий этилишини талаб қилиши керак. Интизомга риоя этмасликка йўл қўйилмайдиган ҳолатлар ва лавозимлар рўйхатини тузиб чиқиш анча самарали эканлиги эҳтимолдан холи эмас. Ана шу участкаларда интизомга риоя қилувчи одамлар бўлиши талаб қилинади, лекин уларнинг ижодий ходимлар бўлиши шарт эмас.

САМАРАЛИ МОСЛАШУВЧАНЛИК

? Икки ходимимиз оилавий шароитга кўра уларга ишга кечроқ келишларига рухсат беришни илтимос қилишяпти. Раҳбар бунга қарши эмас, бироқ бошқалар ҳам шундай йўл тутишни хоҳлаб қолишса-чи?

– Аввало, сизга қай бири – самарадорлик ёки ўрнатилган тартиб муҳимлигини аниқлаб олинг. Кўпинча ходимлар оилавий ёки ўқиш билан боғлиқ турли шароитлар туфайли иш берувчидан иш тартибини ўзгартиришни илтимос қилишади. Шу боис ҳозирда айрим компаниялар мослашувчан иш жадвалини синаб кўришяпти, бунда энг муҳими – маълум вақтдан белгиланган вақтгача иш хонасида ўтириш эмас, балки маълум натижага эришишдир. Бундай тартибда ходим иш кунини қисмларга ажратиш, айтайлик, соат 9 дан 13 гача офисда, соат 15 дан бошлаб уйда ишлаши мумкин.

Суиистеъмолликларга йўл қўймаслик учун ҳар бир аниқ вазиятни таҳлил этиш лозим. Чунончи, бир компанияда эркак менежернинг илтимосини қондиришга қарор қилинди, у фарзандини бир ўзи тарбиялаётган экан, шу сабабли уни кундузи мактабдан олиши ва уйга олиб бориб қўйиши керак бўлган. Унга мослашувчан жадвал асосида ишлашга рухсат этилди. Бу эса янги ходим излаш ҳамда унга иш ўргатишдан осонроқдир.

Баъзи вазифаларни бажариш учун албатта офисда бўлиш шарт эмас. Агар ходим ўзининг вазифасини виждонан, малакали ва ўз вақтида адо этаётган ва унга ўхшашини топиш мушкул бўлса, у ҳолда ходимга фирма манфаатларига зиён етказмасдан ўз шахсий муаммоларини ҳал этиш учун имконият бериш ҳақида йўлаб кўриш лозим. Уйда ишлашига ҳам рухсат берса бўлади.

Бугунги кунда мослашувчан иш жадвали компаниянинг меҳнат бозоридagi рақобатчиликда устунлиги ҳисобланади, унинг ёрдамида юқори малакали ходимларни жалб этиш мумкин. Бироқ иш берувчиларнинг кўплари бундай йўл тутишдан бош тортиб, жуда керакли ходимларини йўқотишлари мумкинлигини англамаяптилар.

БИРЙЎЛА ИШ ВА ҲОРДИК

? 110 ходим учун табиат қўйнида корпоратив тадбир ўтказмоқчимиз. Балки бирор-бир таклиф киритарсиз?

– Ҳаммаси ходимларни қандай мақсадда табиат қўйнига олиб чиқишнинг бағлиқ. Агар сиз жамоани офисдаги зерикарли ишдан бироз чалғитиш ва уларни норасмий мулоқотга ундаш ниятида бўлсангиз, бунда шахрдан ташқарига чиқиб кабоҳўрлик қилиш энг мақбул йўлдир.

Бироқ нафақат ҳордик учун, балки юқори натижаларга эришиш мақсадида ҳам корпоратив тадбирлардан фойдаланиш мумкин. Табиат қўйнига саёхатни жамоавий ўзаро ҳамкорликни шакллантириш билан бирга олиб борган маъқул. Агар бюджетга тўғри келса, тренинг компанияларига мурожаат этиш ҳам фойда беради. Бироқ бир маромдаги ҳамкорлик ишларини талаб этувчи бир нечта машқлар тавсифини махсус адабиётлардан излаш ёки мустақил ўйлаб топиш ҳам мумкин.

Бошқа бир йўл: норасмий вазиятни яратиш, ходимлар билан компанияни ривожлантиришнинг стратегик режаларини муҳокама қилиш, савол-жавоблар кечасини уюштириш. Ходимларнинг кўпчилиги ўз иш берувчиси ҳақида кўпроқ нарсани билиш истагида бўлсалар ажабмас. Компания олдида турган ишлар, режалари ҳақида гаплашиб олиш фойдалидир. Дарвоқе, ибрат бўлган ходимлар мукофотлангандагина янги вазифалар ҳақидаги суҳбатлар ходимларга хуш ёқади.

Бизнесда муаммога дуч келдингизми?

Марҳамат, саволларингизни norma@norma.uz манзилга юборинг, биз ўз тажрибамизга, шунингдек етакчи маслаҳатчиларнинг иш тажрибаси ва амалиётига таяниб ёрдам беришга ҳаракат қиламиз. Шунга қарамай, бизнинг маслаҳатларимизга тўғридан-тўғри ҳаракатга кўрсатма деб қарамаслигингиз керак – сиз улардан хоҳишингизга қараб фойдаланишингиз (ёки фойдаланмаслигингиз) мумкин. Шу руқн остида эълон қилинган тавсияларга асосланиб, қилган ҳаракатларингиз учун «Норма маслаҳатчи» жавоб бермайди.

Мария ТУХТАРОВА, «Норма» МЧЖ юристи.

ҚАЙТА ИШЛАНИБ, ҚАЙТАРИЛАДИ

Товарларни олиб кириш ёки олиб чиқишдан мақсад уларни қайта ишлаш ва сифат жиҳатидан янги маҳсулот олиш бўлганда, улар божхона ҳудудида ёки ундан ташқарида қайта ишлаш божхона режимларида эълон қилиниши мумкин. Божхона кодекси (бундан кейин – БК)нинг 30-моддасига кўра товарларни қайта ишлашга қуйидагилар кирди:

- товарларни бевосита қайта ишлаш ёки уларга ишлов бериш, шу товарларнинг ва фойдаланилаётган бошқа товарларнинг йўқоладиган ўзига хос хусусиятларини қайта ишлаш маҳсулотларида сақлаб қолган ҳолда;
- янги товарларни тайёрлаш, шу жумладан товарларни уларнинг асосий хусусиятларини қайта ишлаш маҳсулотларида сақлаб қолган ҳолда монтаж қилиш, йиғиш ёки қисмларга ажратиш;
- товарларни таъмирлаш, шу жумладан уларни тиклаш, янгилаш ва тартибга келтириш, уларнинг шикастланган ёки эскириб қолган таркибий қисмларини (элементларини) алмаштириш ёки тиклаш, шунингдек нуқсонларини бартараф этиш;
- товарларни қайта ишлашга ёрдам берадиган ёхуд бундай ишни енгиллаштирадиган бошқа товарлардан тўлиқ ёки қисман фойдаланиш.

БОЖХОНА ҲУДУДИДА

Божхона ҳудудида қайта ишлаш режимида товарлар Ўзбекистонга импорт божлари, солиқлар тўланмаган ва иқтисодий сиёсат чоралари қўлланмаган ҳолда божхона назорати остида қайта ишлаш учун олиб кирилиб, кейинчалик қайта ишлаш маҳсулотлари олиб чиқилади ёки улар ўзга режим остида жойлаштирилади (БКнинг 32-моддаси), улар бунда экспорт божлари ва солиқларидан озод қилинади. Кўрсатилган товарлар ва қайта ишлаш маҳсулотларига нисбатан иқтисодий сиёсат чоралари қўлланмайди.

Маълумот учун! Бундай режим остида чет эллик юридик ёки жисмоний шахс томонидан республика ҳудудида олинган Ўзбекистон товарлари жойлаштирилиши мумкин. Улар мамлакатдан амалда олиб чиқилмасдан экспорт режимида жойлаштирилади ва кейин божхона ҳудудида қайта ишлаш режимида декларация қилинади.

БОЖХОНА ҲУДУДИДАН ТАШҚАРИДА

Божхона ҳудудидан ташқарида қайта ишлаш режимида товарлар экспорт божлари, солиқлар тўланмаган ва иқтисодий сиёсат чоралари қўлланмаган ҳолда қайта ишлаш учун олиб чиқилиб, кейинчалик қайта ишлаш маҳсулотлари эркин муомалага чиқариш режимида олиб кирилади (БКнинг 33-моддаси). Республика божхона ҳудудида эркин муомалада бўлган ҳар қандай товарлар ушбу режим остида жойлаштирилиши мумкин, олиб кирилиши (олиб чиқилиши) қонун ҳужжатлари билан тақиқланган товарлар бундан мустасно. Мазкур режимдан қуйидаги ҳолларда фойдаланиш мумкин эмас:

- агар товарларни олиб чиқиш импорт божлари ва солиқларнинг тўланган суммаларини қайтаришни, импорт божлари ва солиқлардан озод қилишни ёки олиб чиқиш чоғида тўловлар олишни талаб қилиш учун асос бўлса;
- импорт божлари ва солиқлардан озод этишнинг амал қилиши турган вақти мобайнида, агар унинг амал қилиши товарларни эркин муомалага чиқаришда уларни қайта ишлаш учун олиб чиқилгунга қадар фойдаланилган бўлса.

Олиб кириладиган қайта ишлаш маҳсулотларини эркин муомалага чиқариш режимида божхона расмийлаштируви чоғида импорт божлари ва солиқлар қайта ишлаш қийматида ҳамда қайта ишлаш маҳсулотларига нисбатан қўлланиладиган божлар ва солиқлар ставкаларига қараб тўланади. Қайта ишлаш учун олиб чиқилган товарлар қайтариб олиб кирилганда импорт божлари ва солиқлар тўланмайди.

Маълумот учун! Қайта ишлаш маҳсулотлари, агар қайта ишлашдан мақсад олиб чиқилган товарларни қонун ҳужжатлари ёки шартномага биноан беғараз таъмирлашдан иборат бўлганлигига божхона органи ишонч ҳосил қилса, импорт божлари ва солиқлардан озод қилинади, товарларни эркин муомалага дастлабки чиқаришда нуқсонни мавжудлиги ҳисобга олинган ҳоллар бундан мустасно.

МАЖБУРИЙ РУХСАТНОМА

Божхона кодекси рухсат бериш тартибини мустаҳкамлайди (БКнинг 31-моддаси), бунда товарлар уларни жойлаштирадиган шахсда тегишли рухсатнома мавжуд бўлгандагина қайта

ишлаш режимида жойлаштирилиши мумкин. Бошқача айтганда, уни ушбу режимни эълон қилишга олиш шарт. Бунинг учун минтақавий божхона органига ёзма равишда мурожаат қилиш ва бир қатор шартларни бажариш лозим:

- 1) товарларни уларнинг қайта ишлаш маҳсулотларида қиёслаш мумкин бўлса;
- 2) қайта ишлаш жараёнининг техник-иқтисодий асослари ТИАИСВ билан келишилган бўлса, қайта ишлаш тижорат тусида бўлмаган ёки унинг мақсади таъмирлаш бўлган ёхуд бир контракт бўйича қайта ишланаётган товарларнинг божхона қиймати энг кам иш ҳақининг 500 бараваридан ошмайдиган ҳоллар бундан мустасно;
- 3) алоҳида хусусиятга эга бўлган товарлар рўйхатига киритилган товар ёки қайта ишлаш маҳсулотини олиб кириш ва олиб чиқиш учун ваколатли органининг махсус рухсатномаси бўлса.

Бунда, шубҳасиз, божхона қонунчилигининг бошқа талаблари бажарилиши керак. Товарларни қайта ишлаш учун рухсатнома бериш ёки бундай рухсатнома беришни рад этиш ҳақидаги қарор уни қабул қилиш учун барча зарур ҳужжатлар олинган кундан эътиборан ўттиз кун ичида божхона органи томонидан қабул қилиниб, ариза берувчи бу ҳақда ёзма равишда хабардор этилади.

ҚАЙТА ИШЛАШ МУДДАТЛАРИ

Товарларни қайта ишлаш муддати божхона органи томонидан белгиланади ва бу муддат икки йилдан ортиқ бўлиши мумкин эмас (БКнинг 34-моддаси). ДБҚ товарларнинг айрим тоифаларига нисбатан қайта ишлашнинг бирмунча узайтирилган муддатларини белгилаши мумкин. Уларни белгилашда товарлар қайта ишлаш жараёни қанча давом этиши ва қайта ишлаш маҳсулотларини тасарруф этиш ҳисобга олинади.

Баъзан ТИФ иштирокчилари қайта ишлаш муддатини ишлаб чиқариш цикли бошланишидан ҳисоблаш керак деб хато фикрлайдилар. Бу тўғри эмас, у товарлар божхона ҳудудида ёки божхона ҳудудидан ташқарида қайта ишлаш режими остида жойлаштирилган кундан эътиборан бошланади. Товарлар алоҳида товар туркумлари қилиб олиб кирилганда (олиб чиқилганда) эса товарларнинг биринчи туркуми тегишли режим остида жойлаштирилган кундан эътиборан ўта бошлайди.

Товарларни божхона ҳудудида қайта ишлаш ушбу таомил тугайдиган кундан кечиктирмасдан – қайта ишлаш маҳсулотларини, қайта ишланмаган товарлар қолдиқлари ва бунда ҳосил бўлган чиқиндиларни Ўзбекистондан ташқарида олиб чиққан ҳолда тугалланиши керак.

Маълумот учун! Товарларни божхона ҳудудида қайта ишлаш олиб кирилган товарлар, уларни қайта ишлаш маҳсулотлари ва чиқиндиларни эркин муомалага чиқариш режимида жойлаштириш билан тугалланиши ҳам мумкин. Бу ҳолда импорт божлари ва солиқлар қайта ишлаш учун фойдаланилган товарларнинг қийматидан ва уларга нисбатан қўлланиладиган тўловлар ставкаларидан келиб чиқиб тўланади.

Товарларни қайта ишлашга рухсатнома олган шахснинг аризасига биноан божхона органи асосли сабабларга кўра товарлар, уларни қайта ишлаш маҳсулотлари ва чиқиндиларни божхона ҳудудида қайта ишлаш режимида ёки божхона ҳудудидан ташқарида қайта ишлаш режимида амал қилиниши тугаллашга рухсат бериши мумкин. Бундай ҳолда қайта иш-

лаш режимларининг амал қилиши янги режимларнинг амал қилиши муддатига тўхтатиб қўйилади.

ҚАЙТА ИШЛАШ ТЎҒРИСИДА БОШҚА МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУҲЖАТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қайта ишлаш (толлинг) бўйича операцияларни амалга ошириш тартиби тўғрисидаги низом (ТИАВ, ДБҚ ва МВ томонидан тасдиқланган, АВ томонидан 2000 йил 29 ноябрда 987-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

2. Товарларни қайта ишлаш жараёнининг техник-иқтисодий асосларини келишиш ва божхона ҳудудидан ташқарида товарларни қайта ишлашнинг Ўзбекистон Республикаси иқтисодий манфаатларига мувофиқлиги тўғрисида ҳулосалар бериш тартиби тўғрисидаги низом (ТИАИСВ, ИВ, МВ ва ДБҚнинг АВ томонидан 2006 йил 31 октябрда 1634-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган).

БОЖХОНАДА ҚИЁСЛАШ (ИДЕНТИФИКАЦИЯЛАШ)

Божхона ҳудудида товарларни қайта ишлаш маҳсулотларида қиёслашга нисбатан қўйиладиган талаблар Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланади. Уни амалга ошириш учун ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган хом ашё, материаллар ва бутловчи буюмлар ҳақидаги, шунингдек қайта ишлаш маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи технологиялар ҳақидаги муфассал маълумотларни тақдим этилади ёки қайта ишлаш вақтида божхона назорати олиб борилади (БКнинг 35-моддаси).

Қайта ишлаш чоғида ишлаб чиқаришнинг узлуксиз туркумларига тааллуқли технология жараёнидан ёки қайта ишлаш амалга ошириладиган мамлакатдан бошқа мамлакатларнинг божхона ҳудудида худди шундай ва (ёки) айни бир хил қайта ишлаш маҳсулотини ишлаб чиқарилишини истисно этувчи ноёб технология жараёнидан фойдаланиладиган бўлса, қиёслаш талаб этилмайди.

Маълумот учун! Олиб кириладиган қайта ишлаш маҳсулотларини қиёслаш учун божхона органи товарларнинг ишлаб чиқарилган жойи ҳақидаги сертификатлардан, шунингдек мазкур товарларни Ўзбекистондан ташқарида қайта ишлашга тааллуқли бошқа ҳужжатлардан фойдаланишлари мумкин.

ЧИҚИШ НОРМАСИ ҲАҚИДА

Қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиши нормаси муайян миқдордаги товарларни қайта ишлаш натижасида ҳосил бўладиган қайта ишлаш маҳсулотларининг миқдори ёки уларнинг фоиздаги ифодасидир (БКнинг 36-моддаси). У қайта ишлаш учун рухсатнома бериладиганда қайта ишлаш амалга ошириладиган шартларни ҳисобга олган ҳолда божхона органи томонидан белгиланади ёки улар билан келиши олинади. Бунда қайта ишлаш маҳсулотларини тавсифлаш, уларнинг сифати ва миқдори қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиши нормалари асосида белгиланади.

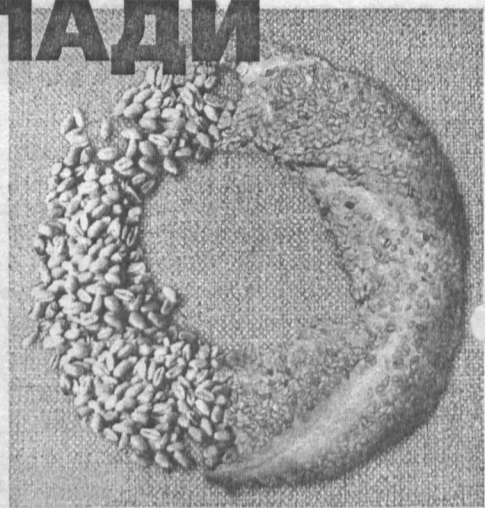
Маълумот учун! Эксперт ташиқлотларининг ҳулосалари асосида божхона органи қайта ишлаш маҳсулотлари чиқишининг мажбурий нормаларини, агар бу божхона мақсадларида зарур бўладиган бўлса ёки товарларни қайта ишлашга амалга оширишга ёрдам берадиган бўлса, белгилашга ҳақли.

ЧИҚИНДИЛАРДАН ТЎЛОВЛАР ТЎҒРИСИДА

Қайта ишлаш маҳсулотлари, ишлаб чиқариш талафотлари* ва қолдиқлари** билан бир қаторда, товарлар қайта ишланганида ишлаб

P.S. Божхона қонунчилиги томонидан ТИФ иштирокчиларига бериладиган имтиёзлар билан бир қаторда қайта ишлаш режимида бузганлик учун уларнинг жавобгарлиги меъёрлари ҳам мавжуд. Чунончи, БКнинг 153-«Товарларни қайта ишлаш тартибини бузиш» моддаси билан товарларни қайта ишлашда белгиланган талабларга, чекловлар ва шартларга, шу жумладан қайта ишлаш муддатлари, қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиши миқдори, товарларни қайта ишлаш бўйича операцияларни амалга ошириш тартибига доир белгиланган талабларга, чекловлар ва шартларга риоя этмаслик учун қайта ишлашга мўлжалланган товарлар қийматининг 50 фоизидан 100 фоизгача миқдорда жарима белгиланган.

Қайта ишлаш маҳсулотларини бошқа товарларга алмаштириб қўйиш эса товарларни мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг 20 бараваридан 50 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

чиқариш чиқиндилари – қайта ишлаш маҳсулотларини олиш учун фойдаланиб бўлмайдиган товарлар ҳам ҳосил бўлади. Шу боис ТИФ иштирокчиларини кўпинча уларга нисбатан божхона тўловларини қўллаш масаласи ташвишлантиради.

Уларни божхона тўловларига тортиш эълон қилинадиган божхона режимида мувофиқ амалга оширилади. Чунончи, агар чиқиндилар эркин муомалага чиқариш режимида эълон қилинса, улардан барча божхона божлари ва солиқлари тўланади, агар йўқ қилиш режимида бўлса – уларни тўлаш талаби қўйилмайди (БКнинг 37-моддаси).

1-МИСОЛ.

А корхона пудрат шартномаси бўйича Ўзбекистонга товарларни қайта ишлаш божхона режимида ёғоч қириндиларидан ясалган плиталар туркумини олиб кирди. Мазкур хом ашёдан мебель тайёрлаётганда қирқилган ёғочлар ҳосил бўлди. Манфаатдор шахснинг хоҳишига кўра улар республика ҳудудида жойлаштирилиши ёки ундан олиб чиқиши мумкин. Мазкур чиқиндилар эркин муомалага чиқариш божхона режимида жойлаштирилганида уларни Ўзбекистонга олиб киришдаги ўшага миқдорда божхона божлари ва солиқлари тўланади. Чиқиндилар мамлакатдан олиб чиқилган тақдирда божхона божлари ва солиқлари ундирилмайди.

Товарларни божхона ҳудудидан ташқарида қайта ишлаш божхона режимида чиқиндиларни божхона божлари ва солиқларига тортиш эълон қилинадиган божхона режимида БК белгиланган талабларига мувофиқ амалга оширилади.

2-МИСОЛ.

А корхона (ЎЗР) Б корхона (РФ) билан тузилган пудрат шартномаси бўйича унга товарларни Ўзбекистон Республикасининг божхона ҳудудидан ташқарида қайта ишлаш божхона режимида мувофиқ газлама етказиб берди. Ундан эркаклар костюмлари тикилганида газлама қирқимлари – чиқиндилар ҳосил бўлди. Уларнинг маълум даражада қимматга эгаллигини ҳисобга олиб, А корхона уларни республикага кейин фойдаланиш учун қайтариб бериш ниятида. Маълумки, олиб кириладиган қайта ишлаш маҳсулотларининг эркин муомалага чиқариш режимида божхона расмийлаштируви пайтида импорт божлари ва солиқлари қайта ишлаш қиймати ҳамда қайта ишлаш маҳсулотларига нисбатан қўлланиладиган божхона божлари ва солиқларининг ставкаларидан келиб чиқиб тўланади. Чиқиндиларга келса, БКнинг 33-моддасида назарда тутилишича, қайта ишлаш учун олиб чиқилган товарлар қайтадан олиб кирилганида импорт божлари ва солиқлари тўланмайди. Чиқиндилар эса ТИФ ТН бўйича ўз сифат тавсифларини ўзгартирмадилар, яъни қайта ишлаш учун олиб чиқишда эълон қилинган товардан иборатдир. Бинобарин, унга мувофиқ товарлар Ўзбекистон Республикасининг божхона ҳудудида олиб кириладиган эркин муомалага чиқариш божхона режимида жойлаштирилганида А корхона чиқиндилар учун божхона божлари ва солиқларини тўламайди.

*Қайта ишлаш маҳсулотларини тайёрлаш пайтида буғланиш, қуритиш, газлар, саноат оқова сувлари тарзида ва ҳоказо кўринишда бутунлай йўқ қилинадиган ёки йўқ бўладиган товарлар қисми.
**Қайта ишлаш жараёнида фойдаланилмаган, қайта ишлаш учун товарлар сингари ТИФ ТНнинг тўрт белгили коди билан таснифланган товарлар қисми.

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

● ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРЛАРИ:

- «О мерах по рациональному использованию ресурсов плодоовощной продукции, бахчи и винограда в 2009 году»;
- «Электр ва иссиқлик энергиясидан фойдаланиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида».

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАБИНЕТА МИНИСТРОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

О МЕРАХ ПО РАЦИОНАЛЬНОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ РЕСУРСОВ ПЛОДООВОЩНОЙ ПРОДУКЦИИ, БАХЧИ И ВИНОГРАДА В 2009 ГОДУ

(«Собрание законодательства Республики Узбекистан», 2009 г., N 34, ст. 373)

В целях рационального использования ресурсов плодоовощных и бахчевых культур, картофеля и винограда, насыщения ими, в первую очередь, внутреннего рынка, обеспечения потребностей отечественных перерабатывающих предприятий, а также четкой организации поставок продукции на экспорт Кабинет Министров **постановляет**:

1. Сохранить порядок, в соответствии с которым экспорт плодоовощной продукции, с учетом первоочередного насыщения ею внутреннего потребительского рынка, осуществляется:

свежей плодоовощной продукции, бахчи и винограда – ассоциацией “Узулгуржисавдоинвест”, территориальными акционерными компаниями “Матлуботсавдо” и их подразделениями со статусом юридического лица;

сушеных и замороженных плодов, овощей, бахчи и винограда, а также бобовой продукции – юридическими лицами.

Экспорт плодов, овощей, бахчи и винограда осуществляется на контрактной основе за свободно-конвертируемую валюту с жестким контролем исполнения контрактов, в соответствии с законодательством по валютному регулированию.

2. Для решения вопросов рационального использования плодов, овощей, бахчи, картофеля, винограда и бобовой продукции на внутреннем рынке республики, а также организации поставок на экспорт образовать рабочую группу в составе согласно приложению*.

Определить основными задачами рабочей группы:

решение вопросов стабильного и бесперебойного насыщения внутреннего потребительского рынка плодами, овощами, бахчевыми культурами, картофелем, виноградом и бобовой продукцией в необходимых объемах и ассортименте, а также ведение мониторинга цен на указанную продукцию;

критическое рассмотрение хода выполнения основных прогнозных параметров производства и использования плодов, овощей, бахчи, картофеля и винограда, утвержденных на 2009 год;

определение объемов и ассортимента плодов, овощей, бахчи и винограда, предлагаемых к экспорту в рамках утвержденных прогнозных параметров, а также рассмотрение предложений ассоциации “Узулгуржисавдоинвест” и территориальных акционерных компаний “Матлуботсавдо” по вывозу продукции с учетом обоснованности объемов, видов продукции и ценового фактора;

оперативное рассмотрение вопросов, связанных с организацией транспортировки, своевременным выделе-

нием вагонов и рефрижераторов, таможенным оформлением и представлением отчетности по отгрузке плодов, овощей, бахчи и винограда на экспорт.

3. Рабочей группе (Ш.М. Мирзияев):

в недельный срок утвердить план работы и механизм оперативного решения вопросов, связанных с организацией поставок плодов, овощей, бахчи, винограда и бобовой продукции на экспорт в августе – декабре текущего года;

обеспечить еженедельное проведение заседаний рабочей группы по оперативному рассмотрению всех возникающих вопросов.

4. Министерству внешних экономических связей, инвестиций и торговли совместно с Государственным таможенным комитетом Республики Узбекистан на еженедельной основе устанавливать и доводить до ассоциации “Узулгуржисавдоинвест” и территориальных акционерных компаний “Матлуботсавдо”, а также других заинтересованных организаций нижний предел экспортных цен в разрезе основной номенклатуры плодов, овощей, бахчи и винограда.

5. Рекомендовать коммерческим банкам в установленном порядке обеспечить предоставление подразделениям ассоциации “Узулгуржисавдоинвест” и территориальных акционерных компаний “Матлуботсавдо” кредитных ресурсов в объемах, необходимых для закупки плодов, овощей, бахчи и винограда у фермерских и дехканских хозяйств, а также выдачу им наличных средств на закупку этой продукции у населения для последующего ее экспорта.

6. ГАЖК “Узбекистон темир йуллари” в установленном порядке обеспечить своевременное выделение вагонов под перевозку плодоовощной продукции, бахчи и винограда по заявкам ассоциации “Узулгуржисавдоинвест” и территориальных акционерных компаний “Матлуботсавдо” и других экспортеров в соответствии с принятыми решениями рабочей группы.

7. Государственному таможенному комитету Республики Узбекистан обеспечить:

своевременное (в однодневный срок) оформление отгрузочных документов на свежую плодоовощную продукцию, бахчу и виноград, вывозимые подразделениями ассоциации “Узулгуржисавдоинвест” и территориальных акционерных компаний “Матлуботсавдо” по заключенным контрактам;

еженедельное представление в рабочую группу информации по отгрузке плодов, овощей, бахчи и винограда, а также бобовой продукции на экспорт.

Возложить на руководителей Государственного таможенного комитета и его территориальных подразделений

*Приложение не приводится.

ответственность за недопущение порчи свежей плодово-овощной продукции, винограда и бахчи в период таможенного оформления.

8. Государственному комитету Республики Узбекистан по статистике обеспечить постоянный мониторинг за уровнем цен на свежую плодовоовощную продукцию, бахчи и виноград, а также бобовую продукцию, реализуемые на внутреннем рынке, в разрезе регионов и видов продукции и еженедельно представлять информацию в рабочую группу.

9. Государственному таможенному комитету совместно с Комитетом по охране Государственной границы Службы национальной безопасности и Министерством внут-

ренних дел Республики Узбекистан реализовать комплекс мер по усилению работы по пресечению незаконного вывоза плодовоовощной продукции и продовольственных товаров с территории республики.

10. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на Премьер-министра Республики Узбекистан Ш.М.Мирзиёева.

**Президент Республики Узбекистан
И.КАРИМОВ.**

г.Ташкент,
20 августа 2009 года
N 238.

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ
ЭЛЕКТР ВА ИССИҚЛИК ЭНЕРГИЯСИДАН
Фойдаланиш Қоидаларини Тасдиқлаш Тўғрисида**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2009 йил, 35-сон, 382-модда)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Электр энергияси истеъмолчини ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини такомиллаштиришга доир қўшимча чоратadbирлар тўғрисида» 2009 йил 5 июндаги 150-сон қарорига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Куйидагилар:

Электр энергиясидан фойдаланиш қоидалари 1-иловага мувофиқ;

Иссиқлик энергиясидан фойдаланиш қоидалари 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси, Электр энергетикада назорат бўйича давлат инспекцияси:

бир ой муддатда ушбу қарор билан тасдиқланган қоидаларни давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари бўйича республиканинг барча электр ва иссиқлик энергияси фойдаланувчиларига етказсинлар, шунингдек аҳолини белгиланган тартибда хабардор қилсинлар;

Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргалиқда электр ва иссиқлик энергиясидан фойдаланиш қоидалари мазмунининг оммавий

***2-илова «Норма маслаҳатчи»да чоп этилади.**

ахборот воситаларида, матбуотда, телевидениеда, интернет-нашрларда доимий мавзули рукнлар орқали кенг ёритилишини ташкил этсинлар.

3. «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси, Ўзбекистон Республикаси Электр энергетикада назорат бўйича давлат инспекцияси Адлия вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргалиқда уч ой муддатда:

идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ушбу қарорга мувофиқлаштирсинлар;

қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқувчи ўзгартириш ва қўшимчалар юзасидан Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг 3-иловага мувофиқ айрим қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Э.Р.Шаисматов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири
Ш.МИРЗИЁЕВ.**

Тошкент ш.,
2009 йил 22 август
245-сон.

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 22 августдаги
245-сон қарорига
1-ИЛОВА

**ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИДАН Фойдаланиш
Қоидалари**

1. УМУМИЙ Қоидалар

1. Мазкур Қоидалар Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига, «Энергиядан оқилона фойдаланиш тўғрисида», «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида», «Табиий монополиялар тўғрисида», «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг электр энергияси истеъмолчилари билан ўзаро муносабатларини тартибга солади ҳамда барча ҳудудий электр тармоқлари корхоналари ва электр энергияси истеъмолчилари учун мажбурий ҳисобланади.

Ушбу Қоидалар шунингдек, қонун ҳужжатларида назарда тутилган хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда, истеъмолчилардан электр энергияси учун тўловни йиғиш функциясини бажарувчи хусусий операторлар учун ҳам мажбурий ҳисобланади.

2. Ушбу Қоидаларда куйидаги асосий тушунчалар ва атамалардан фойдаланилган:

энергия таъминоти бўйича авария брони – истеъ-

молчилар фаолиятини қисман ёки тўлиқ тўхтатишда усқуналарни сақлаш, инсонлар ҳаётининг хавфсизлигини таъминлаш, авария ва қўриқлаш ёритгичлари, шамоллатиш, сув ҳайдаш, сув таъминоти, иситиш, ёнғин хавфсизлиги воситалари учун зарур бўлган электр қувватининг энг кам миқдордаги даражаси ёки электр энергияси ҳажми;

блок-станциялар – истеъмолчиларнинг ягона электр энергетикаси тизимига бевоcита ёки истеъмолчилар тармоғи орқали уланган ҳамда оператив-диспетчерлик бошқаруви тизимига кирадиган электр станциялари;

маиший истеъмолчи (аҳоли) – ҳудудий электр тармоқлари корхонаси (бош ишончнома асосида ҳудудий электр тармоқлари корхонаси номидан шартнома тузувчи электр таъминоти корхонаси) билан электр таъминоти шартномаси тузган ва электр энергиясидан маиший эҳтиёжлар учун фойдаланадиган жисмоний шахс;

электр тармоғининг баланс бўйича мансублик чега-раси – электр тармоғининг баланс бўйича мансублиги билан аниқланадиган, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъмолчи ўртасидаги электр тармоғининг бўлиниш нуқтаси;

электр таъминоти шартномаси – ёзма битим, унга мувофиқ ҳудудий электр тармоқлари корхонаси истеъмолида керакли ускуналар ва электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш приборлари мавжуд бўлган тақдирда унга уланган электр тармоғи орқали электр энергияси етказиб бериш мажбурияти олади, истеъmolчи эса унинг ҳақини тўлаш, шунингдек электр энергияси истеъmol қилишнинг шартномада назарда тутилган режимига риоя қилиш, ўз тасарруфида бўлган электр тармоқларини эксплуатация қилиш хавфсизлигини ҳамда электр энергияси истеъmol билан боғлиқ бўлган ўзи фойдаланадиган ускуналар ва приборларнинг соз ҳолатда бўлишини таъминлашни ўз ичига олувчи чора-тадбирларни бажариш мажбуриятини олади;

электр энергияси (қуввати) истеъmolининг шартномадаги миқдори – тегишли ҳисоб-китоб даврида истеъmolчи томонидан истеъmol қилинадиган электр энергияси (қуввати)нинг ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъmolчи ўртасидаги шартномада белгиланган миқдори;

ягона электр энергетика тизими – электр энергияси ишлаб чиқарувчи, магистрал электр тармоқлари, ҳудудий электр тармоқлари ва уларни тезкор-диспетчерлик бошқариш корхоналари йиғиндиси;

аввалдан буюртма берилган қувват – истеъmolчининг энергия тизимини энг катта юкламасида қатнашувчи энг катта қуввати (юкламаси). Истеъmolчининг энг катта юкламаси тегишли ҳисобга олиш приборлари (ҳисоб-китоб ҳисоблагичларининг ярим соатлик кўрсаткичлари бўйича) ёки Ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламали соатларида электр энергияси истеъmolини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими кўрсаткичлари билан аниқланади;

электр энергияси сифати – электр энергияси параметрларининг давлат стандартлари бўйича белгиланган талабларга мувофиқлиги;

электр энергиясини ҳисобга олишни назорат қилиш прибори – назорат қилиш учун фойдаланиладиган ҳисобга олиш прибори, унинг кўрсаткичлари асосида алоҳида цехлар, технологик линиялар, кўп энергия сарфлайдиган ускуналар ва шу кабилардаги электр энергияси (қуввати) сарфи аниқланади;

етарли миқдорда етказиб берилмаган электр энергияси (кам етказиб бериш) – энергия таъминотидаги таънаффус, шу жумладан узиб қўйиш ва чеклаш вақтида истеъmolчи тўлиқ олмаган электр энергияси миқдори;

электр тармоғи ҳўжалиги объектлари – электр энергияси узатиш ва етказиб беришни амалга ошириш учун мўлжалланган электр энергияси узатиш линиялари, трансформатор подстанциялари, тақсимлаш пунктлари;

чеклаш – шартномада назарда тутилган тадбирларни амалга ошириш оқибатида муайян вақт оралиғи давомида, шунингдек ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг электр тармоқларида форс-мажор ҳолатлар туфайли пайдо бўлган авария режимлари вақтида истеъmolчига шартномада белгиланган электр энергияси ва (ёки) қуввати етказиб бериш миқдорининг камайиши;

электр энергияси билан таъминлашдаги таънаффус (узиб қўйиш) – истеъmolчига электр энергияси етказиб беришни тўхтатиш, автоматик қурилмаларнинг муваффақиятли ишлаши туфайли ёки электр энергияси истеъmol қилишнинг чекланишига олиб келмайдиган, бир вақтнинг ўзида бир нечта линиялар бўйича электр энергияси олувчи истеъmolчилар учун битта ёки бир нечта электр энергияси етказиб бериш линияларининг узиб қўйилиши туфайли содир бўладиган таънаффуслар бундан мустасно;

режали узиб қўйиш – ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг электр қурилмаларини режали – эҳтиётан таъмирлаш жадвали бўйича таъмирлаш ёки профилактика қилиш даврида истеъmolчиларни олдиндан (камида 3 сутка олдин) огоҳлантирган ҳолда истеъmolчига электр энергияси беришни тўлиқ ёки қисман тўхтатиш, агар электр таъминоти шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса;

тўлов ҳужжати – тўлов талабномаси ёки тўлов топшириқномаси, унинг асосида ҳудудий электр тармоқлари кор-

хонасининг ҳисоб-китоб рақамига пул маблағлари ўтказилади, шунингдек билдиришнома (счёт), унинг бўйича тўлов нақд пул билан амалга оширилади;

электр энергияси истеъmolчиси (истеъmolчи) – электр таъминоти шартномасига мувофиқ ишлаб чиқариш ва (ёки) маиший эҳтиёжлар учун электр энергиясидан фойдаланувчи юридик ёки жисмоний шахс;

ҳудудий электр тармоқлари корхонаси – вилоят, шаҳар, иқтисодий зона (саноат зонаси) доирасида электр таъминоти шартномаси асосида истеъmolчиларга электр энергиясини сотиш ва тақсимлаш ҳуқуқига эга бўлган юридик шахс;

электр энергиясини қабул қилгич (электр қабул қилгич) – электр энергиясини қабул қилиш ва ундан фойдаланиш учун мўлжалланган қурилма ёки прибор;

истеъmolчининг уланган қуввати – истеъmolчининг электр энергиясини (бевосита электр қабул қилгичларни таъминлайдиган) ишчи кучланишга айлантирувчи трансформаторларининг ва 1 000 вольтдан юқори кучланишли электр двигателларининг электр тармоқларига уланган жами қуввати. Истеъmolчиларнинг электр қурилмалари тармоқ трансформаторлардан ёки ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг паст кучланишли тармоқларидан таъминланганда, истеъmolчининг уланган қуввати учун фойдаланишга рухсат этилган қувват қабул қилинади, унинг миқдори ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан белгиланади ҳамда электр таъминоти шартномасида кўрсатилади;

ҳисоб-китоб даври – электр энергияси (қуввати) истеъmolчининг сарфи (ҳажми) аниқланиши, истеъmol қилинган электр энергияси учун истеъmolчи ва ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ўртасида ўзаро ҳисоб-китоб қилиниши керак бўлган вақт даври (ой);

электр энергияси ва қувватини ҳисобга олиш прибори – электр энергияси (қуввати) сарфини ҳисобга олиш прибори, шу жумладан жамловчи қурилмалар ҳамда электр энергиясини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматик тизимлари, истеъmol қилинган электр энергияси ва қувватининг ҳақ тўланиши лозим бўлган ҳажми уларнинг кўрсаткичлари асосида аниқланади;

тизим оператори – ягона электр энергетикаси тизими фаолиятининг технологик режимини, магистраль электр тармоқларини тезкор-диспетчерлик бошқарувини, шунингдек унинг бошқа давлатларнинг электр энергетикаси тизимлари билан ўзаро ҳамкорлигини таъминловчи мутасадди тузилма;

субистеъmolчи – ҳудудий электр тармоқлари корхонаси розилиги билан истеъmolчининг электр тармоқларига бевосита уланган ва истеъmolчи билан электр таъминоти юзасидан шартнома тузган истеъmolчи. Электр энергияси субистеъmolчига берилганда, истеъmolчи Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларига риоя қилиниши бўйича ҳудудий электр тармоқлари корхонаси олдида жавобгар бўлади;

электр таъминотининг технологик брони – технологик жараённи, ишлаб чиқариш циклини тугаллаш учун зарур бўлган электр энергияси ёки қуввати ҳажми;

ҳисобга олиш нуқтаси – электр таъминоти схемасидаги нуқта, унда ўлчаш прибори (ёки ҳисобга олиш тизими) ёрдамида электр энергияси (қуввати) сарфининг ҳажми аниқланади;

электр таъминоти корхонаси – ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг туман, шаҳар, иқтисодий зона (саноат зонаси) доирасида электр энергиясини тақсимлаш ва сотишни амалга оширувчи бўлинмаси;

электр қурилмаси – электр энергиясини ишлаб чиқариш, трансформация қилиш, узатиш, тақсимлаш ҳамда уни энергиянинг бошқа турига айлантириш учун мўлжалланган машиналар, аппаратлар, электр узатиш линиялари ва ёрдамчи ускуналар йиғиндиси (улар ўрнатилган иншоотлар ва бинолар билан бирга).

3. Бир вақтнинг ўзида ишлаб чиқарилиши ва истеъmol қилиниши билан тавсифланадиган алоҳида товар тури сифатида электр энергиясини етказиб бериш, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва энергия қурилмалари шу

ташкilot тармоғига бевосита уланган истеъмолчи ўртасида тузилган электр таъминоти шартномаси асосида мазкур қоидаларга мувофиқ амалга оширилади. Намунавий шартнома шакли қонун ҳужжатларига мувофиқ «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси томонидан ишлаб чиқилади ва белгиланган тартибда Электр энергетикада назорат бўйича давлат инспекцияси (кейинги ўринларда «Ўздавэ-нергоназорат» ДИ деб аталади) томонидан тасдиқланиб, сўнгра ўрнатилган тартибда ҳуқуқий экспертизадан ўтказилади.

Истеъмолчи ва электр таъминоти корхонаси ўртасидаги шартномада қуйидагилар назарда тутилади:

шартнома мавзуси;

истеъмол қилишнинг белгиланган режимларига ва электр энергияси сифати кўрсаткичларига риоя қилиш бўйича томонларнинг шартлари ва мажбуриятлари;

электр тармоқларининг баланс бўйича мансублиги ҳамда электр тармоқлари ва электр қурилмаларига хизмат кўрсатиш чегаралари;

ҳисобга олиш приборларини ўрнатилган жойи;

истеъмолчиларнинг электр энергияси учун ҳақ тўлаш бўйича тариф гуруҳлари;

фойдаланилаётган электр тармоқлари, ускуналар ва приборларнинг зарур техник ҳолатини ва хавфсизлигини таъминлаш бўйича шартлар;

истеъмолчиларни, субистеъмолчиларни электр тармоғига улаш тартиби (истеъмолчининг номи, қуввати, ҳисобга олиш приборлари, тарифлар ва бошқа маълумотлар);

электр энергиясини технологик ёки авариявий бронь даражасигача етказиб беришнинг энг кам ҳажми (фаолият хусусиятлари, асосий маҳсулотни ишлаб чиқаришнинг, кўрсатиладиган хизматларнинг ҳажмлари ва мазкур истеъмолчилар томонидан фойдаланиладиган ускуналарнинг тавсифларидан келиб чиқиб мажбурий хизмат кўрсатилиши керак бўлган истеъмолчилар учун);

томонларнинг жавобгарлиги;

низоларни ҳал этиш тартиби;

форс-мажор ҳолатлари;

томонларнинг реквизиитлари.

Электр таъминоти шартномасини тузиш, уни ўзгартириш, бекор қилиш ёки амал қилиш муддатини узайтириш масалаларини ҳал этишда томонлар қонун ҳужжатларига, шунингдек мазкур қоидаларга амал қилади.

Субистеъмолчилар электр таъминоти шартномасини ҳудудий электр тармоқлари корхоналари розилигига бинан истеъмолчилар билан туздилади.

4. Истеъмолчи томонидан фойдаланилган электр энергиясини ҳисобга олиш учун «Ўзстандарт» агентлиги ёки унинг ўлчов воситаси турини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон Республикасининг сертификатига эга бўлган ҳудудий бўлинмалари томонидан рўйхатдан ўтказилган Электр энергиясини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлай оладиган электрон ҳисобга олиш приборлари қўлланади.

ҳудудий электр тармоқлари корхонаси истеъмолчи билан биргаликда истеъмолчилар истеъмол қилган электр энергиясининг амалдаги миқдорини аниқлаш учун улардаги ҳисобга олиш приборларининг (маиший истеъмолчилардан ташқари) кўрсаткичларини ҳар ойда ёзиб олиши ва зарур бўлганда ҳисобга олиш приборларини улаш схемасини текшириб кўриши керак.

Аҳолида Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими жорий этилишига кўра маиший истеъмолчиларнинг ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичларини биргаликда ёзиб олиш, заруриятга қараб, ҳудудий электр тармоқлари корхоналари хоҳиши ёки истеъмолчилар буюртманомалари бўйича амалга оширилади.

5. Электр энергиясига амалдаги тарифлар ўзгарган тақдирда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ахборотни оммавий ахборот воситалари орқали ўн кун муддатда истеъмолчиларга етказилади.

Бунда электр энергиясига тарифлар ўзгарган санадан қатъи назар, электр таъминоти шартномаси ўз кучида қолади ва истеъмолчи олинган электр энергияси ва қувва-

ти учун янги тариф жорий этилган кундан бошлаб у бўйича ҳақ тўлашга мажбурдир.

Бунда истеъмолчи, тариф оширилган тақдирда, электр энергиясининг тўлов кунидан бошлаб 12 ойдан кўп бўлмаган вақт учун аванс тарзида ҳақ тўланган миқдори учун қўшимча тўловлардан озод қилинади.

6. Ўз тармоқлари орқали субистеъмолчиларга электр энергиясини етказиб берувчи истеъмолчилар ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан электр таъминоти шартномасини, субистеъмолчиларнинг электр энергияси истеъмолини ҳисобга олган ҳолда, электр энергиясининг умумий (ийғма) миқдори бўйича туздилади.

7. Истеъмолчи ўзига тегишли электр тармоқларига, руҳсат этилган қувват миқдори даражасида, кучланиши 1 000 вольтгача бўлган қўшимча электр қурилмаларини улаши мумкин (электр энергиясини иситиш ва иссиқ сув таъминоти учун қўлланишдан ташқари).

8. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси истеъмолчига (маиший истеъмолчилардан ташқари) электр энергиясини уланган тармоқ орқали электр таъминоти шартномасида назарда тутилган миқдорда ва томонлар ўзаро келишган электр энергияси етказиб бериш режимига риоя қилган ҳолда етказиб беришга мажбурдир.

9. Саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар қуйидагиларга мажбур:

маҳсулот бирлигини ишлаб чиқариш, (ишларни амалга ошириш) учун электр энергияси сарфининг техник ва иқтисодий жиҳатдан асосланган – умумий ишлаб чиқариш ва технологик; якка тартибдаги ва гуруҳ бўйича; йиллик, чоррақлик ва ойлик – прогрессив меъёрларини ишлаб чиқиш ҳамда ишлаб чиқаришни ташкил этиш технологияси такомиллаштирилиши (ўзгартирилиши) ва янги техника жорий этилиши билан уларни қайта кўриб чиқиш;

умуман корхона бўйича, шу жумладан кўп энергия сарфлайдиган ускуналар, цехлар ва истеъмолчилар гуруҳлари бўйича электр энергияси балансларини тузиш ҳамда улар асосида ишлаб чиқариш жараёнларида электр энергиясидан фойдаланиш самарадорлигини таҳлил қилиш, электр энергиясининг самарасиз сарфланиши ва исроф бўлишини аниқлаш, уларни камайтириш ва бартараф этиш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

келгуси давр учун электр энергиясига бўлган эҳтиёжни ва электр тармоқларининг энергия ўтказиш қобилиятини ошириш, электр таъминоти схемаларини такомиллаштириш заруриятини аниқлаш мақсадида (маҳсулот ишлаб чиқаришнинг, бажариладиган иш турларининг мўлжалланаётган прогноз ҳажмларидан ва электр энергияси сарфи меъёрларидан келиб чиқиб, уларни камайтириш ва электр энергиясини тежашни ҳисобга олган ҳолда) электр энергиясининг бир йил ва келгуси давр учун балансларини тузиш;

маҳсулот (ишлар) бирлигига электр энергияси сарфининг тасдиқланган меъёрларига риоя қилиш ва уларни камайтириш бўйича белгиланган тадбирларнинг бажарилишини таъминлаш;

электр энергиясини тежаш бўйича (йиллик ва узоқ исттиқбол учун) ташкилий-техник тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.

«Ўздавэнергоназорат» ДИ томонидан истеъмолчида энергиядан (имзоланган далолатномага мувофиқ) нооқилона фойдаланганлик, электр энергиясини тежаш бўйича ташкилий-техник тадбирларни бажармаслик ҳолатлари аниқланган тақдирда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси аниқланган электр энергиясидан нооқилона фойдаланиш ҳолатларидан келиб чиққан ҳолда энергия истеъмолининг шартномадаги миқдорини камайтиришга ҳақлидир.

10. Электр тармоғи хўжалиги объектларидаги аварияларнинг олдини олиш ва бартараф этиш ёки одамларнинг хавфсизлигини таъминлаш ишлари билан боғлиқ кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирларни кўриш зарур бўлганда, истеъмолчи билан келишмасдан ва уни огоҳлантирмасдан, бироқ уни дарҳол хабардор қилган ҳолда, электр энергиясини узатишда танаффус ёки чеклашларга йўл қўйилиши мумкин.

11. Объектнинг электр таъминоти лойиҳасида кўзда ту-

тилган, ўзаро захираланувчи манбаларни автоматик ишга тушириш ёки асосий манбани қайта автоматик тиклаш вақтида электр энергиясининг узиб қўйилиши (сабабларидан қатъи назар) электр таъминотида танаффус деб ҳисобланмайди.

12. Электр энергиясини ишлаб чиқариш, узатиш, истеъмол қилиш соҳасидаги меъёрлар ва қоидаларга риоя қилиниши устидан давлат назорати қонун ҳужжатларига мувофиқ «Ўздавэнергоназорат» ДИ томонидан амалга оширилади.

13. Электр энергиясининг исроф қилиб сарфланиши ва истеъмолчи электр қурилмаларининг авария хавфи туғдирадиган ёки одамлар ҳаётига ҳавф соладиган қоникарсиз техник ҳолати аниқланганда «Ўздавэнергоназорат» ДИ электр энергияси этказиб беришни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тўхтатиб қўйиш ҳуқуқига эга.

14. Махсус қоидалар бўйича фойдаланиладиган электр қурилмалари устидан энергетика назорати қонун ҳужжатларига мувофиқ, ваколатли давлат органлари томонидан амалга оширилади.

15. Давлат энергетика назоратининг амалга оширилиши истеъмолчиларни фойдаланилаётган электр тармоқлари, приборлар ва ускуналарнинг зарур техник ҳолати ва хавфсизлиги таъминланиши, электр энергияси истеъмолининг белгиланган режимига риоя қилиниши учун жавобгарликдан, шунингдек электр энергиясидан фойдаланиш пайтида пайдо бўладиган авариялар, ёнгинлар, электр энергиясини ҳисобга олиш приборларининг носозликлари ва бошқа қоидабузишлар тўғрисида ҳудудий электр тармоқлари ташкилотларини дарҳол хабардор қилиш мажбуриятидан озод қилмайди.

16. Электр тармоқлари, приборлар ва ускуналарнинг техник ҳолатига ва уларни эксплуатация қилишга нисбатан қўйиладиган талаблар, шунингдек уларга риоя қилиниши устидан назоратни амалга ошириш тартиби электр энергетикаси соҳасидаги қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

17. Ушбу Қоидалар бузилганлиги учун жавобгарлик Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига, Маъмурий кодексига, Жиноят кодексига, «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»-ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига, шунингдек бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан истеъмолчи ўртасида тузилдиган электр таъминоти шартномасида белгилаб берилди.

II. ИСТЕЪМОЛЧИЛАРНИНГ ЭЛЕКТР ҚУРИЛМАЛАРИНИ УЛАШ УЧУН ТЕХНИК ШАРТЛАР

18. Электр энергияси истеъмолчилари, шу жумладан хусусий уй-жойларда яшовчи истеъмолчилар электр қурилмаларининг янги ва қўшимча қувватларини ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг ишга тушириш вақтида, электр тармоқларига улаш учун техник шартларни олишга мажбурдирлар.

Техник шартларсиз электр қурилмаларининг электр таъминотини лойиҳалаштириш, ускуналарни монтаж қилиш ва уларни ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг электр тармоқларига улаш тақиқланади.

Уланиш учун техник шартларнинг бажарилиши барча истеъмолчилар, лойиҳалаш, қурилиш-монтаж ва ишга тушириш-созлаш ташкилотлари учун мажбурий ҳисобланади.

19. Кучланиши 1000 вольт ва ундан юқори бўлган трансформаторлар ёки двигателларнинг янги ёки қўшимча қувватларини улаш, ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг тармоқ трансформаторларига уланадиган паст кучланишли қурилмаларнинг янги қувватини улаш ёки уларнинг рухсат берилган қувватини ошириш учун техник шартлар истеъмолчи-буюртмачидан (қурувчидан) ёки унинг топшириги бўйича бош лойиҳалаш ташкилотидан буюртма олинган сўнг бир ой муддатда ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан, белгиланган тартибда берилди.

Тадбиркорлик субъектларини электр тармоқларига улаш учун техник шартлар тадбиркорлик субъектларининг буюртмалари бўйича туман (шаҳар) архитектура ва қурилиш

бошқармаси (бўлими) томонидан уч иш кунидан кўп бўлмаган муддатда берилди.

Барча истеъмолчилар учун техник шартлар, шу жумладан қўшимча шартлар тўлов ундирмасдан берилди.

20. Техник шартларни олиш бўйича буюртманомада истеъмолчи лойиҳалаштирилаётган объектни тавсифловчи куйидаги маълумотларни қисқача шаклда кўрсатади: юклама миқдори, истеъмолчининг электр таъминоти ишончлиги бўйича тоифаси, ўрнашган жойи (аҳоли пункти билан боғлиқ картография материали), объектни лойиҳалаштириш ва қуриш муддатлари, объектга хизмат кўрсатувчи электр қурилмаларининг баланс бўйича мансублилиги.

Қуввати 10 кВтгача бўлган электр қурилмаларига эга бўлган хўжалик юритувчи субъектлар учун техник шартлар олиш юзасидан буюртманомалар тегишли электр таъминоти корхоналарига, 10 кВт ва ундан юқори қувватли бўлганда эса – ҳудудий электр тармоқлари корхоналарига юборилди.

21. Электр қурилмаларининг, истеъмол қилинадиган қувват оширишига сабаб бўлмайдиган, электр таъминоти ишончлиги бўйича тоифаси ўзгарган ёки истеъмолчининг ташқи электр таъминоти схемаси ўзгарган тақдирда, истеъмолчи бунинг учун ҳудудий электр тармоқлари корхонасидан қўшимча техник шартлар олишга мажбурдир.

22. Электр қурилмалари истеъмолчиларнинг электр тармоқларидан қувват оладиган субистеъмолчилар техник шартларни, ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг рухсати билан, истеъмолчилардан оладиган ва лойиҳа ҳужжатларини истеъмолчи билан келишадилар.

Агар субистеъмолчининг юкламаси ортиши сабабли истеъмолчининг ташқи электр таъминоти схемасини ўзгартириш ёки ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан тузилган электр таъминоти шартномасида қайд этилган трансформаторлар ва юқори вольтли двигателлар қувватини кўпайтириш талаб этилса, истеъмолчи юкламани кўпайтиришга техник шартларни ҳудудий электр тармоқлари корхонасидан олади.

23. Объектни ҳудудий электр тармоқларига улашнинг техник шартларида куйидагилар кўрсатилади:

уланиш нуқтаси (подстанция, электр станцияси ёки электр энергияси узатиш линияси), объектни таъминловчи ҳаво ва кабель линиялари бажарилиши керак бўлган кучланиш, алоҳида ҳолатларда ташқи электр энергияси таъминоти схемаси вариантларини ишлаб чиқиш зарурияти кўрсатилади;

янги истеъмолчи уланиши туфайли мавжуд тармоқни кучайтириш бўйича асосланган талаблар (симлар кесимларини ошириш, трансформаторлар қувватини алмаштириш ёки кўпайтириш, захира ячейкалари барпо этиш ва шу кабилар);

қисқа туташиларнинг ҳисобланган миқдори, релели химоя, автоматика, алоқа, изоляция ва ўта кучланишдан химояга қўйиладиган талаблар;

реактив қувват ўрнини тўлдиришга қўйиладиган талаблар;

электр энергиясини ҳисобга олишга қўйиладиган талаблар;

давлат стандартларига мувофиқ ток қабул қилгичлар ёнида барқарорлаштирувчи қурилмалар ва электр энергияси сифатини назорат қилувчи приборларнинг ўрнатилишига қўйиладиган талаблар;

истеъмолчи юкламасининг суткалик жадвалини тартибга солиш бўйича талаблар;

электр қурилмаларининг намунавий лойиҳаларини қўллаш бўйича тавсиялар;

ҳудудий электр тармоқларининг таъминловчи линияларига уланадиган истеъмолчилар электр қурилмаларига қўйиладиган ўзига хос талаблар (захира энергия манбаининг, кучланиш берилдиган жойларни автоматик химоя қилишнинг зарурлиги, таъминловчи линияларнинг параллел ишлашига йўл қўйилиши, ягона электр энергетика тизимида қувват танқислиги пайдо бўлганда бундай ток қабул қилгичларнинг электр таъминотини сақлаш мақсадида айрим захираланувчи таъминловчи линияларга масъул юкламаларни ажратиш ва шу кабилар);

корхона, бино, иншоотлар лойиҳасида (ишчи лойиҳасида) электр қурилмаларини эксплуатация қилишни ташкил этиш бўйича лойиҳа ечимларини ишлаб чиқиш тўғрисидаги талаблар;

истеъмолчи тармоғига уланадиган субистеъмолчилар рўйхати (уларнинг юкмаmaları ва электр энергияси истеъмоли тўғрисидаги асосий истиқбол маълумотларини кўрсатган ҳолда);

техник шартларнинг, ишларни лойиҳалаш ва бажаришнинг амалдаги меъёрларини ҳисобга олган ҳолда белгиланган амал қилиш муддати.

24. Корхоналар, бинолар, иншоотлар, уларнинг навбатлари ёки алоҳида ишлаб чиқаришларнинг техник шартларга мувофиқ ишлаб чиқилган электр таъминоти лойиҳалари (ишчи лойиҳалари) ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва «Ўздавэне́ргоназорат» ДИ билан келишилиши керак, истеъмолчиларни 10 кВгача қувватли электр таъминоти лойиҳалари бундан мустасно.

25. Истеъмолчиларнинг юкмаmalarıни улаш билан боғлиқ янги электр қурилмаларини ва электр тармоғи хўжалигининг объектларини лойиҳалаш ва қуриш, ишлаб турганларини кенгайтириш ва реконструкция қилиш истеъмолчиларнинг маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

26. Истеъмолчи, унда техник имконият мавжуд бўлса, ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг талаби бўйича ўз электр тармоқларига бошқа электр энергияси истеъмолчиларининг электр қурилмаларини улаши шарт.

III. ЭЛЕКТР ҚУРИЛМАЛАРИНИ ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШГА ИЖОЗАТ ОЛИШ ВА КУЧЛАНИШНИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРГА УЗАТИШ ТАРТИБИ

27. Истеъмолчиларнинг (олдиндан фойдаланилаётган уй-жойларда уланаётганларидан ташқари) барча янгидан уланаётган ва реконструкция қилинаётган электр қурилмалари Электр қурилмаларини тузилиши қоидаларига, шаҳар қурилиши меъёрлари ва қоидаларига, берилган техник шартларга мувофиқ бажарилиши ва белгиланган тартибда келишилган лойиҳа ҳужжатлари ҳамда техник қабул қилиш-топшириш ҳужжатлари билан таъминланган бўлиши лозим.

28. «Ўздавэне́ргоназорат» ДИ ўз назоратидаги объектларда ишлаб чиқариш хавфсизлигини таъминлаш бўйича хорижий технологияларни қўллаш имконияти тўғрисида белгиланган тартибда эксперт хулосаси беради.

29. Янгидан монтаж ва реконструкция қилинган электр қурилмаларини мазкур қоидаларга мувофиқ, уларни монтаж қилиш тугатилиши, ишга тушириш-созлаш ишлари бажарилишидан сўнг, истеъмолчида электр хўжалиги учун масъул шахс ва тегишли электротехник ходимлар мавжуд бўлганда, электр қурилмалари Истеъмолчиларнинг электр қурилмаларини техник эксплуатация қилиш қоидалари ва Истеъмолчиларнинг электр қурилмаларини эксплуатация қилишда хавфсизлик техникаси қоидаларига мувофиқ хавфсизлик техникаси ва ёнғин ўчириш бўйича ҳимоя воситалари билан бутланганда ҳамда белгиланган тартибда қиёслашдан ўтказилган ҳисобга олиш приборлари ўрнатилганда, шунингдек электр таъминоти шартномаси тузилганда эксплуатация қилишга топшириш мумкин бўлади.

30. Электр қурилмаларини эксплуатацияга топширишдан олдин истеъмолчи монтаж ташкилотидан уларни далолатнома бўйича қабул қилиши ва уларнинг мажбурий сертификатлари мавжуд бўлганда «Ўздавэне́ргоназорат» ДИга лойиҳа, эксплуатация, техник қабул қилиш-топшириш ҳужжатларини, ҳамда ишга тушириш мумкинлигини аниқлаш учун электр қурилмасини кўриқдан ўтказишга тақдим этиши керак.

Истеъмолчиларнинг реконструкция қилинаётган электр қурилмалари ҳам эксплуатацияга топширишдан олдин, кўриқдан ўтказиш учун «Ўздавэне́ргоназорат» ДИ инспекторига кўрсатилиши керак.

Электр қурилмалари эксплуатациясига ижозат бериш тартиби субистеъмолчиларнинг янгидан монтаж ва реконструкция қилинган электр қурилмаларига татбиқ этилади.

Истеъмолчиларнинг электр қурилмаларини монтаж қилишда камчиликлар, улаш учун берилган техник шартлардан чекинишлар аниқланганда, шунингдек техник хуж-

жатлар ва электр қурилмаларига хизмат кўрсатиш учун тайёргарлик кўрган ходимлар мавжуд бўлмаган тақдирда, аниқланган камчиликлар бартараф этилгунга қадар уларга ижозат бериш тақиқланади.

31. Янги ёки реконструкция қилинган электр қурилмаларига кучланиш бериш, ҳисобга олиш приборлари қиёслашдан ўтказилиши ва ўрнатилишидан кейин уларни эксплуатация қилишга ижозат бериш тўғрисида «Ўздавэне́ргоназорат» ДИнинг далолатномаси мавжуд бўлган тақдирда, шунингдек электр таъминоти шартномаси тузилганидан кейин амалга оширилади.

32. «Ўздавэне́ргоназорат» ДИ электр қурилмани техник кўриқдан ўтказиш ва эксплуатация қилишга ижозат бериш юзасидан жавоб беради.

Истеъмолчининг эксплуатация қилинаётган электр қурилмаларини техник кўриқдан ўтказиш даврийлиги ўрнатилган тартибда «Ўздавэне́ргоназорат» ДИ томонидан белгиланади.

33. Ишлари мавсумий хусусиятга эга бўлган истеъмолчилар ҳар йили, электр қурилмаларини ишга туширишдан олдин уларнинг кўриқдан ўтказилиши ва эксплуатация қилишга ижозат берилиши учун «Ўздавэне́ргоназорат» ДИ ёки унинг ҳудудий бўлимига ёзма равишда мурожаат қилишлари керак.

IV. ЭЛЕКТР ҚУРИЛМАЛАРИ ВА ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИНИНГ ТЕХНИК ҲОЛАТИ ЮЗАСИДАН ТОМОНЛАРИНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

34. Электр ускуналарининг ҳолати, фойдаланилиши ва уларга хизмат кўрсатилиши юзасидан истеъмолчилар билан ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ўртасидаги жавобгарлик чегараси электр ускуналарининг баланс бўйича мансублиги билан белгиланади ва бу электр таъминоти шартномасига илова қилинадиган электр тармоқларининг баланс бўйича мансублигини ва томонларнинг эксплуатация қилиш бўйича жавобгарлигини чегаралаш далолатномасида қайд этилади.

Электр тармоқлари ва ускуналарига хизмат кўрсатиш чегараларини ва уларнинг ҳолати учун жавобгарлики белгилал юзасидан далолатнома ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг ва истеъмолчининг вакиллари томонидан имзоланади.

1 000 вольт ва ундан юқори кучланишли электр қурилмаларининг ҳолати ва уларга хизмат кўрсатиш юзасидан жавобгарлик чегаралари:

ёпиқ тақсимлаш қурилмаларининг ташқи томонидан электр узатиш ҳаво линиясининг ўтиш изолятори уланмасида ва симнинг очиқ тақсимлаш қурилмалари изоляторлари портал тортиладиган шодасининг тарангловчи қисгичидан чиқишда;

электр узатишнинг таъминловчи ёки чиқувчи линияларини кабелли ёки ҳаводаги кириш симлари уланиш учликларида белгиланади. Бунда олдинги жумлада келтирилган уланмаларнинг ҳолати учун подстанцияни эксплуатация қилувчи корхона жавоб беради.

Турли ташкилотларга тегишли, (ёпиқ ёки ажратгичлар орқали) тармоқланган симларга эга бўлган 1 000 вольт ва ундан юқори кучланишли электр узатиш линияларининг ҳолати ва уларга хизмат кўрсатиш юзасидан жавобгарлик чегараси асосий линиянинг тармоқланиш қилинган таянчида белгиланади. Асосий электр узатиш линияси тасарруфда бўлган корхона тармоқланган симларни улловчи қисқичларнинг ҳолати учун жавоб беради.

1 000 вольтгача кучланишли электр қурилмаларининг ҳолати ва уларга хизмат кўрсатиш учун истеъмолчи ва ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ўртасидаги жавобгарлик чегараси:

ҳаводаги тармоқланишда – бино ёки қувур таянчида ўрнатилган биринчи изоляторларда;

кабель билан киритишда – бинога кириш жойида таъминловчи кабелнинг уланиш учликларида белгиланади.

Бунда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларига, муассасаларга ва бошқа ноишлаб чиқариш истеъмолчиларига тегишли уйлардаги электр тармоғининг баланс бўйича мансублик чегарасидаги уланмаларнинг ҳолати учун ҳуду-

дий электр тармоқлари корхонаси жавоб беради.

Электр қурилмаларини эксплуатация қилиш хусусиятларига кўра жавобгарликнинг бошқа асосланган чегаралари ҳам белгиланиши мумкин.

35. Истеъмолчи электр қурилмаларнинг техник ҳолати ва Истеъмолчиларнинг электр қурилмаларини эксплуатация қилишда хавфсизлик техникаси қоидаларига риоя этилиши, электр энергиясининг оқилона сарфланиши, электр энергияси истеъмолининг белгиланган режимлари бажарилиши, электр энергияси сифатининг таъминланиши, шунингдек «Ўздавэнергоназорат» ДИ кўрсатмаларининг ўз вақтида бажарилиши учун жавоб беради.

36. Истеъмолчи юридик шахс сифатида тугатилган тақдирда унинг электр қурилмасига ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан электр энергияси етказиб бериш тақиқланади.

Агар электр энергияси етказиб бериш тўхтатилмаган бўлса, у ҳолда бунинг оқибати учун ҳудудий электр тармоқлари корхонаси қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб беради.

37. Электр станциялари ва тармоқларини техник эксплуатация қилиш қоидаларида ва Истеъмолчиларнинг электр қурилмаларини эксплуатация қилишда хавфсизлик техникаси қоидаларида ҳисобга олинмаган ишлаб чиқаришнинг ва электр қурилмаларини эксплуатация қилишнинг ўзига хос (ер ости, портлаш хавфи бўлган ишлаб чиқаришлар, электр тортиш кучи ва бошқа) шартлари мавжуд бўлганда, истеъмолчилар ушбу электр қурилмаларини эксплуатация қилиш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича махсус йўриқномаларга эга бўлишлари шарт.

38. Истеъмолчи электр тармоқларининг техник ҳолатини таъминлаш бўйича эксплуатация харажатлар учун субистеъмолчилар, истеъмолчи билан субистеъмолчи ўртасида тузилган алоҳида шартнома бўйича электр энергиясининг умумий ҳажмидан олинандиган улшга мутаносиб равишда ҳақ тўлайдилар.

Эксплуатация харажатларни субистеъмолчига бериладиган электр энергияси тарифига кўшишга рухсат этилмайди.

**V. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИНИ ҲИСОБГА ОЛИШ
ПРИБОРЛАРИНИ ЎРНАТИШ ВА УЛАРНИ
ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ**

39. Электр энергияси учун ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан ҳисоб-китоб қилиш учун истеъмолчилар мажбурий тартибда Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлаб оладиган электрон ҳисобга олиш приборлари билан, 750 кВА ва ундан юқори қувватга уланган истеъмолчилар эса – Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлаб оладиган кўп функцияли электрон ҳисобга олиш приборлари билан таъминланган бўлишлари керак.

40. Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимлари кўрсаткичларнинг бузилишидан, инсон омилининг таъсири мумкин қадар камайтирган ҳолда ахборотлардан рухсатсиз фойдаланилишидан комплекс ҳимоя билан таъминланган бўлиши лозим.

41. Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлаб оладиган электрон ҳисобга олиш приборлари бўлмаганда ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг электр тармоқларига ҳамда истеъмолчилар ва субистеъмолчиларнинг электр тармоқларига уланиш тақиқланади.

42. Турли тариф гуруҳларидаги бир нечта истеъмолчилар электр таъминотининг битта манбаидан таъминланганда тегишли ҳисобга олиш приборлари ҳар бир тариф гуруҳи учун алоҳида ўрнатилиши лозим.

43. Ҳисобга олиш приборлари (шу жумладан актив ва реактив қувват ва энергияни ўлчаш воситалари, шунингдек жамловчи қурилмалар ҳамда Истеъмолчи ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган ҳисобга олиш тизимлари) мазкур қоидаларга мувофиқ ўрнатилади ва

Электр ускуналарининг тузилиши қоидалари талабларига жавоб бериши керак.

Ҳисобга олиш приборлари, ўлчов трансформаторлари, иккиламчи занжирлар, шу жумладан алоқа линиялари, Истеъмолчи ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимларининг сақланиши ва уларнинг техник ҳолати учун ҳисобга олиш приборлари ва тизимлари ўз балансида бўлган корхона жавоб беради.

Электр энергиясини техник ҳисобга олиш (электр энергияси сарфининг белгиланган меъёрлари бажарилишини назорат қилиш) учун ҳисобга олиш приборлари алоҳида цехларда, кўп энергия сарфлайдиган агрегатларда, технология линияларида, биноларда, алоҳида объектларда ўрнатилади.

44. Кўп хонадонли уй-жойларда электр энергияси учун ҳисоб-китоб қилиш мақсадида ҳисобга олиш приборлари ҳар бир хонадон учун махсус ажратилган жойларда ўрнатилади.

Ҳар бир хонадонга ўрнатишдан ташқари, уй-жойларда уйнинг умумий эҳтиёжлари (зинаполярни ёритиш, лифтлар, насосларнинг ишлаши ва ҳоказолар) учун сарфландиган электр энергияси бўйича ҳисоб-китоб қилиш учун ҳисобга олиш приборлари ўрнатилади.

45. Ҳисобга олиш приборлари, шунингдек ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан истеъмолчиларнинг ҳисоб-китоб қилишига мўлжалланган электр энергияси ва қувватини ҳисобга олишнинг бошқа воситалари истеъмолчининг маблағлари ҳисобига сотиб олинади, давлат қиёслашидан ўтказилади ва ўрнатилади ҳамда ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили томонидан рўйхатдан ўтказилади ва пломбланади.

46. Ҳисобга олиш (ток ва кучланишни ўлчаш трансформаторларининг ишдан чиқиши, шунингдек иккиламчи коммутация, ҳисобга олиш приборларининг шикастланиши ва уларнинг йўқолиши) истеъмолчининг айби билан бузилган тақдирда ҳисобга олиш приборларини алмаштириш, таъмирлаш, давлат қиёслашидан ўтказиш ва ўрнатиш, шу жумладан улаш бўйича ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг хизматларига ҳақ тўлаш истеъмолчининг маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

47. Истеъмолчи ўлчов занжирларининг зарур техник ҳолатини, хавфсиз эксплуатация қилинишини ҳамда ўз балансида бўлган ва ўзи фойдаланандиган электр энергиясини ҳисобга олиш приборларининг созлигини таъминлаш шарт.

Шартнома бўйича электр энергиясидан маиший истеъмол учун фойдаланувчи истеъмолчи сифатида жисмоний шахс иш кўрган тақдирда, электр тармоқларининг, шунингдек электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш приборларининг зарур техник ҳолатини ва хавфсизлигини таъминлаш мажбурияти ҳудудий электр тармоқлари корхонасига юкланади, ушбу қоидаларда белгиланган ҳолатлар бундан мустасно.

48. Ҳисобга олиш приборларида: кожухлар маҳкамланган жойида, тўлов ҳисоблагичлари билан биргаликда фойдаланиладиган ўлчов трансформаторларида эса – алоҳида ажратилган жойларда «Ўзстандарт» агентлигининг ёки унинг ҳудудий бўлинмасининг белгиланган намунадаги пломбаси бўлиши керак;

ҳисобга олиш приборининг клеммик қопқоқларида, шунингдек синов блокларида, ўтувчи клеммиклар қопқоқларида, кучланишнинг ажратувчи ўлчов трансформаторлари симларида – ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг (ёки унинг ваколатли хизматларининг) белгиланган намунадаги пломбаси бўлиши керак.

Ҳисобга олиш приборларини ва ўлчаш трансформаторларини вақти-вақти билан қиёслашдан ўтказиш «Ўзстандарт» агентлиги томонидан белгиланган муддатларда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси вакили билан биргаликда истеъмолчининг маблағлари ҳисобига амалга оширилиши керак.

49. Ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили ўзида тегишли амал қилиш муддати кўрсатилган, ўз номи ёзилган гувоҳномаси бўлган тақдирда, сутканинг исталган вақтида, приборнинг кўрсаткичларини ёзиб олиш ва кўрик-

дан ўтказиш учун истеъмолчиларнинг (маиший истеъмолчилардан ташқари) электр энергиясини ҳисобга олиш приборлари ва схемаларини тўсқинликсиз бориб кўриш ҳуқуқига эга.

50. Ҳисобга олиш приборлари билан биргаликда фойдаланиладиган ўлчов трансформаторларини бошқа жойга ўрнатиш ва алмаштириш фақат ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг розилиги билан амалга оширилади.

51. Электр энергиясини ҳисобга олиш схемасини ўзгартириш ёки унинг бузилиши билан боғлиқ бўлган ҳар қандай ишларни бажариш учун истеъмолчи, ишларни бошлашдан олдин, бу ҳақда ҳудудий электр тармоқлари корхонасини ёзма равишда хабардор қилиши шарт. Ишларни бажариш даврида электр энергияси ҳисоби ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан келишилган вақтинчалик схемалар ёки ҳисоб-китоблар бўйича амалга оширилиши мумкин.

VI. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШ ТАРТИБИ

1-§. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШНИНГ УМУМИЙ ҚОИДАЛАРИ

52. Бевосита ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг электр тармоқларидан ҳамда истеъмолчилар ёки субистеъмолчилар электр тармоқлари орқали узатилаётган электр энергияси учун истеъмолчилар билан ҳисоб-китоблар электр энергиясининг белгиланган тартибда тасдиқланган тегишли тарифлари бўйича электр таъминоти шартномасига асосан амалга оширилади.

53. Электр энергияси учун ҳисоб-китоб қилиш мақсадида истеъмолчиларни тариф гуруҳлари бўйича тақсимланиши Электр ва иссиқлик энергияси истеъмолчиларининг тариф гуруҳлари тўғрисидаги Низомга мувофиқ белгиланади.

54. Электр энергиясига тарифлар бир ставкали ва икки ставкалига бўлинади. Бунда:

бир ставкали тариф истеъмолчига етказиб берилган ҳар бир кВт соат электр энергияси учун ҳақ тўлашдан;

икки ставкали тариф ягона электр энергияси тизимининг энг катта юкламасида иштирок этувчи, буюртма берилган ҳар бир кВт қувват учун (асосий тўлов) ва етказиб берилган электр энергиясининг ҳар кВт соати учун истеъмолчи томонидан ҳақ тўлашдан (қўшимча тўлов) иборат бўлади.

55. Электр энергияси учун ҳисоб-китоб қилишда, истеъмолчида кўп тарифли ҳисобга олиш прибори мавжуд бўлган тақдирда, белгиланган тартибда тасдиқланган табақалаштирилган тариф қўлланиши мумкин. Табақалаштирилган тариф сутканинг қуйидаги даврларида истеъмол қилинган ҳар бир кВт.соат электр энергияси учун ҳақ тўлашдан иборат бўлади:

ярим тигиз давр – асосий тариф (сутканинг ёруғ вақти); тигиз давр – энг юқори тариф (ягона энергия тизимининг энг катта юкламали вақти – эрталабки ва кечки «энг катта миқдор»);

тунги давр – имтиёзли тариф (сутканинг қоронғи вақти).

Асосий тариф (Т)нинг миқдори истеъмолчиларнинг ҳар бир гуруҳи учун белгиланган тартибда тасдиқланган тарифга мувофиқ бўлади.

56. Бир неча тариф гуруҳларига эга бўлган истеъмолчилар билан ҳисоб-китоблар, ҳар бир тариф гуруҳига ўрнатилган ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичлари бўйича амалга оширилади.

57. Электр энергияси учун ҳисоб-китоблар электр таъминоти шартномасига мувофиқ ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ёки истеъмолчининг ўзи томонидан ёзиладиган тўлов ҳужжатлари бўйича амалга оширилади.

58. Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланган истеъмолчиларга электр энергияси етказиб бериш олдиндан тўланган ҳақ доирасида амалга оширилади.

59. Электр таъминоти шартномаларида (маиший истеъмолчилардан ташқари) ҳисобот даврида электр таъминоти шартномасида кўрсатилган миқдорга нисбатан 5 фоиздан кўп электр энергияси истеъмол қилинганда, ҳисоб-китоб даври учун электр таъминоти шартномасида кўрсатилгандан ортиқ истеъмол қилинган жами ҳажм учун белгиланган

тарифнинг 50 фоизи миқдорида ҳудудий электр тармоқлари корхонаси фойдасига жарима санкциялари тўланиши кўзда тутилади.

60. Ҳисобга олиш приборларидан кўрсаткичлар ёзиб олинмаган тақдирда ҳудудий электр тармоқлари корхонаси, кейинчалик ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан истеъмолчи билан биргаликда аниқланган амалда истеъмол қилинган электр энергияси учун қайта ҳисоб-китоб қилган ҳолда, электр энергияси истеъмолининг шартномадаги миқдори бўйича ҳисоб-китоб қилади.

61. Электр таъминоти шартномаси бўйича истеъмолчи сифатида маиший истеъмол учун электр энергиясидан фойдаланувчи жисмоний шахс иш кўрганда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси истеъмолчи томонидан у фойдаланган электр энергияси учун ҳақ тўланмаган тақдирда, электр таъминоти шартномасининг бажарилиши беқор қилиниши мўлжалланаётган кундан камида бир ой олдин истеъмолчини огоҳлантирган ҳолда, электр таъминоти шартномаси бажарилишини бир томонлама тартибда рад этишга ҳақлидир.

62. Тўлов ҳужжатида хатолар ёки ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичида ноаниқликлар аниқланган тақдирда, истеъмолчи ҳудудий электр тармоқлари корхонасига дарҳол мурожаат қилиши керак.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси, истеъмолчи мурожаат қилган кундан бошлаб ўн суткадан кечиктирмай, ҳисоб-китобни текшириши, зарурат бўлганда эса ҳисобга олиш приборини кўриқдан ўтказиши керак.

Ҳисобга олиш приборларини кўриқдан ўтказиш ёки тўлов ҳужжатидаги хатоликлар тўғрисида мурожаат қилиш истеъмолчини тўлов ҳужжатидаги тўловни белгиланган муддатда тўлаш мажбуриятидан озод қилмайди.

Агар ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичларидаги аниқлик чегарасидан огишлар мазкур ҳисобга олиш прибори учун белгиланган аниқлик чегараларидан ортиқ бўлмаса, бундай четга чиқишлар йўл қўйилиши мумкин бўлган четга чиқишлар деб ҳисобланади.

Агар тўлов ҳужжатини текшириш ёки ҳисобга олиш приборини кўриқдан ўтказишдан кейин (шу жумладан истеъмолчи мурожаат қилмаса ҳам) қайта ҳисоб-китоб қилиш зарурлиги аниқланса, бундай қайта ҳисоб-китоб ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан электр энергияси учун навбатдаги тўлов ҳужжатини ёзишда амалга оширилади.

63. Ҳисобга олиш прибори истеъмолчининг айби билан бузилган (пломбаси бузилган, ойнаси синган ва шу кабилар), ҳисобга олиш приборини ишга тушириш схемаси ўзгарган, ҳисобга олиш приборидан ташқари электр қабул қилгичлар уланган ёки электр энергияси бошқача усулда ўғирланган ҳолларда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси истеъмолчини электр тармоғидан узиб қўйишга ҳақлидир ва ҳисобга олиш приборлари охириги марта ўзгартирилган ёки уларни улаш схемаси текширилган кундан бошлаб бутун ўтган, ammo даъво муддатидан кўп бўлмаган, давр учун электр қабул қилгичларнинг уланган қуввати ва истеъмолчининг электр таъминоти шартномасида кўрсатилган ишлаш соатлари бўйича энергия сарфини қайта ҳисоблаб чиқиши шарт. Бунда ҳисобга олиш прибори кўрсаткичини ёзиб олиш улаш схемасини текшириш деб ҳисобланмайди.

64. Электр энергияси сарфини қайта ҳисоб-китоб қилиш истеъмолчини электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларини бузганлик учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибдаги жавобгарликдан озод қилмайди.

65. Электр энергиясини ҳисобга олиш истеъмолчининг айбисиз вақтинчалик бузилганда етказиб берилган қилинган электр энергияси учун ҳисоб-китоб ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг қарори бўйича, ҳисобга олиш бузилишига қадар бўлган олдинги ҳисоб-китоб давридаги ёки ҳисобга олиш тиклангандан кейинги даврдаги ўртача суткалик сарф бўйича амалга оширилади.

Электр энергиянинг ўртача суткалик сарфи бўйича ҳисоб-китоб қилиш даври бир ойдан ошмаслиги керак, шу вақт ичида ҳисобга олиш тикланиши зарур.

Агар ҳисобга олиш приборини, объектив сабабларга

кўра, кўрсатилган муддатда (ток трансформаторининг, ҳисобга олиш приборининг йўқлиги, ўтиб бўлмайдиган йўллар ва шу кабилар туфайли) тиклаш имконияти бўлмаса, истеъмолчига етказиб берилган электр энергияси учун ҳисоб-китоб қилиш тартиби ва ҳисобга олишни тиклаш муддати истеъмолчи ва ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг икки томонлама битими билан белгиланиши керак.

66. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъмолчи ўртасида ҳисоб-китоб қилиш учун актив ва реактив энергияни, шунингдек қувватни ҳисобга олиш ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъмолчи тармоқларининг баланс бўйича мансублик чегарасида амалга оширилади, ушбу қоидаларнинг 68-бандида кўрсатилган ҳолатлар бундан мустасно.

67. Ҳисоб-китоб даврида истеъмолчиларга етказиб берилган электр энергияси миқдори ва худди шу даврда ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан қабул қилинган электр энергияси миқдори ўртасидаги тафовут, «Ўздавэнергоназорат» ДИ тасдиқлаган меъёрлар миқёсида ушбу электр тармоқларида узатиш вақтида уларнинг исроф бўлишига кетган электр энергияси технологик сарф миқдорини чегирган ҳолда, ҳудудий электр тармоқларининг давр харажатларига ўтказилади ва юридик шахсларнинг фойда солиғини ҳисоблашда чегирилмайди.

Мазкур банд Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан қамраб олинмаган электр тармоқларига нисбатан 2011 йил охиригача бўлган даврда амал қилади.

68. Ҳисобга олиш прибори электр тармоғининг баланс бўйича мансублик чегарасида ўрнатилмаганда, электр тармоғининг чегарасидан ҳисобга олиш прибори ўрнатилган жойигача бўлган участкадаги электр энергиясининг технологик сарфининг ҳажми истеъмолчи билан биргаликда ҳисоблаш йўли орқали аниқланади ва электр тармоғининг баланс бўйича мансублигига қараб ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг ва истеъмолчининг ҳисобига ўтказилади.

69. Электр энергияси ягона электр энергетика тизимидан транзит бўйича истеъмолчининг электр тармоғи орқали ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг электр тармоғига узатилганда, истеъмолчи тармоқларидаги электр энергияси технологик сарфининг бир қисми, истеъмолчининг электр тармоғига келиб тушган электр энергиясининг умумий миқдорига нисбатан ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг электр тармоғига истеъмолчи томонидан узатилган электр энергияси миқдорига мутаносиб равишда ягона электр энергетикаси тизимининг электр тармоқларидаги технологик сарфларга ўтказилади.

70. Истеъмолчининг айби билан электр таъминоти шартномасида кўрсатилган электр энергияси ҳажми тўлиқ истеъмол қилинмаган тақдирда, аванс тариқасида тўланган маблағлар қайтариб берилмайди ва электр энергияси учун кейинги ҳисоб-китобларда ҳисобга олинади.

71. Истеъмолчининг электр энергияси учун қарзи бўлган тақдирда унинг аванс тўлови ҳисобига ўтказилган маблағлари қарзни қоплашга йўналтирилади ва аванс тўлови сифатида ҳисобга олинмайди.

72. Истеъмолчи томонидан фойдаланилган электр энергияси учун ҳисоб-китоб бўйича ўзаро ҳисоб-китобларни солиштириш далолатномасини имзолаш рад этилган тақдирда, қарзни ундириш тузилган электр таъминоти шартномасига мувофиқ шартномавий ҳажмдан келиб чиққан ҳолда истеъмолчининг бандаги ҳисоб рақамига тўлов талабномаси кўйиш йўли билан амалга оширилади.

73. Истеъмолчи эгаллаб турган биносидан уни бериш, сотиш ёки бошқа сабабларга кўра кўчиб кетган тақдирда, у бу ҳақда ҳудудий электр тармоқлари корхонасини ёзма шаклда хабардор қилиши ҳамда электр энергияси учун кўчиб кетиш кунигача тўлиқ ҳисоб-китоб қилиши шарт, шундан сўнг ҳудудий электр тармоқлари корхонаси объектига электр энергияси етказиб беришни тўхтатади. Янги истеъмолчини расмийлаштириш ва электр қурилмаларини электр тармоғига улаш белгиланган тартибда амалга оширилади.

74. Томонлар, уларнинг хоҳиш ва ҳаракатларига боғлиқ

бўлмаган табиий офатлар ёки ижтимоий-иқтисодий вазиятлар сабабли ушбу шартномаларда қайтариб бўлмайдиган ва олдиндан билиб бўлмайдиган фавқулодда ҳолатларни ўз ичига олган енгиб бўлмас куч (форс-мажор) оқибатида ўз зиммасига олинган мажбуриятларни бажара олмаса, томонлардан ҳеч бири ўз мажбуриятларини тўлиқ ёки қисман бажармаганлиги учун жавоб бермайди.

75. Агар кўрсатилган форс-мажор ҳолатлари мажбуриятларнинг шартномада белгиланган муддатларда бажарилишига таъсир қилса, у ҳолда ушбу муддатлар форс-мажор ҳолатларининг амал қилиш, аммо электр таъминоти шартномасининг амал қилиш муддатидан кўп бўлмаган вақтга узайтирилади.

76. Электр қурилмалари истеъмолчилар томонидан ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг электр тармоқларига ўзбошимчалик билан уланган тақдирда, электр қурилмалари электр тармоғидан дарҳол узиб қўйилади, истеъмолчидан эса рухсатсиз истеъмол қилинган электр энергиясининг қиймати истеъмолчи расмий равишда давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўтган вақт мобайнида (тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлганда) ёки даъво муддати учун уланган электр ускуналарининг белгиланган қувват бўйича суткасига 24 соат давомида ишлаши ҳисобидан ундирилади.

Бунда рухсатсиз истеъмол қилинган электр энергияси қийматининг ундирилиши электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларини бузганлик учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибдаги жавобгарликдан озод қилмайди.

77. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси туман, шаҳар, иқтисодий зона (саноат зонаси) доирасида электр энергияси учун тўловни йиғиш функцияларини белгиланган тартибда хусусий операторга ўтказиши мумкин.

Электр энергияси учун тўловни йиғиш функцияларини бажарувчи хусусий операторлар ўз фаолиятини белгиланган тартибда амалга оширадilar.

2-§. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН ИККИ СТАВКАЛИ ТАРИФ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ БИЛАН ҲИСОБ-КИТОБЛАР ҚИЛИШ

78. Уланган қуввати 750 кВА ва ундан юқори бўлган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар томонидан ишлаб чиқариш эҳтиёжлари, ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш, аммо ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган инфратузилма объектларини: цехлар, завод бошқармалари, омборлар, гаражлар ва шу кабилар, шунингдек хусусий темир йўл кириш жойлари ва корхона ҳудудини ёритиш ва бошқа эҳтиёжларга, саноат (заводнинг ички, шахта, кон ва шу каби) электр транспорти учун сарфланган электр энергияси учун икки ставкали тариф бўйича ҳақ тўланади.

79. Бинолар ва хоналарни ёритиш учун ҳамда ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлмаган уй-жой ва ижтимоий инфратузилманинг бошқа эҳтиёжлари учун сарфланадиган электр энергияси учун саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар билан ҳисоб-китоблар истеъмолчиларнинг тегишли гуруҳлари учун белгиланган тарифларга биноан, электр энергиясини ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичлари бўйича амалга оширилади.

80. Истеъмолчининг цехлари ёки объектлари тарқоқ жойлашган бўлса ва умумий тақсимлаш электр тармоғига эга бўлмаса, бу цехлар ёки бошқа алоҳида объектлар билан ҳисоб-китоблар, истеъмолчининг ўзи билан ҳисоб-китоб қилишда қўлланаётган тарифдан қатъи назар, тегишли истеъмолчилар гуруҳлари учун белгиланган тарифлар бўйича амалга оширилади.

81. Истеъмолчи томонидан аввалдан буюртма берилган, ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламасида иштирок этадиган қувват электр таъминоти шартномасида йилнинг ҳар ой бўйича қайд этилади ва ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичлари бўйича аниқланадиган истеъмолчининг амалдаги ўртача ярим соатлик энг катта юкламаси бўйича вақти-вақти билан назорат қилинади.

82. Ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламали даврида истеъмолчининг амалдаги юкламаларини

назорат қилиш соатлари ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан ойлар бўйича белгиланади ва шартномада қайд этилади.

ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламали соатларидаги юкламани назорат қилиш ҳуқуқига эга.

Назорат даврлари эрталаб 2 соатдан, кечқурун 3 соатдан ошмаслиги керак. Истеъмолчи билан ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ўртасидаги ўзаро келишув бўйича назорат қилиш даврлари бир соатга оширилиши мумкин.

83. Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлай оладиган ҳисобга олиш приборларига ёки ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламали соатларида юкламани қайд этадиган ҳисобга олиш приборларига эга бўлган истеъмолчилар асосий тўловни ҳар ойда, приборларда қайд этилган энг катта қувватнинг амалдаги миқдори бўйича амалга оширадilar.

84. Истеъмолчининг ягона электр энергетика тизимининг энг катта кучланишли соатларида амалдаги юкламаси электр таъминоти шартномасида назарда тутилган кўрсаткичдан 5 фоиздан зиёд ортиқ бўлган тақдирда, ҳисоб-китоб даврининг охирида амалдаги юкламанинг ортиқча бутун қисми учун қайта ҳисоб-китоб қилинади ва белгиланган тарифнинг 50 фоизи миқдорида қўшимча ҳақ ундирилади.

Қўшимча қувват ҳақини тўлаш келгусида ҳар бир аниқ ҳолатда ҳудудий электр тармоқлари корхонасидан тегишли рухсатнома олмасдан электр таъминоти шартномасида кўрсатилганга нисбатан ортиқча қувватдан фойдаланиш ҳуқуқини бермайди.

85. Агар Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлай оладиган ҳисобга олиш приборларига ёки ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламали соатларида юкламани қайд этадиган ҳисобга олиш приборларига вақтинча эга бўлмаган истеъмолчида ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламали соатларида амалдаги юклама буюртма қилинган юкламадан паст бўлса, тўлов электр таъминоти шартномасида белгиланган юклама миқдори бўйича амалга оширилади.

86. Истеъмолчи цехларининг жойлашиш шароитлари ва уларнинг электр таъминоти схемалари бўйича энг катта қўшма юкламанинг жами қийматини аниқлаш мумкин бўлмаса, ҳисоб-китоблар истеъмолчининг ҳар бир таъминлаш манбаи бўйича алоҳида, аввалдан буюртма берилган қувват бўйича амалга оширилади.

87. Электр энергияси учун икки ставкали тариф бўйича ҳисоб-китоб қиладиган истеъмолчи электр энергиясининг бир қисмини бир ставкали тариф бўйича субистеъмолчига етказиб берса, у ҳудудий электр тармоқлари корхонасига ушбу субистеъмолчиларни ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламасида қатнашувчи юкламаси қийматига камайтирилган қувват миқдори учун ҳақ тўлайди. Қувватнинг камайтирилиши ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичлари бўйича ҳисоб-китоб қилиш йўли билан аниқланади.

Субистеъмолчининг катта юкламасини қайд қилувчи ҳисобга олиш приборлари мавжуд бўлмаган тақдирда уларнинг амалдаги юкламаси йилнинг тегишли йил даврлари учун субистеъмолчи кучланишининг суткалик жадваллари асосида аниқланиши ва электр таъминоти шартномасида қайд этилиши керак.

3-§. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН БИР СТАВКАЛИ ТАРИФ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ БИЛАН ҲИСОБ-КИТОБЛАР ҚИЛИШ

88. 750 кВА қувватга уланган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилардан ташқари барча истеъмолчилар бир ставкали тариф бўйича ҳисоб-китоб қилишади.

89. Электр энергиясидан реклама, чироқлар билан безатиш, бино ва иншоотларни ёритиш учун фойдаланувчи истеъмолчилар, истеъмол қувватидан қатъи назар, ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг рухсатини олишга ва тегишли тариф гуруҳи бўйича ҳисоб-китоб қилишга маж-

бурдирлар.

Электр энергиясидан хоналарни иситиш ва иссиқ сув таъминоти мақсадида фойдаланилганда «Ўздавэнергоназорат» ДИга бошқа турдаги энергия ўрнига электр энергиясидан фойдаланишни келишиш учун техник-иқтисодий асослар тақдим этилиши зарур, шахар қурилиши меъёрлари ва қоидаларида кўзда тутилган овқат тайёрлаш ва хоналарни иситиш учун электр энергиясидан фойдаланиш ҳолатлари бундан мустасно.

Иситиш ва иссиқ сув таъминоти мақсадида электр энергиясидан фойдаланишни келишиш тартиби «Ўздавэнергоназорат» ДИ томонидан белгиланади.

4-§. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН ХУСУСИЙ УЙ-ЖОЙ МУЛҚДОРЛАРИ ШИРКАТЛАРИ, ТУРАР ЖОЙЛАР ВА АҲОЛИ ПУНКТЛАРИНИНГ КОММУНАЛ-ЭКСПЛУАТАЦИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ҲАМДА ТУРАР ЖОЙ ВА НОТУРАР ЖОЙ ФОНДИ БИНОЛАРИНИНГ ЭҒАЛАРИ БИЛАН ҲИСОБ-КИТОБЛАР

90. Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари ва коммунал-эксплуатацион ташкилотлар умумий уй-жой эҳтиёжларига фойдаланиладиган электр энергияси учун ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан электр таъминоти шартномасига асосан электр тармоғининг баланс бўйича мансублик чегарасини ҳисобга олиш нуқтасида ўрнатилган ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичлари бўйича, белгиланган тарифга мўвофиқ ҳисоб-китоб қиладилар.

91. Қабул қилиш комиссиясининг далолатномаларига асосан янги уй-жойларни ўз балансига қабул қилиб олган ташкилотлар ёхуд қурувчилар ушбу уйларни электр тармоғига улашга рухсат олиш учун ҳудудий электр тармоқлари корхонасига ҳар бир уй-жойда ўрнатилган Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими билан бирга ишлай оладиган ҳисобга олиш приборлари учун (электр ҳисоблагичнинг тартиб рақами, тури, ишлаб чиқарувчи завод, давлат қиёс-лашидан ўтган йили, ҳисобга олиш приборининг кўрсаткичлари ва хонадоннинг тартиб рақами билан) ведомость тақдим этиши лозим.

Аввалдан фойдаланиб келинган уй-жойларда ёки алоҳида фуқароларга хусусий мулк ҳуқуқи билан тегишли бўлган уйларда ҳамда боғ участкалари, шахсий автомашиналар учун гаражлар ва шу кабиларда электр симини улашга рухсат олиш учун истеъмолчи ҳудудий электр тармоқлари корхонасига тегишли ариза бериши шарт.

92. Уй-жойларнинг электр ускуналари ва электр тармоқларини эксплуатация қилиш учун ижозат бериш улар эксплуатация қилувчи ташкилот томонидан белгиланган тартибда қабул қилингандан ва тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилгандан кейин амалга оширилади.

93. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси турар жой ва нотураар жой фонди биноларининг эгалари ва ижарачилар (юридик шахслар) билан электр таъминоти шартномасини тузади ва уларга шахсий ҳисоб рақамлари очади.

94. Шахсий ҳисоб рақамини бошқа истеъмолчига қайта расмийлаштириш ҳамда ҳисобга олиш приборларини кўчириш фақат ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг рухсати билан амалга оширилади.

Илгари электр тармоғига уланган турар жой ва нотураар жой фонди биносига кўчиб кирган янги эгаси 5 кун давомида ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан электр таъминоти шартномасини тузиши ва шахсий ҳисоб рақамини ўз номига расмийлаштириши шарт. Шахсий ҳисоб рақами кўрсатилган муддатда расмийлаштирилмаса тўлов тўланмаганлиги учун бутун жавобгарлик турар жой ва нотураар жой фонди биносининг янги эгаси зиммасига юкланади.

Уй-жойларнинг ҳамда турар жой ва нотураар жой фонди биноларининг олди-сотди шартномаларини рўйхатдан ўтказиш фақат электр энергияси учун қарзлар тўлиқ тўлангандан кейин амалга оширилади.

95. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси турар жой ва нотураар жой фонди биноларининг эгалари билан электр энергияси учун ҳисоб-китобларни, турар жой ва нотураар жой биноларини ижарачиларга (юридик шахс бўлган ижа-

рачилар бундан мустасно) ёки ёлловчиларга топширишидан қатъий назар умумий ҳисобга олиш прибори бўйича амалга оширади.

Ижарачилар билан ёлловчилар ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китоблар бўйича низолар белгиланган тартибда кўриб чиқилади.

96. Коммунал хонадонда бир неча оила яшаганда ҳисоб-китоб даврида истеъмоладан қилинган электр энергиясини алоҳида оилалар ўртасида тақсимлаш назорат ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичлари бўйича амалга оширилади.

Назорат ҳисобга олиш приборларини ўрнатиш учун ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг рухсати талаб қилинмайди.

Назорат ҳисобга олиш приборларининг тўғри ишлашини назорат қилиш, уларнинг кўрсаткичларини ёзиб олиш ва электр энергияси учун ўзаро ҳисоб-китобларни амалга ошириш мажбуриятлари яшовчиларнинг зиммасига юкланади.

Умумий фойдаланиладиган жойларда истеъмоладан қилинган электр энергияси миқдори алоҳида оилалар ўртасида амалда яшовчиларнинг сони бўйича тақсимланади.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси электр энергиясидан умумий ҳисобга олиш прибори орқали фойдаланувчи фуқаролар ўртасида ҳеч қандай ҳисоб-китобларни амалга оширмайди.

97. Электр энергияси учун тўлов ҳужжатлари бўйича ўз вақтида ҳақ тўлаш, турар жой ва нотурар жой фонди биносидаги ҳисобга олиш приборининг сақланиши ва бутлигини таъминлаш борасида мазкур қоидаларга риоя қилиниши учун жавобгарлик турар жой ва нотурар жой фонди биносининг эгаси зиммасига юкланади.

98. Ҳисобга олиш приборлари зинапоя майдончаларида ўрнатилган тақдирда уларнинг сақланиши ва бутлиги учун хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати ҳамда уй-жой тасарруфидан бўлган идора, ташкилот жавоб беради.

Зинапоя майдончаларида ўрнатилган ҳисобга олиш приборлари шикастланган ёки ўғирланган тақдирда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати ва идора, ташкилот уларни ўз ҳисобидан тиклаши шарт.

99. Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати, уй-жой мулкдорлари ва турар жойлардаги ҳамда бошқа бинолардаги хоналарни ижарачиларга (юридик шахсларга) ижарага берувчи бошқа ташкилотлар ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг рухсатисиз ижарачиларга тегишли бўлган электр қурилмаларини (электр энергиясидан фойдаланиш мақсадларидан қатъий назар) уйнинг ички электр тармоқларига улаш ҳуқуқига эга эмас.

100. Ижарачилар (юридик шахслар) турар жой ва нотурар жой фонди биносининг эгаси билан шартнома тузилгандан кейин уч кун муддатда ижарага олинган бинода электр энергиясидан фойдаланиш билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш учун ҳудудий электр тармоқлари корхонасига муурожаат қилиши шарт.

Ижарачи бинодан кўчиб кетадиган бўлса турар жой ва нотурар жой фонди биносининг эгаси ижарачидан ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг у кўчиб кетиш кунигача электр энергияси учун ҳисоб-китобни амалга оширганлиги ҳақидаги маълумотномани талаб қилиши шарт. Кўчиб кетган ижарачиларнинг электр энергияси учун қарзлари бўйича жавобгарлик ижарага берувчи зиммасида бўлади.

101. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан бўлиниш чегарасидан истеъмоладан қилинган бўлган умумий уй-жой электр тармоқларининг узлуксиз электр таъминоти билан боғлиқ бўлган техник ҳолатини таъминлаш ва уларга хизмат кўрсатиш учун ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан шартнома тузган хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати ва коммунал-эксплуатация ташкилотлари жавоб беради.

5-§. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН МАИШИЙ ИСТЕЪМОЛЧИЛАР (АҲОЛИ) БИЛАН ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШ

102. Маиший истеъмоладан (аҳоли) хонадонларда, ёрдамчи хўжаликлар, шахсий фойдаланиладиган томорқа боғ объектларида маиший эҳтиёжлар учун фойдаланилган

электр энергияси учун, турмушда қўлланиладиган ток қабул қилгичларнинг қуввати ва вазифасидан ҳамда ҳисобга олиш приборларининг ўрнатилган жойидан қатъий назар, аҳоли учун белгиланган ягона бир ставкали тариф бўйича ҳақ тўлайдилар.

Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланган маиший истеъмоладан қилинган электр энергияси етказиб бериш электр таъминоти шартномаси асосида ва олдиндан тўланган тўлов миқёсида амалга оширилади.

Маиший истеъмоладан қилинган электр энергияси учун белгиланган тариф қийматидан ортиқча бирор-бир қўшимча маблағ ундириш тақиқланади, мазкур қоидаларнинг 116-бандида кўрсатиб ўтилган ҳолат бундан мустасно.

103. Электр тармоқларига янгидан уланадиган уй-жойлар ва хонадонларда Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланадиган электр энергиясини ҳисобга олиш приборлари уй-жой эгаси томонидан сотиб олинади, унинг ҳисобига давлат қиёслашидан ўтказилади ва рўйхатдан ўтказиш учун электр тармоқлари корхонасига топширилади.

Ҳисобга олиш прибори уй-жой ёки хонадон эгасининг буюртманомасига биноан бир ҳафта муддатда, унинг иштирокида ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили томонидан ўрнатилади.

Маиший истеъмоладан мавжуд бўлган ҳисобга олиш приборларини алмаштириш ҳамда Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланадиган электр энергиясини электрон ҳисобга олиш приборларини ўрнатиш (янгидан уланадиган истеъмоладан қилинган ташқари) ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

104. Ҳисобга олиш приборига эга бўлмаган ва бирор-бир сабабга кўра мазкур турар жойда вақтинчалик яшамаятган маиший истеъмоладан қилинган ҳудудий электр тармоқлари корхонасини бу тўғрида ёзма равишда хабардор қилиши шарт.

105. Хонадонлар, хусусий уйлар, боғ участкалари, гаражларда яққа тартибда тадбиркорлик билан шуғулланувчи маиший истеъмоладан қилинган электр энергияси учун тадбиркорлик фаолиятининг (савдо, хизматлар кўрсатиш, товарлар ишлаб чиқариш ва бошқа) тури бўйича электр энергияси истеъмоладан қилинган тариф гуруҳига мувофиқ ҳақ тўлайдилар.

Бунда тадбиркорлик фаолияти учун фойдаланиладиган электр энергияси бўйича ҳисоб-китоблар учун алоҳида ҳисобга олиш прибори ўрнатилиши зарур.

106. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ҳар бир маиший истеъмоладан қилинган электр таъминоти шартномасини тузади ва унга белгиланган намунадаги ҳисоб-китоб дафтарчасини беради, у бўйича электр энергияси учун ҳақ тўланади. ҳисоб-китоб дафтарчасининг ҳар бир варағи қвитанция ва билдиришномадан иборат бўлиб, уларда маиший истеъмоладан қилинган шахсий ҳисоб рақами муҳр билан туширилган бўлиши керак.

Тўлов ҳужжатининг ҳар иккала қисми (билдиришнома ва қвитанция) бир хилда, аниқ, ўчириб ёзишларсиз тўлдирилиши керак. Тўлов ҳужжатларида фамилия, манзил, тўловнинг жорий ва олдинги санаси ҳамда ҳисобга олиш приборининг уларга мувофиқ бўлган кўрсаткичлари, кўрсаткичлар тафовути ва тўлов суммаси кўрсатилиши керак.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси электр энергияси истеъмолининг шартномадаги миқдори бўйича ёки олдинги давр учун амалдаги электр энергияси истеъмолининг ҳажми тўғрисидаги маълумотларга асосан тўлов ҳисобини ёзиш ҳуқуқига эгадир, маиший истеъмоладан қилинган ҳисоб рақамида бу ҳақда тегишли равишда қайд қилинади. Бунда ҳисобга олиш приборларидан кўрсаткичлар ёзиб олингандан кейин амалда истеъмоладан қилинган электр энергияси учун қайта ҳисоб-китоб қилинади.

107. Овқат тайёрлаш учун марказлаштирилган тартибда электр плиталари билан жиҳозланган уйларда яшовчи маиший истеъмоладан қилинган электр энергияси учун тегишли та-

риф бўйича ҳақ тўлайдилар.

108. Маиший истеъмолчи томонидан ҳисоб-китоб даврида амалда истеъмол қилинган электр энергияси миқдори истеъмолчилардаги ҳисобга олиш приборининг кўрсаткичлари бўйича аниқланади.

109. Ҳисобга олиш приборларидан кўрсаткичларни ёзиб олиш ва тўлов ҳужжатларини амалдаги тариф бўйича ёзиб бериш ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили ёки истеъмолчининг ўзи томонидан амалга оширилади.

Агар тўлов ҳужжати (билдиришнома) ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили томонидан тўлдирилса, у маиший истеъмолчига топширилади, у бўлмаган тақдирда эса – у билан бирга бир хонадонда (хусусий уйда) яшовчи вояга етган исталган шахсга топширилади ёки билдиришнома билан бирга буюртма хат орқали жўнатилади.

110. Агар навбатдаги айланиб чиқишда ҳисобга олиш прибори ўрнатилган хона ёпиқ бўлса, ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили тўлов ҳужжатини олдинги давр учун амалда истеъмол қилинган электр энергияси ҳажми тўғрисидаги маълумотлар асосида ёзади, бу ҳақда маиший истеъмолчининг шахсий ҳисоб рақамида тегишли белги қайд этилади.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили, у тегишли амал қилиш муддати кўрсатилган, исми-шарифи ёзилган гувоҳномага эга бўлган тақдирда, хонадондаги ҳисобга олиш приборларини соат 8.00 дан бошлаб соат 20.00 гача тўсқинликсиз текшириб кўриш ҳуқуқига эгадир.

111. Электр энергияси учун ҳақ тўлаш маиший истеъмолчи томонидан аҳолидан тўловларни қабул қилувчи пунктлар ва ташкилотлар орқали ҳар ойнинг 10-кунигача амалга оширилади.

112. Электр энергияси учун олдиндан ҳақ тўлаш қурилмасига эга бўлган ҳисобга олиш приборлари ўрнатилган маиший истеъмолчилар электр энергияси учун ҳақ тўлашни олдиндан ҳақ тўлаш асосида амалга оширадидилар.

113. Тўлов ҳужжатларини ёзиш ва ҳақ тўлаш пайтида йўл қўйилган хатолар, уларнинг аниқланишига кўра, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан даъво муддати мобайнида ҳисобга олинади.

114. Банк ҳужжатида кўрсатилган сана тўлов амалга оширилган вақт бўлиб ҳисобланади.

Агар тўлов ҳужжатларида кўрсатилган суммалар ўртасида номувофиқлик мавжуд бўлса, у ҳолда банк ҳужжатида кўрсатилган (банк штампи қўйилган) сумма қабул қилинади.

115. Аҳолидан тўловларни қабул қиладиган ташкилот (тижорат банкларининг бўлимлари, «Ўзбекистон почтаси» давлат-акциядорлик жамиятининг бўлимлари ва аҳолидан тўловни нақд маблағлар билан қабул қилиб олиш пунктлари) тўлов ҳужжатларини ўрам, бандероллар ва электрон реестрларга жамлайдилар.

Ҳар қайси бандеролда (банк бўлими томонидан маълум даврда қабул қилиб олинган маиший истеъмолчиларнинг тўлов ҳужжатлари тўпламида) ҳудудий электр тармоқлари корхонасига бериш вақтида ёрлик бўлиши лозим, ёрликда қуйидагилар кўрсатилган бўлиши керак:

бандеролни шакллантириш бошланган ва тугалланган сана;

бандеролдаги ҳужжатлар сони;

қабул қилиб олинган тўловларнинг умумий суммаси;

касса хизмати кўрсатилганлиги учун тўлов сифатида ушлаб қолинган сумма;

ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ҳисоб рақамига ўтказиладиган сумма.

Бунда аҳолидан тўловни қабул қилиб олувчи ташкилотлар, шартномада белгиланган муддатларда, электр энергияси учун тўлов сифатида келиб тушган пул маблағларини ҳудудий электр тармоқлари корхоналарига ўтказилишини таъминлаши шарт.

116. Маиший истеъмолчилар тўлов бўйича қарздор бўлишганда, тўлов муддати ўтган ҳар бир кун учун тўлов муддати ўтган сумманинг 0,1 фоизи миқдорида, лекин муддати ўтган тўлов суммасининг 50 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда пеня тўлайдилар.

117. Арифметик хатоликлар, тарифларни нотўғри қўллаш тўғрисида пайдо бўладиган кам ва ортиқча тўловлар тегишли тариф бўйича кВт.соатларда қайта ҳисоблаб чиқилади ва ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан, уларнинг аниқланишига қараб, даъво муддати доирасида, ортиб борувчи якун бўйича, кўрсаткичлардаги тафовут ёки қўшимчалар билан ҳисобга олинади.

118. Тариф ўзгарганда тариф ўзгарган санагача истеъмол қилинган электр энергияси ҳажми олдинги тўлов вақтидан бошлаб ўртача суткалик истеъмол бўйича аниқланади ва унга эски тариф бўйича ҳақ тўланади. Ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичлари тўлов кунда ёзиб олинган деб ҳисобланади.

119. Маиший истеъмолчи, ўз хоҳишига кўра, 12 ойдан кўп бўлмаган муддат учун электр энергиясидан фойдаланиш ҳақини олдиндан тўлаб қўйиши мумкин, бу ҳолда тариф ўзгарса ҳам қиймат қайта ҳисоб-китоб қилинмайди.

120. Маиший истеъмолчида амалдаги электр энергияси истеъмоли кўрсаткичларини камайтириш мақсадида ҳисобга олиш приборини улаш схемаси ўзгартирилгани, унинг (истеъмолчи айби) билан бузилгани ёки йўқлиги, пломбалар кўчирилгани, электр қабул қилгичлар ҳисобга олиш приборидан ташқари улангани ва бошқа қоида бузилишлари аниқланган тақдирда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси охириги текшириш кунидан бошлаб ўтган (лекин даъво муддатидан кўп бўлмаган) давр учун маиший истеъмолчи томонидан истеъмол қилинган электр энергияси ҳақини қайта ҳисоб-китоб қилиши шарт.

Бунда қайта ҳисоб-китоб қилиниши истеъмолчини электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларини бузганлиги учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибдаги жавобгарликдан озод қилмайди.

121. Қайта ҳисоб-китоблар: ёритувчи ток қабул қилгичларнинг қуввати ва уларни ишлатиш соатлари сони бўйича; истеъмолчида штепсел розеткалари бўлганда (ток қабул қилгичлар ва розеткалар сонидан қатъи назар) – ҳар суткада 24 соат давомида соатига 600 Вт қувват фойдаланиши ҳисобидан; қуввати 600 Вт дан ортиқ бўлган иситиш приборлари ёки бошқа электр ускуналаридан фойдаланиш ҳолларида – истеъмолчи фойдаланаётган ускуналарнинг амалдаги қуввати бўйича, уларнинг ҳар суткада 24 соат ишлатилиши ҳисобидан амалга оширилади.

122. Электр энергиясидан фойдаланишда истеъмолчи томонидан йўл қўйилган қоидабузишлар ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакиллари ва маиший истеъмолчи томонидан имзоланган икки нусхадаги қўшма далолатнома билан расмийлаштирилади, унинг бир нусхаси маиший истеъмолчига берилади ва айни бир вақтда ушбу қоидаларни бузган истеъмолчининг электр қурилмалари тармоқдан узиб қўйилади.

123. Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ҳисобга олинмаган электр энергияси миқдорини далолатнома асосида аниқлайди ва тўлаш учун маиший истеъмолчига қўшимча тўлов ҳужжати ёзиб беради.

Қоида бузилиши юзасидан тўлов ҳужжатини ёзишда, даъво муддатини ҳисобга олган ҳолда, амалдаги тариф қўлланади.

Маиший истеъмолчи ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг қарори юзасидан норозилик аризаси бериш ҳуқуқига эга, бироқ бу истеъмолчини қоида бузиш далолатномаси бўйича ёзилган қўшимча тўлов ҳужжатидаги суммани белгиланган муддатда тўлашдан озод қилмайди.

Қўшимча тўлов ҳужжати бўйича ҳақ 10 кун муддатда тўланмаганда ҳудудий электр тармоқлари корхонаси маиший истеъмолчидан кўрсатилган суммани мажбурий тартибда ундириш тўғрисида судга даъво аризаси беради.

124. Маиший истеъмолчи ва ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ўртасида пайдо бўладиган низоли масалалар қонун ҳужжатларига мувофиқ ҳал этилади.

VII. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ ХАМДА ҲУДУДИЙ ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИ КОРХОНАСИНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

125. Электр энергияси истеъмолчилари ҳудудий электр тармоқлари корхонасидан қуйидагиларни талаб қилиш

хуқуқига эга:

электр энергиясини электр тармоқларининг баланс бўйича мансублик чегарасига электр таъминоти шартномасида кўрсатилган ҳажмда узлуксиз етказиб бериш;

электр тармоқларининг баланс бўйича мансублик чегарасида электр энергиясининг сифат кўрсаткичларини давлат стандартларида белгиланган даражада сақлаш;

ҳудудий электр тармоқлари корхоналарининг электр тармоғи хўжалиги объектларини режали таъмирланиши туфайли электр энергияси билан таъминлашдаги мумкин бўлган узилишлар тўғрисида узиб қўйишгача камида 3 сутка олдин огоҳлантириш;

электр энергиясининг электр таъминоти шартномасида келишилган тегишли ҳажми учун олдиндан ҳақ тўланиши шarti билан электр энергиясининг шартномадаги ҳажмини ошириш томонига ўзгартириш;

олдиндан ҳақ тўланганлигидан қатъи назар, электр энергиясининг шартномадаги ҳажмини камайтириш томонига ўзгартириш.

Электр энергиясининг шартномадаги ҳажмини ўзгартириш бўйича талаб мўлжалланаётган ўзгартиришгача 10 кундан кечикмай (жорий ой тугагунгача) берилиши керак.

126. Электр энергияси истеъмолчилари қуйидагиларга мажбур:

электр таъминоти шартномасига мувофиқ, келгуси ҳисоб-китоб оyi учун электр энергияси ва истеъмол қилинадиган қувват ҳажми учун ҳақ тўлаш (маиший истеъмолчилардан ташқари);

электр қурилмаларининг зарур техник ҳолатини ва Истеъмолчиларнинг электр қурилмаларини эксплуатация қилишда хавфсизлик техникаси қоидаларига риоя қилинишини ҳамда электр энергиясидан оқилона фойдаланилишини таъминлаш;

«Уздавэнергоназорат» Дининг электр қурилмаларининг техник ҳолатини яхшилланиши ва эксплуатациясининг ташкил этилишига, шунингдек электр энергиясидан оқилона фойдаланилишига йўналтирилган кўрсатмаларини ўз вақтида бажариш;

Электр қурилмаларининг тузилиши қоидаларининг талаблари бажарилишини таъминлаш.

Электр энергияси истеъмолчилари шунингдек ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг талабига кўра қуйидагиларни ҳисобга олиши ва хабар қилиши шарт:

истеъмол қилинаётган қувватнинг ҳар суткалик, ҳар ойлик сарфи ва амалдаги миқдори;

ягона электр энергетика тизимининг энг кўп ва энг кам юкламали даврларида реактив энергия ва қувватнинг ҳар суткалик сарфи;

ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкламасининг ўтиш даврида актив энергия (қувват)нинг ҳар 30 дақиқадаги сарфи.

127. Объектларидан магистрал электр тармоқлари сифатида фойдаланиладиган истеъмолчилар ҳудудий электр тармоқлари корхоналари билан электр энергияси узатиш хизматларини кўрсатиш юзасидан шартномалар тузиш хуқуқига эга эмас.

128. Ҳудудий электр тармоқлари корхоналари қуйидагиларга мажбур:

электр энергиясини электр тармоқларининг баланс бўйича мансублик чегарасига электр таъминоти шартномасида кўрсатилган ҳажмда узлуксиз етказиб бериш;

ўзининг электр тармоғи хўжалиги объектларидан электр энергияси сифат кўрсаткичларини давлат стандартларида белгиланган даражада сақлаб туриш;

электр тармоғи хўжалиги объектларининг режали таъмирланиши туфайли электр энергияси билан таъминлашдаги мумкин бўлган узилишлар тўғрисида камида 3 сутка олдин огоҳлантириш;

истеъмолчиларга электр энергияси етказиб беришнинг тўхтатиб турилиши ва бунинг сабаблари тўғрисида маълум қилиш;

жорий этиладиган чеклашлар ҳақида, чеклашнинг ҳажми ва вақтини кўрсатган ҳолда, ўз вақтида хабар қилиш;

истеъмолчига энергия таъминоти шартномасига мувофиқ электр энергияси етказиб берилишини таъминлаш;

истеъмолчиларнинг электр энергиясининг тўлиқ етказиб берилмаганлиги ёки электр таъминотидаги бошқа қоида бузилишлари тўғрисидаги аризаларини, истеъмолчидан ариза олинган кундан бошлаб 10 кундан кечикмай кўриб чиқиш, уларни қоида бузилишларини бартараф этиш ва истеъмолчиларга ушбу қоидаларга мувофиқ батафсил жавоб юбориш;

ўзининг электр тармоғи хўжалиги объектларида электр энергиясининг технологик исрофларини қисқартириш бўйича ташкилий-техник тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

электр энергиясининг электр тармоқлари бўлиниш чегарасида ҳисобга олинмаган истеъмолини аниқлаш;

истеъмолчилар томонидан буюртма берилган электр энергияси ҳажмини етказиб беришнинг техник имкониятларини ва улардаги тижорат ҳисобини олиш тизимларининг қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқлигини баҳолаш бўйича хулоса бериш;

истеъмолчиларнинг электр тармоқлари ва қурилмаларини ўз ҳудудий электр тармоқларига уланиши юзасидан техник шартлар бериш;

истеъмолчиларга етказиб берилган электр энергиясини белгиланган тартибда ҳисобга олиб бориш;

истеъмолчининг белгиланган тартибда киритилган таклифларига мувофиқ беш кун муддатда электр энергиясининг ойлик шартномавий ҳажмига ўзгартиришлар киритиш, электр энергиясининг ойлик шартномавий миқдорини кўпайтириш (камайтириш) мумкин бўлмаган тақдирда – бу ҳақда, рад этиш сабабини кўрсатган ҳолда, истеъмолчига хабар қилиш;

узлуксиз ишлаб чиқариш жараёнига эга бўлган истеъмолчиларга белгиланган тартибда электр энергияси етказиб берилишини таъминлаш.

129. Ҳудудий электр тармоқлари корхоналари қуйидаги ҳолларда электр энергиясини истеъмолчига етказиб беришни тўхтатиш ва узиб қўйиш оқибатлари учун жавоб бермаслик хуқуқига эга:

электр энергияси электр таъминоти шартномасидаги миқдордан ортқича сарфланганда ёки электр энергияси истеъмолининг белгиланган режими бузилганда;

электр энергияси электр таъминоти шартномасисиз истеъмол қилинганда;

«Узстандарт» агентлиги томонидан белгиланган тартибда қиёслашдан ўтказилган электр энергиясини ҳисобга олиш приборлари бўлмаганда;

электр энергияси (қуввати) учун электр таъминоти шартномасида белгиланган миқдорда ва муддатда тўлов тўланмаганда;

электр қабул қилгичлар ҳудудий электр тармоқларига ўзбошимчалик билан уланганда ёки қувват электр таъминоти шартномасида белгиланган миқдордан ошириб юборилганда;

электр қабул қилгичлар ҳисобга олиш приборларидан ташқари уланганда ёки электр энергиясини ҳисобга олиш схемаси бузилганда, шу жумладан ҳисобга олиш приборларининг ва ўлчаш трансформаторларининг пломбалари бузилганда;

ҳудудий электр тармоқлари корхонаси вакили ҳисобга олиш приборларини кўришга қўйилмаганда.

Электр манбаидан узиб қўйилиши техноген ва авария оқибатларига олиб келадиган, ўта хавфли ва узлуксиз технологик жараёнли саноят корхоналарида қарздорлик пайдо бўлган тақдирда ҳақ тўланмаганлиги учун электр энергияси етказиб беришни чеклаш, белгиланган тартибда, электр таъминотининг технологик ва авария бронигача, тўлиқ узиб қўйиш эса – фақат суд қарорига кўра амалга оширилиши мумкин.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси, «Уздавэнергоназорат» Дининг ёзма буюртманомасига биноан, электр энергияси исрофгарчилик билан, сарфланган ҳолларда, электр қурилмаларининг аварияга олиб келадиган ёки одамлар ҳаётига хавф туғдирадиган қониқарсиз техник ҳолатида истеъмолчига электр энергияси етказиб беришни тўхтатади.

Юқорида кўрсатиб ўтилган барча ҳолатларда ягона

электр энергетика тизими тармоқларига қайта улаш ва электр энергиясини етказиб бериш истеъмолчи томонидан ушбу билан боғлиқ харажатлар тўланганидан кейин амалга оширилади.

130. Худудий электр тармоқлари корхонаси:

истеъмолчи электр энергияси истеъмолчининг белгиланган режимига риоя қилмай, электр энергияси истеъмоли ёки қувватининг шартномавий миқдоридан ошиб кетишига йўл қўйган, худудий электр тармоқлари корхонаси томонидан белгиланган электр энергияси истеъмолини чеклаш жадвалини бажармаган суткаларда паст сифатли электр энергияси етказиб берилганлиги учун;

захира манбаини автоматик улаш, автоматик қайта улаш ва автоматик давр-тезликли ўчиришларнинг ишлаш вақтида электр энергиясини етказиб беришдаги танаффуслар учун истеъмолчи олдида моддий жавобгар бўлмайди.

VIII. РЕАКТИВ ЭНЕРГИЯ ВА ҚУВВАТ КОМПЕНСАЦИЯСИ УЧУН ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ БЎЙИЧА ТАРИФДАН ЧЕГИРМАЛАР ВА ТАРИФГА УСТАМАЛАР

131. Реактив энергия ва қувват ўрнини тўлдириш учун чегирмалар (устамалар) битта ҳисобга олиш нуқтаси бўйича ўртача ойлик электр энергияси истеъмоли 15 минг кВт.соатдан ортиқ бўлган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар, электрлаштирилган (электр энергияси билан юрадиган) темир йўл ва шаҳар транспорти, қишлоқ хўжалиги истеъмолчиларига нисбатан амалга оширилади.

132. Реактив энергия ва қувват ўрнини тўлдириш учун чегирмалар (устамалар) реактив энергия ва қувватни ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичлари асосида белгиланади ҳамда энг катта реактив юкларнинг 1 кВАР учун тўлов ва (ёки) истеъмол қилинган реактив энергиянинг 1 кВАР.соати учун тўлов тарзида ундирилади.

133. Устамалар истеъмолчи таъминланадиган электр тармоғининг катта юкларни соатларида истеъмолчи томонидан шартномавий миқдордан ортиқча реактив энергия ва қувват истеъмол қилинганда ва ягона электр энергетика тизимининг кичик юкларни соатларида реактив энергия ҳосил қилинганда худудий электр тармоқлари корхонаси томонидан қўлланади.

134. Истеъмолчи томонидан электр тармоғининг катта юкларни соатларида ягона электр энергетика тизими тармоғида реактив энергия ҳосил қилинганда ва электр тармоғининг кичик юкларни соатларида энергия тизими тармоғидан реактив энергия истеъмол қилинганда, агар истеъмолчи бундай иш режимида ишлаши зарурати шартномада кўрсатилган бўлса, энергия тизими томонидан тарифдан чегирмалар тақдим этилади.

135. Электр тармоғининг катта ва кичик юкларни соатлари – бу сутканинг истеъмолчи томонидан реактив қувватнинг истеъмол қилиниши (ҳосил қилиниши) туфайли ягона электр энергетика тизимининг электр тармоқларида электр энергиясининг қўшимча равишда йўқотилишига олиб келадиган даврларидир.

Худудий электр тармоқлари корхонаси электр тармоғининг катта ва кичик юкларни соатларини, истеъмолчининг ва у фойдаланадиган тармоқнинг реактив юкларни жадвалларини таҳлил қилган ҳолда, ҳар қайси истеъмолчи учун яқка тартибда белгилаши мумкин.

Ҳар суткадаги катта ва кичик юкларни соатлар йиғиндиси 24 соатга тенг, шу жумладан:

катта юкларни соатлар – 07 соат 00 дақиқадан 23 соат 00 дақиқача;

кичик юкларни соатлар – 23 соат 00 дақиқадан 07 соат 00 дақиқача.

136. Реактив энергия ва қувватнинг истеъмол қилиниши ҳамда ҳосил қилиниши ҳисобга олишни автоматик тизимлари ҳамда тўхтатгичли ёки хотирли ҳисобга олиш приборлари ёрдамида қайд этилади.

Электр тармоғининг катта ва кичик юкларни даврларида контакт соатлар орқали ишга тушириладиган тўхтатгичсиз ҳисобга олиш приборлари қўлланишига йўл қўйилади. Электрлаштирилган темир йўл ва шаҳар транспортини

ҳаракатлантириш учун куч берадиган ёрдамчи станциялар тўхтатгичсиз битта ҳисобга олиш прибори билан жиҳозланади ва ҳисоб-китоблар реактив энергия истеъмол ёки ҳосил қилиниши йиғиндиси учун тарифга белгиланган устамаларга мувофиқ амалга оширилади.

137. Истеъмолчининг амалдаги реактив қувватини назорат қилиш электр тармоғининг катта юкларни соатларида 30 дақиқали энг катта реактив юкларни қайд этадиган ҳисобга олиш приборлари бўйича амалга оширилиши керак. Реактив қувватнинг энг катта миқдорини ягона электр энергетика тизимининг энг катта юкларни соатларида қайд этишга рухсат берилади.

Электр энергияси узатишнинг таъминловчи линиялари бир неча бўлса ҳисобланадиган реактив қувват сифатида, махсус қурилма – жамлагич билан аниқланадиган 30 дақиқалик жами реактив юкларнинг энг катта миқдори қабул қилинади.

Жамлагич бўлмаганда, жами юкларнинг энг катта миқдори ҳар бир таъминловчи линия бўйича ҳисобга олиш приборларининг кўрсатувчи элементлари воситасида қайд этилган энг катта миқдорларнинг йиғиндиси сифатида аниқланади.

Энергия тизими томонидан истеъмолчини электр тармоғининг катта юкларни соатларида реактив энергияни ҳосил қилиш ва (ёки) унинг кичик юкларни соатларида реактив энергияни мажбурий истеъмол қилиш зарурати аниқланса, энергияни ҳисобга олиш усули худудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъмолчи ўртасида келишилади ҳамда электр таъминоти шартномасида акс эттирилади.

138. Битта ҳисобга олиш нуқтаси бўйича ўртача ойлик электр энергияси истеъмоли 15 минг кВт.соатдан ортиқ бўлган саноат истеъмолчилари ва уларга тенглаштирилган истеъмолчилар, электрлаштирилган (электр энергияси билан юрадиган) темир йўл ва шаҳар транспорти, қишлоқ хўжалиги истеъмолчилари билан тузилган электр таъминоти шартномасида қуйидагилар кўрсатилади:

электр тармоғининг катта юкларни соатларида ягона электр энергетика тизими тармоғидан бир ойда истеъмол қилинадиган реактив энергиянинг иқтисодий қиймати;

электр тармоғининг катта юкларни соатларида ягона электр энергетика тизими тармоғидан истеъмол қилинадиган 30 дақиқалик реактив қувватнинг иқтисодий қиймати;

реактив қувват истеъмолчининг электр тармоғининг катта юкларни соатларида ва (ёки) реактив энергияни шу соатларда бир ой ичидаги истеъмолчининг техникавий чегаралари. Бу чегаралардан ошиб кетганда худудий электр тармоқлари корхонаси электр энергиясининг ҳисоблаш нуқтасида кучланишни электр тармоғининг энг катта юкларни соатлари учун электр таъминоти шартномасида белгиланган даражасидан пасайиб кетиши учун жавоб бермайди;

электр тармоғининг катта юкларни соатларида ягона электр энергетика тизимининг электр тармоғига бир ойда ҳосил қилинган ва (ёки) унинг кичик юкларни соатларида мажбурий истеъмол қилинган реактив қувват ва (ёки) энергиянинг чегаравий қийматлари.

Электр тармоғининг катта юкларни соатларида реактив энергия ва қувватнинг иқтисодий қиймати, айнан шу соатларда реактив қувват ва (ёки) реактив энергия истеъмолчининг бир ойдаги техникавий чегаралари, улар худудий электр тармоқлари корхонаси томонидан ягона электр энергетика тизимининг ҳар қайси боғламаси бўйича электр тармоқларининг ишлаш режимлари ҳисоб-китоблари асосида белгиланади.

Юқорида қайд этилган ҳисоб-китоб мавжуд бўлмаганда тўлов фақат амалда истеъмол қилинган реактив энергия учун актив энергия бўйича амалдаги тарифнинг 5 фоизига тенг нарх бўйича, қўшилган қиймат солиғисиз, ундирилади.

139. Электрлаштирилган темир йўл транспортининг ҳаракатлантирувчи подстанциялари ва метрополитен подстанциялари томонидан электр энергиясидан фойдаланилиши юзасидан электр таъминоти шартномасида бир ойда реактив энергия истеъмол қилишнинг иқтисодий қиймати ва техник чегараси кўрсатилади.

Темир йўл транспортининг ўзгармас ва ўзгарувчан тоқли ҳаракатлантирувчи подстанциялари томонидан реактив

энергия истеъмол ва ҳосил қилинишининг иқтисодий қиймати ва техник чегараси контакт тармоғи билан уланган ҳаракатланувчи подстанциялар бўйича йигинди тарзида кўрсатилади, уларнинг энергия истеъмоли учун ҳисоб-китоблари битта ҳудудий электр тармоқлари корхонаси томонидан амалга оширилади.

140. Бир ойдаги реактив энергия истеъмол ва ҳосил қилишнинг ҳамда электр тармоғининг катта юкнамали соатларида реактив қувватнинг иқтисодий қиймати ва техник чегаралари электр таъминоти шартномасида қайд этилади.

IX. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИНИНГ СИФАТИ УЧУН ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ТАРИФИДАН ЧЕГИРМАЛАР ВА УНГА УСТАМАЛАР

141. Электр энергияси сифати учун тарифдан чегирмалар (устамалар) амалдаги тарифлар бўйича белгиланади. Электр энергияси сифати учун тарифларга устамалар жарима санкцияси ҳисобланмайди ва электр таъминоти шартномасига мувофиқ ундирилади (маиший истеъмолчилардан ташқари).

142. Электр энергияси учун ҳисоб-китобларда қўлланилган электр энергиясининг сифат кўрсаткичлари (ЭСК) рўйхати давлат стандартлари асосида электр таъминоти шартномасида белгиланади.

143. Агар истеъмолчининг электр энергияси сифати ёмонлашувидаги амалдаги улуши электр таъминоти шартномасида белгиланган, йўл қўйилиши мумкин бўлган даражадан ошса, у ҳолда санкциянинг муайян миқдори тарифга устама, акс ҳолда – тарифдан чегирма ҳисобланади.

144. Ҳар қайси ЭСК бўйича чегирмалар (устамалар) миқдори кўриб чиқилаётган ЭСКнинг ҳисоб-китоб давридаги нисбий жами чиқиш давомийлиги кўрсаткичларига (Т1 ва Т2) қараб йўл қўйилиши мумкин бўлган тегишли равишда нормал ва энг катта қийматлари учун ҳисобланади. Т1 ва Т2 қийматлари ўлчаш вақти давомида аниқланади, ўлчаш вақтининг давомийлиги ҳар бир ЭСК бўйича шартномада белгиланади, лекин у 1 иш суткасида кам бўлмаслиги керак. Автоматлаштирилган ўлчаш воситалари мавжуд бўлганда Т1 ва Т2 қийматлари узлуқсиз равишда ўлчаниши лозим. Даврий ўлчашларнинг натижалари татбиқ этиладиган ҳисоблаш ўтказиладиган вақт оралиғи электр таъминоти шартномасида (лекин бир чоракда бир мартадан кам эмас) белгиланади.

145. Истеъмолчининг электр таъминоти шартномасида қайд этилган ҳар қайси ЭСК бўйича электр энергияси сифатининг ёмонлашувидаги амалдаги улушларининг қиймати эпизодик ўлчашлар асосида белгиланади ва ўлчаш баённомасига ёзилади. Амалдаги улушларнинг ушбу қийматларидан томонлардан бири уларни қайта кўриб чиқиш масаласини қўйишига қадар фойдаланилади.

146. ЭСКни ўлчашлар аккредитация қилинган лаборатория томонидан, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъмолчи билан биргаликда, электр таъминоти шартномасида белгиланган муддатларда ўтказилади. Электр таъминоти шартномасида ўлчашлар даврийлиги тўғрисида кўрсатмалар бўлмаганда, шунингдек истеъмолчининг ёки ягона электр энергетика тизимининг иш шароитлари кескин ўзгарганда ўлчашлар аккредитация қилинган лаборатория томонидан, исталган томонлардан бирининг ташаббусига кўра ўтказилиши мумкин. Бошқа томон ўлчашларни ўтказишнинг аниқ санасини 3 кун муддатда келишиб олиши керак. Ўлчашлар ташаббус кўрсатган томоннинг мурожаатидан кейин 10 кун муддатда бажарилиши лозим.

147. Кучланишдаги тафовутлар, носинусоидаллик коэффициентлари ва кучланишдаги ўзгаришлар ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ва истеъмолчи ўртасидаги келишув бўйича ё фазалардан биттасида, ёхуд барча фазаларда ўлчанади. Барча фазаларда ўлчашда Т1 ва Т2 ўртача қиймат сифатида аниқланади.

148. Истеъмолчининг электр энергияси сифати ёмонлашувидаги амалдаги улушини аниқлаш тартиби электр таъминоти шартномасида кўрсатилади.

X. ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИНИ ЧЕКЛАШ ЁКИ УЗИБ ҚЎЙИШ ШАРТЛАРИ

149. Электр энергияси истеъмолчига унинг билан тузилган электр таъминоти шартномасига мувофиқ етказиб берилган.

Электр энергияси истеъмолини чеклаш, шунингдек истеъмолчилар юкнамалари жадвалларини тартибга солиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш, чеклашлар жадвалига мувофиқ, «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси томонидан тасдиқланган тартибда амалга оширилади.

150. Қувват ва электр энергияси истеъмоли бўйича чеклаш ва узиб қўйиш жадваллари истеъмолчилар томонидан ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан биргаликда ишлаб чиқилади, маҳаллий давлат ҳокимияти идоралари билан келишилади, «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси томонидан тасдиқланади ва ягона электр энергетика тизимида электр қуввати ва энергия танқислиги пайдо бўлганда жорий этилади.

151. Электр энергиясини чеклаш ва узиб қўйиш жадваллари ягона электр энергетикаси тизимида электр энергияси ва қувват танқислиги ҳолларида электр станциялари ва электр тармоқлари ускуналарининг йўл қўйиб бўлмайдиган шароитларда ишлашининг олдини олиш, ягона электр энергетикаси тизимининг барқарор параллел ишлашини таъминлаш, авариялар юзага келишининг олдини олиш ҳамда истеъмолчиларнинг тартибсиз узиб қўйилишини бартараф этиш учун тузилади.

152. Электр энергиясини чеклаш ва узиб қўйиш жадваллари жорий йилнинг 1 октябридан кейинги йилнинг 1 октябригача бўлган давр учун, истеъмолчининг технологик ва авария бронеини аниқлаш далолатномасига асосан тузилади ва жадвалларга киритилган барча истеъмолчилар учун уларни бажариш мажбурий ҳисобланади.

Жадвалларнинг қуйидаги турлари тузилади: ягона электр энергетика тизимида ёқилги ёки гидроресурслар етишмаганда электр энергиясини (кВт.соатда) чеклаш жадвали. Жадвалда электр энергия истеъмолини истеъмолчиларнинг технологик бронеингача, кейинчалик эса авария бронеингача (чеклашга мансуб бўлмаган объектлардан ташқари), истеъмолни 5 та тенг навбатга бўлган ҳолда қисқартирилиши кўзда тутилиши лозим;

ягона электр энергетика тизимида қувват етишмаганда қувватни (кВт.да) чеклаш жадвали. Жадвалда ягона электр энергетика тизимининг эрталабки ва кечки энг катта юкнамалари ўтиши соатларида истеъмол қилинадиган қувватни, уни 5 та тенг навбатга бўлган ҳолда, истеъмолчиларнинг авария бронеингача камайтирилиши кўзда тутилиши лозим;

истеъмолни ва қувватни чеклаш жадвалларини киритиш учун вақт бўлмаган ҳолларда, юзага келган қувват етишмаслиги оқибатида авария пайдо бўлиши хавфида қўлланиладиган қувватни узиб жорий этиш жадвали. Жадвалда ягона электр энергетика тизими истеъмолчилари истеъмол қиладиган қувватни, 5 та тенг навбатга бўлган ҳолда тўлиқ узиб қўйиш кўзда тутилиши лозим, узиб қўйилиши мумкин бўлмаган объектлар бундан мустасно.

153. Айрим ҳолларда истеъмолчиларни узиб қўйишнинг махсус жадвали ишлаб чиқилади.

Электр энергиясини узиб қўйиш жадвалига ва махсус жадвалга автоматик қурилмаларга, телебошқаришга ёки доимий хизмат кўрсатувчи ходимлар ва ишончли телефон алоқасига эга бўлган подстанциялар устуворлик билан киритилиши лозим. Истеъмолчиларга электр энергияси етказиб берилиши электр таъминотининг авария бронеингача чеклаб қўйилиши мумкин.

154. Чеклаш ва узиб қўйиш жадвалларини амалга киритиш тартиби:

электр энергияси ва қувватини чеклаш ва узиб қўйиш жадваллари «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси бошқаруви раисининг фармойиши билан амалга киритилади. Электр энергиясини чеклашни жорий этиш юзасидан фармойишлар диспетчерлик бошқарувининг барча даражаларида, оператив дафтарга чеклашнинг миқдори, бошланиш ва тамом бўлиш вақтини ёзган ҳолда узатилади;

ҳудудий электр тармоқлари корхонаси истеъмолчиларга кейинги суткаларда электр энергиясини чеклаш жадвалларининг амалга киритилиши тўғрисида жорий сутканинг

соат 14 идан кечиктирмай, чеклашнинг миқдорини, бошла-ниш ва тамом бўлиш вақтини кўрсатган ҳолда маълум қилади.

Электр энергиясини чеклаш жадвалларини зудлик билан жорий этиш зарур бўлганда, бу ҳақдаги билдиришнома, сутканинг вақтидан қатъи назар, чеклашнинг амал қилиши бошланишидан 1 соат олдин истеъмолчиларга етказилади.

Узиб қўйиш жадваллари истеъмолчилар томонидан, ҳудудий электр тармоқлари корхонасидан узиб қўйиш жадваллари жорий этилиши тўғрисидаги билдиришнома олин-гандан кейин, дарҳол жорий этилади.

Электр энергияси истеъмолини узоқ даврга камайтириш зарур бўлганда, қувватни узиб қўйиш жадвалига тенг бўлган электр энергияси ва қувватни чеклаш жадвали амалга киритилади.

Юридик шахслар – чеклаш ва узиб қўйиш жадвалига киритилган ташкилотлар ва муассасалар, шу жумладан узлуксиз технологик ишлаб чиқаришга эга бўлган ташки-лотлар (чеклаш ва узиб қўйишга тегишли бўлмаган объек-тлардан ташқари) чеклаш ва узиб қўйиш жадвалларининг ҳудудий электр тармоқлари корхоналари томонидан кўрса-тилган муддатда сўзсиз бажарилишини ташкил этишлари шарт, акс ҳолда улар узиб қўйиш ва чеклаш жадваллари бажарилмаганлиги юзасидан энергия марказларидан маж-бурий узиб қўйиш оқибатлари учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси электр энергия-си ва қувватини чеклаш жадвалларини амалга киритиш тўғрисидаги фармойиш истеъмолчилар томонидан бажарилмаганда, огоҳлантиришдан кейин, истеъмолчиларда электр энергияси ва қувват истеъмолининг белгиланган даражада камайтишини таъминловчи миқдорда электр энергияси етказиб берилишини мажбурий равишда чек-лайди.

Мазкур ишлаб чиқаришда технологик жараёнлар бузили-шининг оқибатлари учун жавобгарлик истеъмолчилар кор-хоналарининг раҳбарлари зиммасига юкланади.

XI. БЛОК-СТАНЦИЯГА ЭГА БЎЛГАН ИСТЕЪМОЛЧИЛАР БИЛАН ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАР

155. Ягона электр энергетика тизимининг электр тармо-ғига бевосита ёки истеъмолчиларнинг электр тармоқлари орқали уланган истеъмолчиларнинг электр станциялари блок-станциялар ҳисобланади. Улар ўзаро келишилган иш режимида риоя қилишлари ҳамда тизим операторининг ва юқори оператив-диспетчерлик хизматларининг кўрсатма-лари ва фармойишларига бўйсунушлари шарт.

Блок-станциялар бўйича электр энергияси ишлаб чи-қаришнинг йиллик ҳажмлари ва блок-станциялар томо-нидан ягона электр энергетика тизимига электр энерги-яси етказиб беришнинг йиллик ҳажмлари «Ўзбекэнерго»

давлат-акциядорлик компанияси билан блок-станция ўртасидаги шартнома билан тасдиқланади ва расмий-лаштирилади.

156. «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси электр энергияси етказиб беришнинг шартномада кели-шилган ойлик миқдорига мувофиқ блок-станцияга ҳар бир сутка учун юкломанинг ва ягона электр энергетикаси тизи-мига электр энергияси етказиб беришнинг жадвалини бел-гилайди.

Блок-станция томонидан юклама диспетчерлик жадвали-да белгиланган миқдордан камайтирилса, «Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси блок-станцияга эга бўлган саноат ва идоравий истеъмолчилар бўйича, блок-станция томонидан юклама камайтирилган миқдорда қувватга чек-лашлар киритиш ҳуқуқига эга, блок-станция юкломасининг камайишига форс-мажор вазиятлари сабаб бўлган ҳолат-лар бундан мустасно.

157. Ягона электр энергетика тизимига етказиб берила-диган, шунингдек ҳудудий электр тармоқлари корхонаси-дан истеъмол қилинадиган актив электр энергиясини ҳисобга олиш блок-станция томонидан баланс бўйича ман-сублик чегарасида ўрнатилган, актив электр энергиясини қабул қилиш ва етказиб беришни алоҳида-алоҳида қайд этадиган ҳисобга олиш приборлари билан амалга ошири-лади.

Блок-станцияга тегишли бўлган электр тармоғи ҳўжали-ги объектларида электр энергиясини ягона электр энерге-тика тизимига етказиб беришдаги ҳамда ҳудудий электр тармоқлари корхоналаридан олишдаги технологик сарфла-ри блок-станция ҳисобига тегишли бўлади.

158. Блок-станцияга эга бўлган истеъмолчи ҳисоб-кито-бларни:

«Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси билан – ягона электр энергетика тизимига етказиб берилган электр энергияси учун;

ҳудудий электр тармоқлари билан – ҳудудий электр тар-моқлари корхонасидан олинган электр энергияси учун ту-зилган шартномалар асосида амалга оширади.

159. Етказиб бериладиган ва истеъмол қилинадиган электр энергияси учун блок-станциялар билан ҳисоб-кито-блар белгиланган тартибда тасдиқланган тарифлар бўйича амалга оширилади.

160. Ҳисоб-китоб даврида ягона электр энергетика тизи-мига блок-станция айби билан тўлиқ етказиб берилмаган электр энергияси миқдори шартномада белгиланган электр энергияси ҳажми билан ягона электр энергетика тармоғига амалда етказиб берилган электр энергияси ўртасидаги тафовут бўйича аниқланади.

161. Блок-станция форс-мажор ҳолатлари туфайли электр энергияси етказиб беришдаги танаффуслар учун жавоб бермайди.

*Вазирлар Маҳкамасининг
2009 йил 22 августдаги 245-сон қарорига
3-ИЛОВА*

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИНИНГ ЎЗ КУЧНИ ИЎҚОТГАН ҚАРОРЛАРИ РЎХАТИ

1. Вазирлар Маҳкамасининг «Электр ва иссиқлик энер-гиясидан фойдаланиш қоидаларини тасдиқлаш тўғриси-да» 2005 йил 27 январдаги 32-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2005 й., 1-сон, 4-модда).

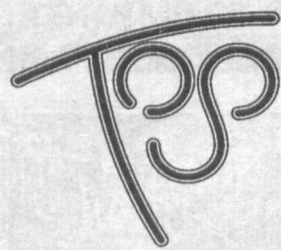
2. Вазирлар Маҳкамасининг «Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» 2006 йил 24 февралдаги 32-сон қарори (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2006 й., 2-сон, 15-модда).

3. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида» 2007 йил 1 мартдаги 43-сон қарорига илова-

нинг 8-банди (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2007 й., 2-3-сон, 13-модда).

4. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшим-чалар киритиш тўғрисида» 2009 йил 4 февралдаги 33-сон қарорига илованинг 2-банди (Ўзбекистон Республикаси ҚТ, 2009 й., 2-сон, 9-модда).

5. Вазирлар Маҳкамасининг «Тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишда руҳсатномалар олиш тартиботларини такомиллаштириш ва соддалаштириш тўғрисида» 2009 йил 10 июндаги 158-сон қарорига илованинг 2-банди (Ўзбеки-стон Республикаси ҚТ, 2009 й., 24-сон, 272-модда).

TOP

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

«Норма маслаҳатчи» N 38 (219) 2009 йил 21 сентябрь

«SANAY» ҚК Хитой ва Италияда ишлаб чиқарилган юқори сифатли

КАФЕЛЬ

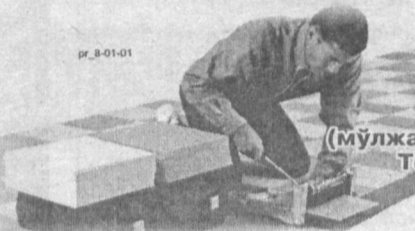
сотади, ўлчами 60x60, 45x45, 40x40

Буюртма бўйича Хитойдан ҳар қандай усқунани етказиб берамиз

Товар сертификатланган
Хизматлар лицензияланган

Тошкентдаги
омбордан сотилади

Тўлов – исталган
шаклда

Тошкент ш., Ҳамза тумани,
Султонали Машҳадий кўч., 210
(мўлжал – шампан винолари заводи).
Тел: 269-44-66, факс 269-44-33,
Уяли +99893 375-56-58.
E-mail: sanay_uz@yahoo.com

Товар сертификатланган
H506
Тўлов – исталган шаклда

«Asia Auto Alliance»
Volkswagen нинг
Das Auto Ўзбекистондаги расмий дилери

БУТУН МОДЕЛЬ ҚАТОРИНИ СОТАДИ

Манзил: Тошкент ш., А.Темур кўч., 77а
Т.: 320 50 00, 411 44 11, (+998 71) 140 78 78

TOSOL АНТИФРИЗ

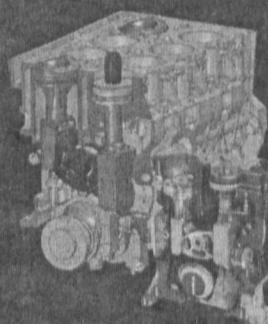
А-30, А-40, А-65
ва АМ-концентрат

1, 2,5, 5 кг лик канистралар,
200 кг лик бочкаларда

Тўлов НАҚД ПУЛСИЗ
ХИСОБ-КИТОБ ВА ПЛАСТИК
КАРТОЧКАЛАР БИЛАН

Сақлаш муддати – 5 йил

«TOSOL-N» МЧЖ
Музламайдиган, совуtuvчи суюқликни
тўғридан-тўғри етказиб бериш

Товар патентланган ва сертификатланган

«TOSOL-N» МЧЖ – TOSOL-антифризнинг ягона ишлаб чиқарувчиси.

Маҳсулот моноэтиленгликоль асосида тайёрланиб, ASTM D 3306-79 антифризи (АҚШ)нинг аналогига ҳисобланади. Мосламаларнинг юқори технологик пакети туфайли занглашнинг барча турида совутиш тизимининг юқори самарали химиясини таъминлайди. Таркибиде фосфатлар, нитритлар, аминлар мавжуд эмас. Латунь, мис, лигерланган пўлат, чуян, алюмин, рухли қотишмаларга нейтрал. А, Premium, BUSINESS тонфасидаги ҳамда юқори форсажли дизель двигателига эга бўлган автомобиллар талабларига жавоб беради.

Манзилимиз: Тошкент ш., Исмоил ота кўч., 1
Тел.: 300-64-14, 140-03-81, 268-14-26, 127-92-42

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

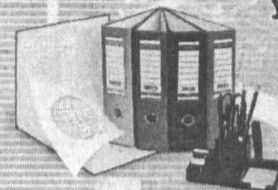
TOP

237-51-33
237-47-20
237-47-05

КАНЦТОВАРЛАР

улгуржи

Alterna

КОҒОЗ
ФАКСЛАР
ТЕЛЕФОНЛАР
ТАШК.ТЕХНИКА
МЕБЕЛЬ

хаммаси уй ва офис учун

245 33 77

245 77 88

378 30 18

буюртмага

3 турдаги
тўлов

Тошкент ш.,
Бунёдкор шоҳкўч., 6А
www.alterna.uz

H 2320

«БЕНЗОД YUM» ХК

2000 дан
ортиқ номдаги
товарлар

Улгуржи ва
чакана савдо

Канцелярия
ва хўжалик
товарлари

Тел. 233-54-11, факс 236-12-43. E-mail: behzod_yum@mail.ru
Манзил: Ҳамза тумани, Тўйтепа кўчаси, 1-уй (мўлжал – вино заводи)

МЕБЕЛЬ ТАЙЁРЛАШ

мактаб
офис
тиббийот
металл каркасида
ошхона буюртмага

тел./факс: (998 71) 244 86 31, 290 95 57. www.art-mebel.uz

RISO билан сифатли, маҳсулдор ва тежамкор босма

Ечимлар: Босиш тезлигининг катталиги
Куйи таннарх
Осон бошқарув

Афзалликлар: PC га мос келиши
USB-флеш картадан босиш
RISO тасвир муҳаррири
Рангларнинг турфа хиллиги
Энергия истеъмолини тежаш режими
Экологик тозаллик

Техник
тавсифлар:
RISO
EZ
570

Босиш тезлиги: 130 нуска/дақиқа
А3 бичимидаги планшетли сканер
Қоғоз зичлиги 46 г/м² – 210 г/м²
Мастер перфорацияси зичлиги
600 x 600 dpi бўлганда 300 x 600 dpi ечим

Мослашувчан ва мақбул тўлов шартлари
Товар сертификатланган

Биз Сизнинг бизнесингиз учун
фойдали ечимларни таклиф этамиз!

TURON

Манзил: Тошкент ш., Ҳ.Олимжон майд., 1 Б
Тел./факс: (+99871) 237 47 00, 237 48 00
E-mail: info@atcturon.uz. www.atcturon.uz

SM-SERVICE

ОФИС ТЕХНИКАСИНИ ТАЪМИРЛАШ ВА ТЎЛДИРИШ

Тошкент, М-5, 38-уй, 7-офис. Тел.: 235 1030, 234 7301, 237 6620 (ф.)

XEROX
Canon
HEWLETT
PACKARD
EPSON

РАСМИЙ ДИЛЕР ГРУППА

УРАЛАЗ «Урал» автомобиль
заводи ОАЖ

Сотиш, сервис, лизинг, кафолат

Тел.: + (998 71) 2737214, 2732158. Факс 273-6965. E-mail: info@network.uz

Хизматлар лицензияланган

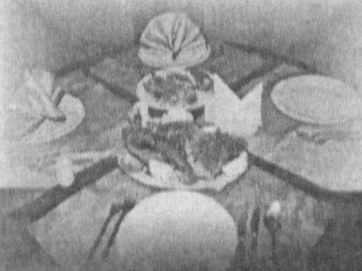
Товар сертификатланган

Металлда жамланган қувват!

УЙДАН ЧИҚМАЙ ТУРИБ РЕСТОРАН ТАНЛАНГ

www.restoran.uz

Бўлгуси
тақдимот
маросимлари,
кўрғазмалар,
матбуот
анжуманлари
ҳақидаги матбуот-
релизларни,
хабарнома-
таклифномаларни
«Норма
маслаҳатчи»
тахририятининг
реклама
хизматиға
237-51-33
телефон-факси
орқали
жўнатишингиз
мумкин.

УзР АВнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сонли гувоҳномаси.
28.03.2008 йилдаги 00642-сонли лицензия.

"AMIR-AUDIT" МЧЖ

- Хамма турдаги аудиторлик хизматлари
- Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш

Устав капиталимиз - УзРдаги 5000 ЭКМХдан ортиқ
САР сертификатига эга аудиторлар керак.

Тел.: 409-04-23, 294-77-48

Хизматлар лицензияланган

РЕЛМОН-ГАРАНТ
адвокатлик бюроси

хўжалик юритувчи субъектларга хуқуқий ва юридик ёрдам

281-59-72, 919-11-39
919-39-10, 188-98-11

1C Предприятие 8.1
Ўзбекистон учун бир ечимда
1C франчайзи Bekas Plus

ФАОЛИЯТНИНГ БАРЧА ТУРЛАРИ

Бухгалтерия ҳисоби+иш ҳақи+ишлаб чиқариш +савдо+хизматлар =1C: Предприятие 8.1 =600 000 сўм

Манзил: Тошкент ш., Паркент кўч., 131
Тел.: 269-33-17, 108-59-63, 328-67-55

УЙДАН ЧИҚМАЙ ТУРИБ !!!

РЕСТОРАН ТАНЛАНТ

www.restoran.uz

"OSIYO-AUDIT" аудиторлик компанияси

OSIYO-AUDIT УзР МВнинг 29.02.2008 йилдаги 00124-сон лицензияси (1998 йилдан бунён фаолият қилган). 500 млн сўмга суғурта полиси мавқуд

Барча хўжалик юритувчи субъектларнинг аудиторлик текширувлари
Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Сертификатланган аудиторлар ва бош бухгалтерлар доимий ишга таклиф этилади
Тел.: 236-11-60, факс 236-24-32, уяли 111-36-37. E-mail: osiyo-audit@mail.ru

Вилоятлардаги алоқа боғлаш телефонлари:
Нукус - (8-361) 350-40-35, Андижон - (+99897) 103-83-08, Бухоро - (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Наманган - (+99869) 250-77-11, Навоий - (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Қарши - (8-365) 300-37-15, 223-20-40, Фарғона - (+99873) 502-95-74, Хоразм - (8-361) 350-40-35.

1C **FILOSOFIKA**

"1C:Предприятие 8" платформасида корхоналарни комплекс автоматлаштириш

- Ўзбекистон учун намунавий конфигурациялар:
 - 1C:Бухгалтерия 8
 - 1C:Иш ҳақи ва Ходимларни бошқариш 8
 - 1C:Савдони бошқариш 8
 - 1C:Ишлаб чиқариш корхонасини бошқариш 8
- Татбиқ этувчи лойиҳаларни малакали бошқариш
- Маслаҳатлар ва фойдаланувчиларни ўқитиш
- Яқка тартибда ёндашув
- Сертификатланган мутахассислар

Тошкент ш., Нурхўжаев кўч., 164,
info@filosoftika.uz
www.filosoftika.uz

Куйидаги телефонлар орқали бепул такдимот маросимига буюртма бering:
120-14-00, 228-02-00, 226-56-87,
157-33-86, 440-41-13

AFT **"KORIFEY-AUDIT" МЧЖ**

Барча хўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувлари
Барча турдаги аудиторлик хизматлари

Хизматлар лицензияланган ва суғурталанган

Тел. 276-75-57. Тел./факс 276-97-76. Уяли тел. 108-30-16.
E-mail: korifev_aft@mail.ru. Бунёдкор шохқўчаси, 44, 404-офис ("Мирзо Улугбек" м.б.) Бухоро: 8(365) 522-11-38, 658-53-41, Қарши 8(371) 705-09-41, Хоразм 8(362) 513-34-52, Термиз 8(376) 277-56-61

1C:ПРЕДПРИЯТИЕ 8

1C:ПРЕДПРИЯТИЕ 8

- > Корхоналар фаолиятини автоматлаштириш
- > Намунавий конфигурацияларни жорий этиш
- > Иختисослаштирилган конфигурацияларни ишлаб чиқиш
- > Ўрнатиш, ўқитиш, жойига чиқиш
- > Бухгалтерия
- > Иш ҳақи ва кадрлар
- > Савдо ва оғбор
- > Солиқлар ва ҳисоботлар
- > Ишлаб чиқариш ва хизматлар

150-17-60(61), 273-95-95, 273-30-18, 186-30-18

1C:ФРАНЧАЙЗИНГ UniSoft

Амалий дастурий таъминот бўйича комплекс хизмат кўрсатиш

«top. Товарлар ва хизматлар бизнес панорамаси»
рукни "Premier-press" реклама агентлиги томонидан тайёрланди.
Тел.: 237-51-33, 237-47-20, 237-47-05.

• РЎЙХАТЛАР

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 25 августдаги 10-0907/12714-сонли ҳал қилув қарорига асосан Ҳамза туманидаги "ASAL-XON-PLUS" МЧЖ банкрот деб эътироф этилди. Тугатиш бошқарувчиси этиб 4-тоифали суд бошқарувчиси Ҳамза туман ДСИ ходими С.Аманов тайинланди. Кредиторлар талаби 2009 йил 9 октябрга қадар куйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент ш., Паҳлавон Маҳмуд 2-тор кўчаси, 6-уй, Ҳамза туман ДСИ биноси, 311-хона. Тел. 289-46-88.

ЭЪЛОНЛАР

СОТИЛАДИ
2008 йилда и/ч, 06 двигателли, оқ рангли, жуда яхши ҳолатдаги "BA3-2107" автомашинасини нақд пулсиз йўл билан сотамиз.
Тел. 244-96-96, 155-18-00.

Ташкилот сиғими 10,7 куб м бўлган, фойдаланилган иккита автомобилга ёнилғи куйиш шохобчасини (КАЁҚШ) нақд пулсиз ҳисобкитоб йўли билан сотади. Яхши сақланган ҳолатда.
1994 йилда и/ч - 6,5 млн сўм, 1998 йилда и/ч - 7,5 млн сўм.
Тел. 244-96-96.

ДАСТУРИЙ ТАЪМИНОТ
1C-дастурчи. Тел. 748-50-91.

"Декларант ПЛЮС" дастури. БЮД-ни тўлдириш, муҳрлаш, ДБКга электрон нусхасини юбориш. Батафсил

ЭЪЛОНЛАР

маълумотлар www.mind-system.narod.ru сайтида

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ
Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари.* Тел.: 370-63-06, 263-77-29.
Аудиторлик текширувлари. Бухгалтерия ҳисобини тиклаш.* Тел. 176-23-13.

"SHARQIY MASLAK" аудиторлик ташкилоти аудиторлик текширувлари ўтказиши, малакали хизматлар кўрсатади. Сертификатланган аудиторлар ва САРни ишга таклиф этади.* Тел. 733-17-29, факс 250-37-75.

БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ
Маслаҳат. Бухгалтерия ҳисобини тиклаш, юритиш.
Тел.: 111-99-36, 336-77-67.

ЭЪЛОНЛАР

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР
Юридик хизмат кўрсатиш.* Тел. 300-52-09.

ADVOKAT ELITE. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш. Судлар.* Тел.: 343-41-56, 448-74-69.

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр.* Тел. 448-74-69.

ХИЗМАТЛАР
"ANREXPERT SERVIS" МЧЖ сифатли ва тезкор равишда картрижларни тўлдиради, принтерлар, компьютерлар, ксероксларни таъмирлайди.
Тел. 319-84-09.

Видео-, фотосуратга олиш.
Тел. 709-20-17.

*Хизматлар лицензияланган.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг қарорларига асосан Ҳамза туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Қарор рақами	Санаси
"NRG"	202999395	10-0817/14617(21)-т	02.12.08
"Шаҳде-Иран ФМК"	201094867	10-0921/10471-т	14.07.09

Мазкур корхоналарнинг тугатиш ишлари олиб борилмоқда. Ушбу корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинади.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 11 сентябрдаги 10-0907/13532-сонли ҳал қилув қарорига асосан Яққасарой туманидаги "BOOMERANG TRADEGROUP" МЧЖ (юридик манзили: А.Қаҳҳор кўч., 46-уй) бўйича банкротлик кузатув жараёни жорий қилинди ва тугатиш ишлари бошланди. Мазкур корхонанинг таъсис ҳужжатлари, давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари, муҳр ва бурчак штамплари, шунингдек давлат архивига топширилиши лозим бўлган бошқа ҳужжатлари бекор қилинади. Корхонага нисбатан талаб ва таклифлар 1 ой давомида Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 6а-уй, Яққасарой туман ДСИ биноси, 3-қават, 307-хонада қабул қилинади. Тел. 250-70-87.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 30 августдаги 10-0907/13671-сонли ҳал қилув қарорига асосан Юнусобод туманидаги "MAGISTRAL SAV" МЧЖ банкрот деб эълон қилинди. Кредиторлар йиғилиши 2009 йил 25 сентябрь соат 16.00 да Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, Юнусобод туман ДСИ биносида ўтказилади. Корхонага нисбатан талаб ва таклифлар Тошкент ш., А.Темур кўчаси, 95-уй, Юнусобод туман ДСИ биноси, 2-қават, 17-хонада қабул қилинади. Тел. 235-74-88.

Бўлғуси такдимот маросимлари, кўрғазмалар, матбуот анжуманлари ҳақидаги матбуот-релизларни, хабарнома-таклифномаларни «Норма маслаҳатчи» тахририятининг реклама хизматида 237-51-33 телефон-факси орқали жўнатишингиз мумкин.

ПЕРЕЧЕНЬ
Предприятий и организаций Бостанлыкского района Ташкентской области, признанных решением хозяйственного суда Ташкентской области от 11.08.2009 года банкротами, в отношении которых открыто ликвидационное производство

Наименование	ИНН	Почтовый адрес	Номер определения
"Sayfidin Qamariddin" ФХ	206498146	п.Сайлык	11-0906/11013(19)
"Quvonchli baxt orzusi" ФХ	206401740	г.Газалкент, ул.Анарова, 91	11-0906/11014(19)
"Шарқ" ширкати	200437519	г.Газалкент, ул.Мустакиллик, 54/59	11-0906/11015(19)
"Газалкент" СТБ	203046053	г.Газалкент, ул.Беруний, 10а	11-0906/11016(19)
"Бурчмулла Дузанда" ШК	204693064	п.Бричмулла	11-0906/11017(19)
"Pargi-A Ashirboy Qurbonboy" ФХ	206370948	село Янги аул	11-0906/11018(19)
"Эрмат" УЖМШ	203978524	г.Газалкент, ул.Ленинград, 4	11-0906/11019(19)
"Орол" ХФ	203158475	г.Газалкент, ул.Мичурин, 91	11-0906/11020(19)
"Qaramanas Shaukenshek" ФХ	206477014	с.Караманас	11-0906/11021(19)

Ликвидационным управляющим назначен А.Бгатов, находящийся по адресу: Ташкентская область, Бостанлыкский район, г.Газалкент, ул. Э.Асанова, 5. Требования кредиторов принимаются в течение двух месяцев со дня опубликования объявления по адресу: Бостанлыкский район, г.Газалкент, ул. Э.Асанова, 5.

AGATA IMPREX LTD

КЕНГ АССОРТИМЕНТ

2008 Preferred Partner

HP invent

НОУТБУКЛАР

СЕРВЕРЛАР ВА КОМПЬЮТЕРЛАР

HP Blade System

ДИККАТ! ЯНГИ ТОВАРЛАР

HP iPAQ 914 Business Messenger

HP iPAQ 614c Business Navigator

шунингдек

- сканерлар
- лазерли, струяли принтерлар
- КФУ
- рақамли фотокамералар

ВА КЎПГИНА БОШҚА УСКУНАЛАР... ХАМЁН КОМПЬЮТЕРЛАРИ

КЎРГАЗМА САЛОНИМИЗГА ТАШРИФ БУЮРИНГ

Тошкент ш., Шахрисабз кўч., М-1 "Б"

E-mail: agata@agatagroup.com www.agatagroup.com

* Товар сертификатланган

233 05 00 232 06 13 232 06 16 fax 236 79 02

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

top

237-51-33
237-47-20
237-47-05

Унда кафолатли электр таъминоти тизимлари бўйича техник ечимлар тайёрловчи муҳандислар, сотувчилар, лойиҳалар менежерлари ва проектантлар, шунингдек ташаббуслар ИТ-бўлимлари бош энергетик хизматларининг раҳбарлари, техник мутахассислари қатнашди. «Eaton Powering Business Worldwide» дистрибуцияси ва Eaton Quality SAS маҳсулоти бўйича вице-президент Эммануэль Виллер, Дубайдаги ваколатхона раҳбари Раҳум Шика ҳамда Марказий Осиё ва Қозоғистон бўйича минтақавий менежер Сергей Шин ўз маърузаларида EMEA минтақасида Eaton корпорациясининг янги ребрендинг стратегияси, MGE ва Poweware узлуксиз таъминот манбалари маҳсулот линейкаларининг Eaton ягона савдо маркаси остида бирлашиши, электр таъминотини ҳимоялаш соҳасидаги инновацион технологик ечимларга алоҳида урғу бердилар.

Семинар қатнашчиларини Ўзбекистонда узлуксиз таъминот манбалари бозоридаги вазият, унинг ривожланиш тамойиллари билан таништирдилар. Турли хил кучланишларни ҳимоялаш учун узлуксиз таъминот манбаларини қўллашга доир тавсиялар берилди. Eaton компанияси маҳсулотларининг кичик

кўргазмаси Ўзбекистонда қўлма-қўл сотилаётган моделларни, шунингдек мамлакатимиз бозорига чиқарилиши мўлжалланаётган энг сўнги ишланмаларни намойиш этди. Улар орасида MGE Office Protection Systems захира электр таъминотининг кучли манбалари ҳам бор эди. Инновацияларга

ҳар бир муҳим элементи буюртмачилар талабларига янада кўпроқ мувофиқ бўлиши учун такомиллаштирилган ёки тўлиқ қайта лойиҳалаштирилган. Эммануэль Виллернинг ишонтириб айтишича, Eaton ускунасининг ишончлилик коэффициенти бешта тўққизлик – 99,999%ни ташкил этиши далили ҳам

да туради, – деб қайд этди Agata Imprex Ltd бош директори Бикаш Бховмик. – Корпорация таклиф этаётган ечимлар замонавий ИТ-инфратузилма учун зарур электр таъминотини кафолатлайди. Eaton корпорациясининг сотув ҳажми 2008 йилда 15,4 мил-

ЕАТОНнинг 5 ТА ОМАДЛИ ТЎҚҚИЗЛИКЛАРИ

ЕАТОН УСКУНАСИНING ИШОНЧЛИЛИК КОЭФФИЦИЕНТИ 99,999% НИ ТАШКИЛ ЭТАДИ.

қаратилган ўз стратегиясига мувофиқ Eaton кўплаб янги ва шу жумладан ноёб маҳсулотларни таклиф этади. Сервис хизматлари, узлуксиз таъминот манбалари, дастурий таъминот – узлуксиз электр таъминотининг

9 сентябрда Тошкентда «Agata Imprex Limited» МЧЖ компанияси – MGE Office Protection Systems ва Powerware савдо маркалари остидаги сифатли электр таъминоти бўйича комплекс ечимларни етказиб берувчи жаҳондаги етакчи Eaton (USA) кўп тармоқли корпорациясининг ягона дистрибутори ва сервис маркази анъанавий тус олган «Ишончли электр таъминоти – бизнесни ривожлантиришга инвестицияларнинг ишончли ҳимояси» деб номланган семинарни ўтказди.

шундан гувоҳлик беради.

– Eaton – электр билан бошқариш, электр тақсимоти тизимлари, узлуксиз таъминот манбалари, саноат автоматикаси ва туташ хизматлар кўрсатиш соҳасида электр техника саноатида жаҳон миқёсида етакчи ўрин-

лиард АҚШ долларини ташкил этгани мазкур узлуксиз таъминот манбалари тизимларига мутахассислар ва оддий истеъмолчиларнинг талаби катталиги, уларнинг ишончини қозонганидан далолат беради.

Нелли КАРИМОВА.

Семинар иштирокчиларининг фикр-мулоҳазалари

Рустам АБДУЛВОЙ, «Уздунробита» компанияси ИТ блоки муҳандиси:

– Кам қувватли UPS линейкаси жуда маъқул келди. Уларнинг сони анча ортди, офис ёки уйга мослаб танлаш имкони бор. Яқинда Eaton янгиланган бренди маҳсулоти – Pulsar M ва Pulsar MX ни харид қилган эдик, унинг сифатидан жуда ҳам қониқиш ҳис қилдик. Семинарда Eaton кам қувватли UPS линейкасини қўлга киритганидан хабар топдик, мониторинг соҳасида янги инновацион технологиялар пайдо бўлибди, илгари улар йўқ эди.

Антон ДИЧЕНКО, VIOL компаниясида ахборот технологияларини ривожлантириш директори:

– Компаниямиз турли хил: диспетчерлик, транк, қисқа тўлқинли радиоалоқа тизимларини барпо этиш, шунингдек радиоэшиттиришлар ва телевидение учун ускуналар етказиб бериш, ўрнатиш ва сошлаш билан шуғулланади. Биз ИТ бўлимимиз учун маҳсулотларни Agata компаниясидан харид қиламиз. Семинарда бугунги кунда Ўзбекистонда унча танikli бўлмас ҳам, 60 йилдан буён фаолият юритаётган Eaton компанияси билан танишдик. Американинг Poweware компаниясининг маҳсулоти ҳам Eaton бренди остида MGE маҳсулотининг бир қисми сифатида сотилиши ҳақидаги хабар менинг учун янгилик бўлди. Батарейлар технологияси ҳақидаги маърузани қизиқиш билан тингладим.

«Республика Кўчмас мулк биржаси» ЁАЖ ҳудудий филиалларида бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади!

I. РКМБ Сурхондарё вилояти филиалининг аукцион савдосига, Термиз шаҳар суд ижрочилари бўлими томонидан хатланган (14.06.2004 й. 19-0307-04/3204-сонли, 23.08.08 й. 19-0404-2089-сонли ва 2008 й. 19-0804/460-сонли ижро ҳужжатлари) Сурхондарё трансэкспедиция АЖга тегишли қуйидаги мулклар қўйилмоқда: Термиз шаҳар, Т.Мирзаев кўчаси, 128-уйда жойлашган «А-Б» литерда жойлашган маъмурий бинолари, «В-Е» литерларда жойлашган 2 та гараж бинолари, «В1-Д-Ж» литерда жойлашган 3 та омборхона бинолари, «Е» литерда жойлашган ҳолатхона биноси, «З» литерда жойлашган ҳаммом биноси, «И» литерда жойлашган бостирма, «Й-К-Л» литерда жойлашган ҳовуз, «М» литерда жойлашган назорат биноси, «а» литерда жойлашган девор тўсиғи, «б» литерда жойлашган темир тўсиғи, «в» литерда жойлашган асфальт бетон йиғилган ва «г-д» литерларда жойлашган темир дарвоза. **Бошланғич баҳоси – 158532 084 сўм.**
Аукцион савдоси 2009 йил 27 октябрь куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.
Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар

савдо ташкилотчиси билан тузиладиган зақалат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда зақалат пулини, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБ Сурхондарё филиалнинг Ўзбекистон-Германия «Савдогар» АТБ Музработ ф-даги Термиз шаҳар мини банки қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: х/р: 20210000600571452115, МФО: 00336, ИНН: 200933850. Манзил: Термиз ш., «Тадбиркорлар маркази» биноси, Ф.Хўжаев кўчаси, телефон 8 (376) 227-25-49.
II. РКМБ Хоразм вилояти филиалининг аукцион савдосига такроран, Урганч шаҳар суд ижрочилари бўлими томонидан хатланган, (11.03.2009 й. 17254-сонли ижро ҳужжати), «Хоразм Бўён» МЧЖга қарашли бўлган, Урганч шаҳар, Ёшлик кўчаси, 1-тупикда жойлашган, умумий ер майдони – 7 876,65 кв. метрни, шундан қурилиш ости ер майдони – 469,89 кв. метрни ташкил қилган маъмурий бино, омборхона, ёрдამчи бино ва бостирмаси. **Бошланғич баҳоси – 91 391 760 сўм.**
Аукцион савдоси 2009 йил 6 октябрь куни соат 11.00 да бўлиб ўтади.

Талабгорлар диққати! Юқоридаги мулклар 2009 йил 6 октябрдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, сотилмаган мулкларни сотиш юзасидан такрорий аукцион савдоси 2009 йил 23 октябрь куни бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Аукцион савдоси юзасидан барча маълумотларни 8 (362) 226-43-64 телефон рақами ёки биржанинг www.rkmb.uz расмий веб-сайти орқали олишингиз мумкин.
Шунингдек 2009 йил 22 октябрь куни соат 11.00 да бўлиб ўтадиган аукцион савдосига, Урганч шаҳар суд ижрочилари бўлими томонидан хатланган, (11.05.2009 й. 2483-сонли ва 26.01.2009 й. 17708-сонли ижро ҳужжатлари), «Хоразм вилоят МТП бирлашмаси» ОАЖга қарашли бўлган, Ҳонқа кўчаси, 36/2-уйда сақланаётган қуйидаги техникалар қўйилмоқда: 1. «Кейс-2166» русумли 1997 йилда ишлаб чиқарилган 17-57 ЕН давлат белгилли техник соз ҳолатидаги комбайн. **Бошланғич баҳоси – 115 713 000 сўм.** 2. «Кейс-2166» русумли 1997 йилда ишлаб чиқарилган 17-58 ЕН давлат белгилли техник соз ҳолатидаги комбайн. **Бошланғич баҳоси – 115 713 000 сўм.**

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган зақалат келишувига асосан, мулк бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам бўлмаган миқдорда зақалат пулини, ҳар бир мулк учун алоҳида тартибда, тўлов ҳужжатида ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда РКМБнинг Хоразм вилояти филиалидаги қуйидаги ҳисобрақамига тўлашлари шарт: 20210000700571452056, АТИБ «Ипотека» банки «Тинчлик» филиали, МФО: 00580, ИНН: 200933850. Манзил: Хоразм вилояти Урганч шаҳри Й.Бобожонов кўчаси, 23-уй. Телефон: (8-362) 226-32-63, факс: 224-36-97. **Лицензия: DB 001 №000004.**
Юқоридаги кўчмас мулк ва техника воситалари билан тегишли суд ижрочилари бўлимининг вакили иштирокида бевосита жойига чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдоларида иштирок этиш истагидида талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосига бир кун қолганда тўхтатилади. **Лицензия: DB 001 №000004**

“Интеграл стар” ХК таклиф қилади

ЕҒОЧ-ТАХТА МАТЕРИАЛЛАРИ

ассортиментда

Хизматлар лицензияланган
Товарлар сертификатланган

Тўлов - исталган шаклда

Тел. 104-84-10, 303-16-46 факс 274-66-77

ЭЛЕКТРОДЛАР

ЮҚОРИ
СИФАТЛИ

“VISTEC” (Украина),
“ANYKSCIU VARIS” (Литва),
“БОЛЬШОЙ МОСТ” (Китай)

H2315

Т.: 235-79-94, 235-25-36, 510-36-10, 104-03-70

Ташкилот нақд пулсиз ҳисоб-китоб бўйича қуйдагиларни сотади

ЛИФТЛАР 100 дан 5000 кг гача

ТИКИНЛИ АРМАТУРА: ЗУЛФИНЛАР, ВЕНТИЛЛАР, ЗАТВОРЛАР, КЛАПАНЛАР

- Дизель кўчма электростанцияси 60 кВт
- ВКР, ВО, ВЦ, “Самал” вентиляторлари
- Электр ва қўл насослари
- КТЦ саноат кондиционерлари
- Электроталлар, кран-балкалар
- Муз генератори
- “Россиянка” электр плиталари (4 конфоркали ва духовка)
- Зангламас қувурлар Ø57, эни 4 мм, Ø10, эни 2 мм
- Кир ювиш барабани, ФЯР, ФПУ ҳаво фильтрлари
- КИД, КВУ, ГРП-40 клапанлари
- Ўт ўчирувчилар қўлқоплари, колонкалар ва гидрантлар

Товар сертификатланган

E-mail: kaspi64@bk.ru, тел.: 273-95-90, 175-81-56 (ўяли), тел./факс 273-83-86

ҚУВУРЛАР

H1366-1

полиэтилен
d 16 мм дан 800 мм гача, қалинлиги буюртмага кўра
монтаж билан

иссиққа чидамли
ва иссиқхона

ПЛЁНКАСИ

эни 20 см дан 200 см гача, қалинлиги буюртмага кўра

ЕЛИМ ёрликбоп Шартномавий нархлар

Факс 228-14-56, тел.: 103-14-38, 130-19-76

РҲЙХАТЛАР

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 17 августдаги ҳал қилув қарорларига асосан Пискент туманидаги соддалаштирилган тартибда банкрот деб эътироф этилган ҳамда тугатиш жараёни бошланган корхоналар РҲЙХАТИ

Корхона номи
“Пискент Нефть” ХК
“Ўғилхон автохизмат” ХК
“Хумор” ХК

Қарор рақами
11-0906/11204
11-0906/11205
11-0906/11206

Мазкур корхоналар бўйича тугатиш бошқарувчиси этиб Пискент туман ДСИ ходими К.Эшонқулов тайинланган. Ушбу корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак тамгалари ҳамда бирламчи таъсис ҳужжатлари ва давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинади. Кредиторлар талаблари 1 ой муддат ичида қабул қилинади. Кредиторларнинг 2-йиғилиши 2009 йил 22 сентябрь соат 10.00 да Тошкент вилояти, Пискент тумани, Бобур кўчаси, 66-уй, 2-қават, 16-хонада ўтказилади. Корхоналарга алоқадор шахслар ва корхоналар 1 ой муддат давомида ўзларининг муурожаатларини Пискент туман ДСИга билдиришлари мумкин. Тел. 54-51-056.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 10 сентябрдаги ажримларига асосан Учтепа туманидаги банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган корхоналар РҲЙХАТИ

Корхона номи
“Marmar minor qurilish” МЧЖ
“Kaviana” МЧЖ
“Sarbon qurilish servis” МЧЖ
“Fi monas naladka” МЧЖ
“Inter Frahkt group” МЧЖ

Ажрим рақами
10-0906/14180
10-0906/14178
10-0906/14179
10-0906/14181
10-0906/14176

Мазкур корхоналар бўйича муваққат бошқарувчи этиб О.Пўлатова тайинланган. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2009 йил 23 сентябрь соат 10.00 да ўтказилади. Кузатувга оид ишлар ва эътирозлар Тошкент ш., М.Шайхзода кўчаси, 1-уй, Учтепа туман ДСИ биноси, 3-қават, 309-хонада давом этмоқда. Банкротлик иши Тошкент шаҳар хўжалик суди судьяси Д.Р.Соатов томонидан 2009 йил 25 сентябрь куни соат 11.45 да Тошкент шаҳар хўжалик суди биносида кўрилади.

“ЕВРОМЕТАЛ-ОСИЁ” ҚҚ

ХАЛҚА
квадрат, поковка

конструкциян, иссиққа чидамли,
зангламас

конструкциян шестигранник

ТУНУКА

иссиқ жўваланган, тарам-тарам, зангламас

ст. У8Г – 0,9x326 мм рулонли тасма

Техник туз 1-2 навли (Учкудук)

т/ф: 281-35-61, 255-76-74, 254-94-95, e-mail: vklim_70@mail.ru

ПЎЛАТ ҚУВУРЛАР

енгил металл конструкциялар ва мебель ишлаб чиқариш учун
Тошкент шаҳридаги омбордан!

Квадрат кесишмаси – 12,7*12,7 дан 50*50 мм гача

Тўғри бурчакли кесишмаси – 20*10 дан 70*11 мм гача

Овал кесишмаси – 30*15 ва 20*40 мм

Думалоқ кесишмаси – D 10-63,5 мм

Аркали кесишмаси – 20*40 мм

Деворнинг эҳтимолий қалинлиги: 0,8 дан 2,0 мм гача
Пўлат русуми 08КП DIN 2394, 2395

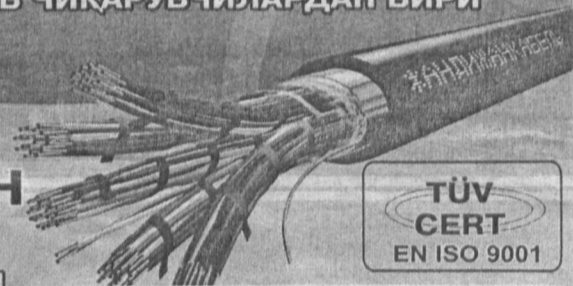
H30-5

Тел.: + (998 71) 2737214, 2732158. Факс 273-6965. E-mail: info@network.uz

МДХдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

АНДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ

ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН

РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА СИФАТ ВА КАФОЛАТ

Тошкент ш., М.Жалил кўч., 92. Тел.: (99871) 150-11-77 (қўп тармоқли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

“Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2009 йил 9 сентябрдаги ҳал қилув қарорларига асосан Учтепа туманидаги тугатилаётган корхоналар РҲЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатга олинган рақами ва санаси	Юридик манзили	Қарор рақами
“FROFIT SERVIS”	205770695 000460-01	29.10.04	Наширёт 4-тор кўч., 18	10-0906/13228
“XAVAS BIZNES” МЧЖ	205243812 001296-01	04.12.06	Чилонзор 13-6а	10-0906/13224
“IZMUAS KM INVEST” МЧЖ	300070254 001909-01	16.11.07	Зиё-Саид кўч., 227	10-0906/13234
“NUR UL SHAMS” МЧЖ	300622285 000495-01	31.01.05	Хондамир 1-тор кўч., 20	10-0906/13230
“UFIMKA” МЧЖ	205377843 001368-01	23.01.07	Чилонзор 22-28-28	10-0906/13231
“NIKOLETTA SERVIS” ХК	300163518 001368-01	24.01.03	Чилонзор 23-58-10	10-0906/13226
“DEMO-SERVIS” МЧЖ	204344330 84	14.07.08	Чилонзор 23-52-11	10-0906/13225
“BARQAROR SERVIS” МЧЖ	3000623521 002308-01	18.08.08	Чилонзор 11-7-17	10-0906/13227
“MUBINAXON STAR” МЧЖ	3000914293 002381-01	21.05.08	Уйғур кўч., 576	10-0906/13232
“RUSTAM TRADE” МЧЖ	205264865 000404-01	28.01.08	С.Мирзаев кўч., 83	10-0906/13233
“KONTUR SERVIS” МЧЖ	300703460 001999-01	29.10.04	Чилонзор 31-55-72	10-0906/13235
“NAFISA-STIL” МЧЖ	300579995 001815-01	21.09.07	Оқшом кўч., 29	10-0906/13236

Мазкур корхоналарнинг тўртбурчакли тамгаси ва думалоқ муҳри ҳақиқий эмас деб ҳисоблансин. Даъво-лар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида Учтепа тумани Ҳокимияти биноси, 3-қават, 4-хонада қабул қилинади.

НОРМА МАСЛАҲАТЧИ

СОЛИКЛАР
БУЖАЛТЕРИЯ
ХУКУК

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБОЕВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1
E-mail: sbxaxbor@mail.ru

ТАЪСИСЧИ “Norma Hamkor” МЧЖ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам тахририят нуқтаи-назарига мос келвермайдн. Чоп этилган тавсиялар, тушунтиришлар, жумлалар, факлар, статистик маълумотлар, реклама эълонларининг аниқлигига жавобгарлик материал муаллифи зиммасига юкланади.

Тахририят оғоҳлантираднки, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун тахририят жавобгар эмас. Тахририят муштарийлар билан ёзишб туриш имкониятига эга эмас.

“Norma maslahatchi” да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат “Norma” МЧЖ билан тузилган шартнома асосида айл қўйилади.

Газета тахририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида “TOPPRINT” МЧЖ босмақонвасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Буюртма 243 Алади 5050. Баҳоени келишилган нархда
Газета 2009 йил 18 сентябрда соат 21.00 да топирилди.
ISSN 2010-5223